

Strategia oświatowa gminy Piaseczno na lata 2015-2020

| Wersja robocza w trakcie opracowywania

Autorzy strategii:

przedstawiciele społeczności gminy Piaseczno oraz pracownicy oświaty.

Opracowano przy wsparciu firmy

VULCAN sp. z o. o.

ul. Wołowska 6

51-116 Wrocław

tel. (071) 375 15 00

e-mail: vulcan@vulcan.edu.pl

www.vulcan.edu.pl

Spis treści

1. Wprowadzenie	5
2. Główny cel strategiczny	6
3. Analiza SWOT	7
3.1. Organizacja systemu edukacji	7
3.2. Jakość oświaty	8
3.3. Model zarządzania	10
3.4. Finanse oświatowe	10
4. Cele strategiczne i operacyjne	12
5. Rekomendowany sposób monitorowania realizacji strategii	24
6. Załącznik A. Opis pracy nad strategią	25
7. Załącznik B. Opis warsztatów wprowadzających i wnioski wypracowane podczas tych warsztatów	28
8. Załącznik C. Charakterystyka gminy	33
8.1. Charakterystyka ogólna	33
8.2. Finanse gminy	35
8.3. Trendy na rynku pracy	37
9. Załącznik D. Diagnoza stanu finansów oświaty	42
9.1. Oświata w finansach gminy	42
9.2. Nadwyżka wydatków nad subwencją	43
9.3. Struktura wydatków oświatowych	44
9.4. Pozyskiwane fundusze zewnętrzne	45
10. Załącznik E. Diagnoza organizacji szkół	47
10.1. Uczniowie i rodzaje oddziałów	47
10.2. Wielkości szkół i oddziałów	49
10.2.1. Znaczenie wielkości oddziałów i elastyczność organizacyjna szkół	49
10.2.2. Liczby uczniów w szkołach	50
10.2.3. Liczby uczniów w oddziałach	55
10.3. Poziom zatrudnienia nauczycieli	59
10.3.1. Etaty i godziny przeliczeniowe	59
10.3.2. Liczby etatów przeliczeniowych w szkołach	59
10.4. Wskaźniki organizacji	60
10.4.1. Wskaźniki organizacji i ich jednostki	60
10.4.2. Zasadnicze wskaźniki organizacji	61
10.4.3. Zasadnicze wskaźniki organizacji szkół prowadzonych przez gminę Piaseczno	61

10.5.	Zajęcia pozalekcyjne	67
10.6.	Szkoły niepubliczne	68
11.	Załącznik F. Organizacja szkół w kontekście warunków demograficznych	70
11.1.	Sytuacja demograficzna w Polsce	70
11.2.	Prognoza organizacji szkół prowadzonych przez gminę Piaseczno w kontekście danych o liczbach urodzeń	72
11.2.1.	Założenia prognostyczne	72
11.2.2.	Prognoza organizacji szkół podstawowych	73
11.2.3.	Prognoza organizacji gimnazjów	77
11.3.	Wykorzystanie bazy lokalowej w kontekście zmianowości	80
11.3.1.	Wykorzystanie bazy lokalowej w roku 2014/15	80
11.4.	Rozbudowa obiektów szkolnych	82
11.5.	Zapotrzebowanie na bazę lokalową w kolejnych latach	83
11.5.1.	Współczynniki zmianowości w roku 2015/16	83
11.5.2.	Współczynniki zmianowości w roku 2016/17	85
12.	Załącznik G. Organizacja przedszkoli	88
12.1.	Organizacja przedszkoli publicznych	88
12.2.	Przedszkola niepubliczne	88
12.3.	Wyniki konkursu „Przedszkole moich marzeń”	89
13.	Załącznik H. Struktura zatrudnienia nauczycieli	91
13.1.	Przyjęty sposób określania liczb nauczycieli	91
13.2.	Struktura stopni awansu zawodowego	91
13.3.	Struktura wykształcenia nauczycieli	94
13.4.	Struktura wieku nauczycieli	96
14.	Załącznik I. Wyniki ankiet przeprowadzonych wśród uczniów, rodziców i nauczycieli	99
14.1.	Próba badawcza	100
14.2.	Zawartość ankiet	100
14.2.1.	Treść pytań	100
14.2.2.	Odpowiedniość pytań	106
14.3.	Wyniki ankiet	110
14.3.1.	Sposoby przedstawiania wyników	110
14.3.2.	Główne wnioski wynikające z ankiet	110
15.	Załącznik J. Analiza wyników sprawdzianów i egzaminów	116
15.1.	Szkoły podstawowe	116
15.2.	Gimnazja	119
15.2.1.	Wskaźniki EWD za lata 2011-2013	119
15.2.2.	Zmiany w czasie	120

1. Wprowadzenie

Organizacja lokalnego systemu oświaty w taki sposób, aby spełniał on oczekiwania mieszkańców to jedno z najważniejszych, jeśli nie najważniejsze zadanie władz gminy Piaseczno. Edukacja dzieci i młodzieży to długo trwający proces, stąd konieczne są w tym zakresie działania przemyślane w perspektywie wielu lat. Dlatego też społeczność i władze Piaseczna uznały za niezbędne opracowanie wieloletniej strategii oświatowej, której konsekwentne wdrażanie będzie przyczyniało się do stałego podnoszenia jakości oferty edukacyjnej dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów, zwiększenia ich szans na udane życie, a tym samym do poprawy jakości życia wszystkich mieszkańców gminy.

2. Główny cel strategiczny

W wyniku uzgodnień całego zespołu pracującego nad strategią, główny cel strategiczny dla piaseczyńskiej oświaty, któremu podporządkowano prace nad bardziej szczegółowymi celami strategicznymi i operacyjnymi określono w następujący sposób:

Piaseczyńska oświata w optymalny sposób, w ramach posiadanych środków, służy maksymalizacji szans na udane życie poszczególnych młodych ludzi oraz społeczności gminy.

3. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest oceną obecnego stanu piaseczyńskiej oświaty. Podsumowuje ona diagnozy i prognozy (opisane w załącznikach do niniejszego opracowania) oraz dyskusje prowadzone podczas prac nad strategią. Była ona także podstawą do określenia celów strategicznych oraz szczegółowych celów operacyjnych. Analiza SWOT pozwala w przejrzysty i prosty sposób pokazać miejsce, w którym znajduje się dziś piaseczyńska oświata, zwrócić uwagę na to, co jest w niej dobre, co wymaga poprawy oraz co jest dla niej szansą, a co zagrożeniem.

Warto pamiętać, że czasami te same fakty są jednocześnie słabymi i mocnymi stronami lub jednocześnie szansami i zagrożeniami. Jest tak np. w wypadku zjawisk demograficznych, które z jednej strony są ogromnym problemem z punktu widzenia niedostatecznej liczby sal lekcyjnych w stosunku do liczby oddziałów funkcjonujących w gminnych szkołach, a z drugiej strony są ogromną szansą dla rozwoju systemu oświaty w Piasecznie, ponieważ – inaczej niż w ogromnej większości samorządów w Polsce – w Piasecznie nie trzeba zwalniać z pracy nauczycieli ani zamykać szkół w związku ze zmniejszającą się liczbą uczniów.

3.1. Organizacja systemu edukacji

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none">1. Racjonalna z ekonomicznego punktu widzenia organizacja szkół podstawowych.2. Dobre wyposażenie szkół.3. Dobra kadra pedagogiczna.4. Zróżnicowana wiekowo i ze względu na stopień awansu zawodowego kadra nauczycielska.5. Małe oddziały w gimnazjach.6. Zapewnienie miejsc w przedszkolach zgodnie z ustawą o systemie oświaty.	<ol style="list-style-type: none">1. Zbyt mała liczba sal lekcyjnych w stosunku do liczby oddziałów w szkołach.2. Zmianowa organizacja pracy wielu szkół.3. Zbyt duża liczba dzieci w obwodach niektórych szkół podstawowych.4. Małe oddziały w gimnazjach na tle podobnych gmin w całej Polsce.5. Niewystarczająca organizacja dostępu uczniów do bazy sportowej szkół po lekcjach.6. Brak powszechnej możliwości wychodzenia uczniów na świeże powietrze na przerwach.7. Przepełnienie świetlic szkolnych (zarówno za mało miejsca jak i za mało opiekunów).8. Niewystarczająca znajomość języków obcych przez nauczycieli.

Mocne strony	Słabe strony
	<ol style="list-style-type: none"> 9. Niewystarczająca umiejętność korzystania z nowoczesnych technologii przez nauczycieli. 10. Brak sprzętu komputerowego jako osobistego wyposażenia nauczycieli. 11. Niewystarczająca liczba miejsc w szkołach dla dzieci z niepełnosprawnościami i skoncentrowanie klas integracyjnych w jednej szkole, co przyczynia się do swego rodzaju segregacji uczniów z niepełnosprawnościami. 12. Nieprzystosowanie większości szkół do edukacji włączającej w świetle zmienionych przepisów o rekrutacji. 13. Niewystarczająca liczba basenów na terenie gminy. 14. Brak precyzyjnych regulacji dotyczących organizacji i finansowania dowozu uczniów na basen.
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Możliwość zatrudniania asystentów nauczyciela. 2. Duża liczba przedszkoli niepublicznych na terenie gminy. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększająca się liczba uczniów. 2. Upowszechnienie wychowania przedszkolnego powodujące zwiększenie zapotrzebowania na miejsca w przedszkolach. 3. Zwiększenie tłoku w szkołach spowodowane rozpoczęciem nauki przez sześciolatkę. 4. Nieprzewidywalna zmienność prawa oświatowego. 5. Zapisy Karty Nauczyciela utrudniające politykę kadrową.

3.2. Jakość oświaty

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wysokie wyniki egzaminów, sprawdzianów oraz EWD w szkołach. 2. Zmniejszająca się w kolejnych latach rozbieżność EWD oraz wyników egzaminów i sprawdzianów w szkołach, przy zachowaniu wysokich wyników. 3. Usługi przedszkolne są wysoko oceniane zarówno przez rodziców jak i nauczycieli. 4. Generalnie dobra ocena oświaty wśród rodziców i uczniów szkół. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niedostateczna wiedza nauczycieli na temat odczuć rodziców i uczniów w zakresie oceny oferty i wyników pracy szkół (wynika to z porównania wyników ankiet wśród nauczycieli oraz rodziców i uczniów). 2. Uczniowie postrzegają przemoc jako istotny problem w szkołach. 3. Nauczyciele nie dostrzegają w pełni problemu przemocy w szkołach. 4. Połowa ankietowanych uczniów nie lubi chodzić do szkoły. 5. Duże zróżnicowanie w ocenie budynków i bazy sportowej szkół. 6. Część rodziców uważa, że nie jest właściwie informowana przez szkołę o wynikach i zachowaniu ich dzieci, co jest rozbieżne z opinią nauczycieli na ten sam temat.

Mocne strony	Słabe strony
	<ol style="list-style-type: none"> 7. Bardzo duża część uczniów uważa, że szkoła nie przeciwdziała realnie niebezpiecznym zjawiskom takim jak narkomania, palenie papierosów, przemoc, alkohol i jest to niezgodne z opinią nauczycieli na ten sam temat. 8. W opinii rodziców szkoła w znacznie mniejszym stopniu chroni uczniów przed niepotrzebnym stresem, niż w opinii nauczycieli. 9. Ogromna większość nauczycieli ocenia pozytywnie i bardzo dobrze działania szkoły na rzecz kształtowania zdrowego stylu życia, co nie jest zgodne z opiniami części rodziców na ten sam temat. 10. Zbyt mało praktycznych działań na rzecz promowania zdrowego stylu życia. 11. Spadkowy trend wskaźników EWD w niektórych gimnazjach. 12. Zbyt mało urozmaicone formy prowadzenia zajęć na lekcjach. 13. Zbyt duża koncentracja szkół na przygotowywaniu do sprawdzianów i egzaminów co skutkuje niewystarczającymi działaniami w innych obszarach rozwoju uczniów. 14. Za mało różnorodna oferta zajęć pozalekcyjnych, nadmiar kół przedmiotowych w stosunku do zajęć rozszerzających różnorodne zainteresowania uczniów. 15. Uczniowie korzystają z korepetycji, część nauczycieli uważa to za działanie pożądane. 16. Zbyt mało uwagi poświęca się w szkole technikom uczenia się przez uczniów. 17. Część nauczycieli zadaje za dużo zadań do domu. 18. Zbyt mało działań wolontariatu w szkołach. 19. Zbyt mały nacisk na rozwój samorządności młodzieży i rodziców. 20. Zbyt mała otwartość szkół na współpracę z ludźmi i organizacjami pozarządowymi oraz projektami spoza szkół w zakresie wykraczającym poza podstawę programową.
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Rewolucja cyfrowa. 2. Upowszechnienie wychowania przedszkolnego. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Skłonność rodziców do nadmiernego korzystania z korepetycji. 2. Niewydolność niektórych rodzin. 3. Rewolucja cyfrowa. 4. Egzamin centralne. 5. Zbyt duża koncentracja rodziców na wynikach egzaminów i sprawdzianów zewnętrznych.

3.3. Model zarządzania

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> Bon organizacyjny. Znacznie wyższy niż średnio w kraju dodatek motywacyjny nauczycieli. Istniejące i realizowane plany inwestycyjne, tendencja do zwiększania nakładów na oświatę. Autonomia dyrektorów szkół (postulowane jest jej zwiększenie). Chęć poprawy i udoskonalenia systemu edukacji w gminie przez organ prowadzący i podległe mu instytucje (tworzenie strategii oświatowej). Dobra współpraca ZEAS-u z księgowością i Skarbnikiem Urzędu Gminy. Realistycznie zaplanowany budżet w szkołach. Powstanie i aktywne działanie Piaseczyńskiego Porozumienia Rad Rodziców. Duży potencjał społeczny rodziców i uczniów. 	<ol style="list-style-type: none"> Wywołujące kontrowersje zapisy dotyczące przyznawania dodatku motywacyjnego w regulaminie wynagrodzeń nauczycieli. Mała liczba wniosków o nagrody dla nauczycieli kierowanych do kuratora i ministra. Nadmierna ingerencja części rodziców w kompetencje dyrektorów szkół i nauczycieli. Opinie uczniów o nauczycielach są w małym stopniu uwzględniane w procesie zarządzania szkołą (opinia uczniów). Przeciągający się proces inwestycyjny w zakresie budowy szkół. Brak aktywnego udziału radnych w tworzeniu strategii oświatowej. Cięcia wydatków rzeczowych w budżetach szkół. Niedocenie roli rodziców w systemie oświaty. Niepełne respektowanie przez dyrektorów niektórych szkół zapisów ustawy o systemie oświaty dotyczących kompetencji Rad Rodziców. Niedostateczne wykorzystywanie potencjału rodziców i uczniów w zakresie wspierania szkół w działaniach organizacyjnych
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> Brak konieczności zwalniania nauczycieli. 	<ol style="list-style-type: none"> Słabe zaangażowanie i współpraca z rodzicami gimnazjalistów. Niewielka ilość przyznawanych nagród kuratora i ministra. Niepokojąca zwiększająca się biurokracja (np. systemy elektroniczne nie zastępują papierowego dokumentu). Za mała autonomia dyrektorów przy wzrastającej odpowiedzialności.

3.4. Finanse oświatowe

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> Zmniejszenie w ostatnich latach bardzo wysokich wcześniej dopłat do subwencji oświatowej. 	<ol style="list-style-type: none"> Zbyt mały udział wydatków rzeczowych w budżetach szkół. Zbyt drogie gimnazja na tle innych samorządów.
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> Zwiększająca się corocznie liczba uczniów. Poziom zadłużenia gminy Piaseczno związany między innymi z rozpoczętymi inwestycjami oświatowymi. 	<ol style="list-style-type: none"> Poziom zadłużenia gminy Piaseczno związany między innymi z rozpoczętymi inwestycjami oświatowymi.

Szanse	Zagrożenia
	<ol style="list-style-type: none"><li data-bbox="804 255 1351 344">2. Obciążanie JST przez państwo kolejnymi zadaniami wymagającymi nakładów finansowych.<li data-bbox="804 344 1351 405">3. Brak wpływów z podatków osób zamieszkujących w gminie.

4. Cele strategiczne i operacyjne

Cel	Realizujący	Współpraca	Okres realizacji	Wskaźnik realizacji	Finansowanie		
					budżet gminy	środki UE	inne
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Optymalizacja procesu finansowania jednostek oświatowych							
1.1. Utrzymanie poziomu finansowania szkół mierzonego wskaźnikiem procentowym nadwyżki bieżących wydatków na utrzymanie szkół nad subwencją oświatową na poziomie mediany dla gmin miejsko-wiejskich w roku 2013.	Organ prowadzący		Cały okres funkcjonowania strategii	Wskaźnik nadwyżki wydatków bieżących na szkoły nad subwencją nie mniejszy niż 41%	X		
1.2. Utrzymanie i doskonalenie zasady zatwierdzania arkuszy organizacyjnych szkół metodą bonu organizacyjnego	ZEAS	Dyrektorzy szkół	Cały okres funkcjonowania strategii	Funkcjonowanie bonu organizacyjnego w trakcie realizacji strategii	X		
1.3. Opracowanie i wdrożenie standardów zatrudnienia w przedszkolach (metoda bonu organizacyjnego)	ZEAS	Dyrektorzy przedszkoli	Do lutego 2016	Funkcjonowanie standardów zatrudnienia w przedszkolach od roku szkolnego 2016/17	X		
1.4. Zintensyfikowanie działań na rzecz pozyskiwania środków unijnych i innych środków zewnętrznych na cele edukacyjne	ZEAS, dyrektorzy, Urząd Gminy		Cały okres funkcjonowania strategii	Kwota uzyskanych środków – przynajmniej 200 000 zł	X		
2. Zapewnienie organizacji zajęć dydaktycznych we wszystkich szkołach w taki sposób, aby zajęcia obowiązkowe kończyły się nie później niż o godzinie 16.30							
2.1. Przeniesienie oddziałów przedszkolnych z najbardziej przepełnionych szkół do przedszkoli	Organ prowadzący		Do 1. IX 2015 (5 szkół)	Brak oddziałów przedszkolnych w najbardziej zatłoczonych szkołach	X		

1	2	3	4	5	6	7	8
			Do 1.IX.2016 (4 szkoły)				
2.2. Dokończenie trwających procesów rozbudowy szkół	Organ prowadzący		Zgodnie z harmonogramem	Oddanie nowych budynków do użytku	X		
2.3. Oddanie do użytku do dnia 31.08.2016 r. nowej szkoły w Piasecznie (w Centrum Multimedialnym), w której oddanych zostanie 30 sal lekcyjnych.	Organ prowadzący		Data odbioru rok szkolny 2016/2017	Oddanie szkoły w Centrum Multimedialnym do użytku	X		
2.4. Od 1 IX 2015 (z wyjątkiem ZSP Jazgarzew) rozpoczęcie procesu zwiększania liczebności oddziałów gimnazjalnych w celu osiągnięcia do dnia 1 IX 2017 średniej liczebności oddziałów gimnazjalnych na poziomie 25 uczniów w oddziale. Uzasadnienie: Zwiększenie liczebności oddziałów z obecnych około 22 do 25 zmniejszy liczbę tych oddziałów o około 16, w stosunku do prognozowanej liczby oddziałów gimnazjalnych (przy obecnej liczebności wynoszącej 22 uczniów w oddziale) w roku 2020, a co za tym idzie istotnie zmniejszy zapotrzebowanie na sale dla oddziałów gimnazjalnych.	ZEAS	Dyrektorzy szkół	Do 1 IX 2017	Oddziały klas I gimnazjów osiągnęły średnio 25 uczniów we wrześniu 2015. Wszystkie oddziały gimnazjów mają średnia liczebność 25 – od września 2017.	X		
2.5. Przed 1 IX 2015 zmiana obwodów gimnazjów tak, aby większą liczbę uczniów uczęszczała do samodzielnych gimnazjów, odciążając w ten sposób najbardziej zatłoczone budynki zespołów szkół.	Organ prowadzący		Przed 1 IX 2015, zgodnie z ustawą o systemie oświaty	Uchwalenie uchwały o zmianie obwodów szkół	X		
2.6. Zmiana obwodów szkół podstawowych tak, aby odciążyć najbardziej zatłoczone szkoły podstawowe	Organ prowadzący		Skorelowany z oddaniem nowego budynku CEM i prawem oświatowym	Uchwalenie uchwały o zmianie obwodów szkół	X		

1	2	3	4	5	6	7	8
2.7. Opracowanie planu wynajmu w kolejnych latach szkolnych brakujących sal lekcyjnych oraz świetlic	ZEAS		Do 01.09.2015	Istnienie planu	X		
2.8. Nieznaczne zwiększenie liczebności oddziałów szkół podstawowych do średnio 24 uczniów w oddziale. Uzasadnienie: Takie nieznaczne zwiększenie średniej liczebności oddziałów zmniejszyłoby liczbę oddziałów o 13 w roku 2020, w stosunku do liczby oddziałów 23 osobowych. Przy jednoczesnym zwiększeniu liczebności oddziałów gimnazjalnych oznaczałoby to zmniejszenie liczby wszystkich oddziałów szkolnych w roku 2020 o 29, co oznacza istotne zwiększenie szans osiągnięcia celu strategicznego, jakim jest uniknięcie nauki na dwie zmiany.	ZEAS	Dyrektorzy szkół	Do 1 IX 2020	Oddziały klas I SP osiągnęły średnio 24 uczniów we wrześniu 2015. Wszystkie oddziały SP mają średnią liczebność 24 od 1.09.2020	X		
3. Otwarcie od wiosny 2015 wszystkich boisk szkolnych po godzinach pracy szkół do zmroku dla uczniów i mieszkańców.							
3.1. Opracowanie i przedstawienie dyrektorom szkół jasnej wykładni prawnej umożliwiającej takie działanie oraz opracowanie jednoznacznego regulaminu korzystania z obiektów szkolnych po zakończeniu pracy szkoły.	ZEAS,	Dyrektorzy szkół	Do 01.09.2015	Opracowana wykładnia prawna i regulamin	X		
3.2. Do końca roku 2016 uruchomienie monitoringu boisk szkolnych	ZEAS, dyrektorzy szkół		Do grudnia 2016	100% boisk szkolnych ma monitoring	X		
4. Dostosowanie sieci przedszkoli do prawnego wymogu zapewnienia miejsc coraz młodszym dzieciom							
4.1. Kontynuacja wydawania zezwoleń na prowadzenie przedszkola publicznego przez organ inny niż JST	Organ prowadzący		Na bieżąco według potrzeb	Od 01.09.2017 wszystkie chętne dzieci 3- ,4- ,5-letnie korzystają z wychowania przedszkolnego w przedszkolach publicznych	X		

1	2	3	4	5	6	7	8
4.2. Wprowadzenie elektronicznej rekrutacji do przedszkoli	ZEAS, dyrektorzy przedszkoli		Marzec-sierpień 2015	Istnienie systemu elektronicznego	X		
4.3. Wprowadzenie regulacji prawnych dotyczących zasad rekrutacji	Organ prowadzący		Styczeń 2015	Istnienie regulaminu rekrutacji	X		
4.4. Utworzenie obwodów przedszkoli publicznych	Organ prowadzący, dyrektorzy przedszkoli		Luty 2015	Podjęcie uchwały o utworzeniu sieci i obwodów przedszkoli	X		
4.5. Wyposażenie placów zabaw przy przedszkolach publicznych prowadzonych przez JST w nowoczesne przyrządy do zajęć i zabaw ruchowych (z wykorzystaniem środków UE) 4.5.1. Zbadanie możliwości wykorzystania środków unijnych do sfinansowania tego zadania (Perspektywa unijna 2014-2020) 4.5.2. Opracowanie modelu realizacji powyższego celu w roku szkolnym 2015/16 4.5.3. Zapewnienie środków na realizację zadania w planach finansowych szkół lub centralnie	Organ prowadzący		2017	Zmodernizowane place zabaw przy przedszkolach publicznych; w tym co najmniej 1 projekt zrealizowany dzięki pozyskanym środkom zewnętrznym	X	X	X
4.6. Opracowanie i realizacja harmonogramu zakupów sprzętu (do roku 2017)							
4.7. Pozyskanie środków zewnętrznych w ogłoszonych konkursach na modernizację placów zabaw przy przedszkolach, również poprzez realizację programów partnerskich	Organ prowadzący		2017	Realizacja co najmniej 1 projektu w ramach partnerstwa	X	X	X
5. Doskonalenie lokalnych regulacji dotyczących oświaty							
5.1. Opracowanie przy współpracy z przedstawicielami organizacji rodzicielskich jednoznaczego, zrozumiałego dla rodziców regulaminu organizacji i finansowania dowozu	ZEAS, dyrektorzy szkół	Organizacje rodzicielskie	Do sierpnia 2015	Istnienie regulaminu	X		

1	2	3	4	5	6	7	8
uczniów na basen (do końca roku szkolnego 2014/15)							
5.2. Przedyskutowanie z dyrektorami szkół uregulowań dotyczących dodatku motywacyjnego nauczycieli, ewentualne zaproponowanie zmian w tym zakresie (do końca roku szkolnego 2014/15)	ZEAS, dyrektorzy		Do sierpnia 2015	Zmieniony regulamin od roku szkolnego 2015/2016	X		
6. Doskonalenie kadry nauczycielskiej							
6.1. Regularne organizowanie szkoleń dla nauczycieli z zakresu języków obcych i technik informacyjnych 6.1.1. Zbadanie możliwości wykorzystania środków unijnych do sfinansowania tego zadania (Perspektywa unijna 2014-2020) 6.1.2. Opracowanie modelu realizacji powyższego celu w roku szkolnym 2015/16 6.1.3. Zapewnienie środków na realizację zadania w planach finansowych szkół lub centralnie	ZEAS, dyrektorzy		Na bieżąco	Uwzględnienie programu szkoleń zgodnych z celem w rocznych planach doskonalenia zawodowego nauczycieli i realizacja tego planu	X	X	X
6.2. Pozyskanie środków zewnętrznych							
6.3. Zapewnienie wszystkim nauczycielom wygodnego dostępu do służbowego sprzętu komputerowego do pracy własnej, niezależnie od wyposażenia pracowni komputerowych i sal lekcyjnych. 6.3.1. Zbadanie możliwości wykorzystania środków unijnych do sfinansowania tego zadania (Perspektywa unijna 2014-2020) 6.3.2. Opracowanie modelu realizacji powyższego celu w roku szkolnym 2015/16	Organ prowadzący		Sukcesywnie do 2020 r.	Każdy nauczyciel ma zapewniony dostęp do sprzętu komputerowego do pracy osobistej.	X	X	X

1	2	3	4	5	6	7	8
6.3.3. Zapewnienie środków na realizację zadania w planach finansowych szkół lub centralnie 6.3.4. Opracowanie i realizacja harmonogramu zakupów sprzętu (do roku 2017) 6.4. Pozyskanie środków zewnętrznych							
6.5. Dostosowanie oferty szkoleń dla nauczycieli do celów zawartych w strategii oświatowej	ZEAS, dyrektorzy		Do września 2015	Oferta szkoleń dla nauczycieli zgodna z celami strategii oświatowej	X	X	
6.6. Premiowanie i promowanie nowatorskich inicjatyw i wybitnych efektów pracy nauczycieli	Organ prowadzący	Dyrektorzy	Na bieżąco	100% nauczycieli spełniających kryterium celu jest nagradzanych, a informacja o tym publikowana	X		
7. Poprawa oferty edukacyjnej szkół i utrzymanie jej mocnych stron							
7.1. Utrzymanie wysokich wyników sprawdzianów oraz egzaminów zewnętrznych i EWD	Dyrektorzy szkół		Na bieżąco	Wyniki sprawdzianu w stosunku do średniej krajowej, EWD i egzaminu gimnazjalnego w stosunku do średniej krajowej nie niższe niż ich średnia z poprzednich 5 lat.	X		
7.2. Coroczne opracowywanie w ramach informacji o stanie realizacji zadań oświatowych analizy wyników sprawdzianów, egzaminów zewnętrznych i EWD z uwzględnieniem trendów zmian.	ZEAS		Na bieżąco	Coroczna informacja o stanie realizacji zadań oświatowych zawiera treści zgodne z celem.	X		
7.3. Kontynuacja urozmaicenia form prowadzenia zajęć na lekcjach 7.3.1. Uwzględnienie w planach doskonalenia nauczycieli szkoleń z zakresu metod aktywizujących uczniów	Dyrektorzy	Rodzice	Na bieżąco	1. Odpowiednie zapisy w planach doskonalenia nauczycieli	X		

1	2	3	4	5	6	7	8
<p>7.3.2. Monitorowanie przez dyrektorów szkół wykorzystania różnorodnych środków dydaktycznych i metod nauczania na lekcjach</p> <p>7.3.3. Promowanie i wdrażanie w możliwie dużym zakresie metody projektów jako metody nauczania</p> <p>7.3.4. Wzbogacenie oferty zajęć o wizyty w zakładach pracy, uczelniach oraz specjalistycznych laboratoriach itp.</p>				<p>2. Informacja o wynikach monitorowania w sprawozdaniach z wewnętrznego nadzoru pedagogicznego</p> <p>3. Informacja o wdrażaniu metody projektów w sprawozdaniach z wewnętrznego nadzoru pedagogicznego</p> <p>4. Informacja o realizacji takich form zajęć w sprawozdaniach z wewnętrznego nadzoru pedagogicznego.</p>			
7.4. Przeprowadzanie w szkołach spotkań informacyjnych z rodzicami, uczniami i nauczycielami na temat szkodliwości nadmiernego koncentrowania działań szkoły i rodziców na przygotowaniu uczniów do egzaminów i sprawdzianów. Zwrócenie uwagi rodziców na fakt, że wyniki egzaminów i sprawdzianów nie powinny być jedyną miarą sukcesu ucznia i szkoły, gdyż wielu ważnych w życiu ucznia umiejętności nie da się zmierzyć testami.	Dyrektorzy szkół		Na bieżąco	100% szkół, co roku realizuje spotkania informacyjne	X		
7.5. Opracowanie i realizacja modelu pracy z uczniem zdolnym z uwzględnieniem zajęć pozaszkolnych	Dyrektorzy szkół		Na bieżąco	W 100% szkół istnieje model pracy z uczniem zdolnym i jest on realizowany	X		
7.6. Intensyfikacja działań i promocji wolontariatu w szkołach	Dyrektorzy szkół		Na bieżąco	W 100% szkół działa koło wolontariackie	X		
7.7. Rozwijanie kontaktów i współpracy międzynarodowej szkół	Dyrektorzy szkół		2017	100% szkół ma partnera zagranicznego	X	X	X
7.8. Dostęp dzieci z niepełnosprawnościami do wychowania przedszkolnego i realizacji obowiązku szkolnego							

1	2	3	4	5	6	7	8
7.9. Przygotowanie planu dostosowania placówek edukacyjnych do zapewnienia zgodnej z orzeczeniami opieki dzieciom z niepełnosprawnościami	Organ prowadzący	Dyrektorzy	Styczeń 2015	Istnienie planu	X		
7.10. Tworzenie oddziałów integracyjnych w szkołach, w których możliwe jest jak najlepsze zapewnienie warunków nauki tym dzieciom	Dyrektorzy szkół		Od roku szkolnego 2015/2016	Oddziały integracyjne funkcjonują w co najmniej takiej samej liczbie szkół, co w roku szkolnym 2014/2015	X		
8. Dostosowanie oferty zajęć pozalekcyjnych do oczekiwań i potrzeb uczniów							
8.1. Coroczne badanie we wszystkich szkołach oczekiwań uczniów dotyczących zajęć pozalekcyjnych	Dyrektorzy szkół		Od roku szkolnego 2015/16	100% szkół realizuje takie badania	X		
8.2. Tworzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla uczniów z uwzględnieniem wyników przeprowadzonych badań	Dyrektorzy szkół	Rodzice	Od roku szkolnego 2015/2016	100% szkół tworzy oferty zajęć pozalekcyjnych z uwzględnieniem wyników przeprowadzonych badań	X		
8.3. Wykorzystanie rozpoznanego potencjału i pasji rodziców do prowadzenia zajęć pozalekcyjnych	Dyrektorzy	Rodzice	Od roku szkolnego 2015/16	W 100% szkół prowadzone są przez rodziców zajęcia pozalekcyjne			
9. Ograniczenie zjawiska korzystania z korepetycji przez uczniów							
9.1. Budowanie świadomości wśród nauczycieli, rodziców i uczniów, że korepetycje są niepotrzebne. Wskazanie negatywnego wpływu korepetycji na kształtowania u uczniów niezwykle ważnej umiejętności jaką jest zdolność do samodzielnego uczenia się. Wykorzystanie oferty szkoły i zajęć pozalekcyjnych zamiast korepetycji.	Dyrektorzy szkół		Od września 2015	100% szkół przeprowadza spotkania co najmniej raz w roku	X		

1	2	3	4	5	6	7	8
10. Lepsze przygotowanie uczniów do samodzielnego uczenia się przez całe życie							
10.1. Uwzględnienie w programach doskonalenia nauczycieli szkoleń z zakresu technik uczenia się	Dyrektorzy		Od września 2015	W planach doskonalenia nauczycieli uwzględniono tę tematykę w 100% szkół	X		
10.2. Promowanie i wdrażanie wśród nauczycieli, rodziców i uczniów metody nauczania odwróconego i innych nowatorskich metod nauczania	ZEAS	Dyrektorzy szkół	2015-2020	Organizacja przynajmniej raz w roku konferencji dla nauczycieli, rodziców i uczniów o nowatorskich metodach nauczania.	X		
10.3. Uwzględnienie w programach wychowawczych szkół zagadnienia odpowiedzialności uczniów za ich własny rozwój.	Dyrektorzy szkół		Na bieżąco	100% szkół uwzględnia to zagadnienie w programach wychowawczych	X		
10.4. Uwzględnienie w planach wychowawczych i profilaktycznych szkół zagadnień wynikających z szans i zagrożeń związanych z rewolucją cyfrową	Dyrektorzy		Na bieżąco	100% szkół uwzględnia to zagadnienie w programach wychowawczych i profilaktycznych	X		
11. Rozwijanie samorządności rodziców i uczniów w szkołach w ramach posiadanych kompetencji							
11.1. Wprowadzenie zasady wybierania przez uczniów w powszechnych wyborach opiekuna samorządu uczniowskiego	Dyrektorzy		Od roku 2015/16	100% szkół organizuje wybory zgodnie z celem	X		
11.2. Kontynuacja i promocja życzliwej wzajemnej współpracy na linii rodzic-nauczyciel, nauczyciel-uczeń, dyrektor- organy szkoły	Dyrektorzy	Rodzice	Na bieżąco	70% ankietowanych rodziców, nauczycieli i uczniów pozytywnie ocenia współpracę	X		
12. Pełniejsze wykorzystanie potencjału uczniów i rodziców do wspierania codziennej działalności szkoły							
12.1. Zapraszanie rodziców do współprowadzenia lekcji i do prowadzenia zajęć rozwijających zainteresowania uczniów	Dyrektorzy szkół	rodzice	Na bieżąco	100% szkół zaprasza do każdego oddziału, choć raz w roku rodziców do współ-	X		

1	2	3	4	5	6	7	8
				prowadzenia lekcji i prowadzenia zajęć rozwijających zainteresowania uczniów			
12.2. Podjęcie działań umożliwiającym uczniom i rodzicom dzielenie się swoimi pasjami z uczniami i nauczycielami	Dyrektorzy szkół	rodzice	Na bieżąco	100% szkół realizuje takie działania	X		
13. Rozwijanie współpracy z osobami i organizacjami pozarządowymi oraz włączanie się w projekty spoza szkół w zakresie wykraczającym poza podstawę programową.							
13.1. Kontynuacja i rozwijanie podjętej współpracy dyrektorów z organizacjami pozarządowymi	Dyrektorzy	Organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Każda szkoła współpracuje przynajmniej z jedną organizacją pozarządową.	X		
13.2. Rozwijanie współpracy szkół Piaseczna z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny							
13.3. Przygotowanie rozwiązań systemowych dotyczących współpracy szkół z organizacjami i instytucjami takimi jak policja, MGOPS, kurator, straż miejska, poradnia psychologiczno-pedagogiczna, sądy, Centrum Kultury i inne	ZEAS	Dyrektorzy	Czerwiec 2015	Opracowanie dokumentu opisującego zasady współpracy oraz wdrażanie ich w życie w 100% szkół	X		
14. Przeciwdziałanie przemocy w szkołach							
14.1. Przeprowadzanie ankiet wśród uczniów na temat zagrożeń i poziomu bezpieczeństwa w szkołach	Dyrektorzy		Od roku szkolnego 2015/16	100% szkół realizuje takie badania	X		
14.2. Wykorzystanie wniosków z przeprowadzonych przez szkołę ankiet przy tworzeniu planów przeciwdziałania zachowaniom ryzykownym dzieci i młodzieży.	Dyrektorzy	Rada Rodziców	Na bieżąco	Wykonanie w 100% szkół opisanego celem zadania	X		

1	2	3	4	5	6	7	8
15. Poprawa komunikacji pomiędzy szkołą i rodzicami							
15.1. Wdrożenie w szkołach dzienników elektronicznych, dzięki którym zwiększony zostanie dostęp rodziców do informacji na temat dziecka	Organ prowadzący	Dyrektorzy	Od roku 2017/18	100% szkół używa dziennika elektronicznego jako jedynego dziennika w szkole	X		
16. Upowszechnienie promowania zdrowego stylu życia w przedszkolach i szkołach							
16.1. Utrzymanie funkcjonowania stołówek szkolnych i przedszkolnych	Organ prowadzący	Dyrektorzy	Na bieżąco	100% szkół i przedszkoli prowadzi stołówkę	X		
16.2. Stałe promowanie w przedszkolach i szkołach zdrowej żywności i zdrowego odżywiania	Dyrektorzy		Na bieżąco	Działania promocyjne wpisane do programu wychowawczego w 100% przedszkoli i szkół	X		
16.3. Ustalenie wysokiego priorytetu dla działań upowszechniających ruch i zdrowy styl życia w planach pracy przedszkoli i szkół. Ścisła współpraca z rodzicami w celu zmniejszenia liczby zwolnień z zajęć wf.	Dyrektorzy	Rodzice	Od 2015/16	100% przedszkoli i szkół w swoich planach pracy realizuje cel	X		
16.4. Stworzenie programu w celu umożliwienia uczniom bezpiecznego wychodzenia na świeże powietrze podczas przerw	Dyrektorzy	Rady Rodziców i Samorządy Uczniowskie	Do końca sierpnia 2015	W 100% szkół uczniowie mogą bezpiecznie przebywać na świeżym powietrzu podczas przerw	X		
17. Zapewnienie warunków skutecznego wdrażania strategii oświatowej							
17.1. Uwzględnienie w koncepcji i planach pracy przedszkoli i szkół celów strategii oświatowej	Dyrektorzy	Rady Rodziców	Od września 2015	100% szkół/przedszkoli w koncepcji i planach pracy realizuje cel	X		
17.2. Opracowanie i wdrożenie gminnego programu powszechnych, regularnych badań jakości oświaty oraz poziomu zadowolenia i odczuć uczniów, rodziców, przedstawicieli Rad	ZEAS	Dyrektorzy	Od roku 2015/16	Coroczne przeprowadzanie badań opisanych realizujących cel	X		

1	2	3	4	5	6	7	8
<p>Rodziców i Rad Szkół, dyrektorów szkół i nauczycieli dotyczących piaseczyńskiej oświaty i publikowanie wyników tych badań (od następnego roku szkolnego), w tym w szczególności programów badań dotyczących:</p> <p>17.2.1. akceptacji szkoły przez uczniów (czy uczniowie lubią szkołę?);</p> <p>17.2.2. zadowolenia rodziców i uczniów z oferty szkół;</p> <p>17.2.3. bezpieczeństwa w szkołach;</p> <p>17.2.4. w ramach sprawowanego wewnętrznego nadzoru pedagogicznego – badanie akceptacji poszczególnych nauczycieli przez uczniów;</p> <p>17.2.5. poziomu satysfakcji nauczycieli ze współpracy z rodzicami.</p>							

5. Rekomendowany sposób monitorowania realizacji strategii

Podstawowym sposobem monitorowania realizacji strategii powinno być coroczne sprawozdanie stanu jej realizacji umieszczane w wymaganej przez prawo (art. 5a ust. 4 ustawy o systemie oświaty) informacji o stanie realizacji zadań oświatowych oraz wnioski z dotychczasowej realizacji celów strategii, ewentualne propozycje modyfikacji tych celów i propozycje działań usprawniających ich osiągnięcie.

Odpowiedzialnym za realizację tego zadania będzie ZEAS Piaseczno.

Z ZEAS-em Piaseczno na bieżąco będą współdziałać dyrektorzy szkół i placówek oświatowych, prowadzonych przez gminę Piaseczno, którzy co roku będą wypełniali przygotowany przez ZEAS formularz informujący o realizacji celów strategii możliwych do osiągnięcia w ich jednostkach.

Przed przygotowaniem informacji o stanie realizacji strategii oświatowej wskazane byłoby coroczne przeprowadzanie debat dotyczących tego tematu, na które zapraszani byłiby rodzice, uczniowie, nauczyciele, przedstawiciele organizacji społecznych, dyrektorzy szkół oraz radni, urzędnicy i władze wykonawcze gminy.

Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych będzie corocznie publikowana w Internecie.

6. Załącznik A. Opis pracy nad strategią

Niniejsza strategia oświatowa gminy Piaseczno jest efektem prac i dyskusji, które toczyły się w okresie od stycznia do końca października 2014 r. W sposób jeszcze nieformalny prace nad strategią rozpoczęły się od warsztatów zorganizowanych przez Ośrodek Rozwoju Edukacji, które odbyły się w Sulejówku w dniach 20-21 stycznia 2014 r.. W ramach tych warsztatów trenerzy firmy VULCAN, Wojciech Magdoń oraz Urszula Blicharz zapoznali uczestników z ideą zarządzania strategicznego oraz ogólną koncepcją prac nad strategią. Na warsztatach zainicjowano również prace nad analizą SWOT piaseczyńskiej oświaty. Efekty tych warsztatów zostały wykorzystane w toku dalszych prac nad niniejszą strategią.

W dniu 18 sierpnia 2014 roku podpisana została umowa pomiędzy Zespołem Ekonomiczno-Administracyjnym Szkół w Piasecznie a firmą VULCAN, na mocy której VULCAN wspierał społeczność Piaseczna w przygotowaniu strategii oświatowej. Prace nad strategią rozpoczęły się od przygotowania przez zespół firmy VULCAN diagnoz i prognoz dotyczących piaseczyńskiej oświaty, wynikających z dostępnych danych liczbowych. Wyniki tych prac przedstawiono w dalszej części niniejszego dokumentu.

Na początku września 2014 przeprowadzono wśród uczniów, rodziców i nauczycieli ankietę badającą stan systemu oświaty w Piasecznie. W dniach 19-20 września 2014 VULCAN przeprowadził warsztaty dla uczniów, rodziców, nauczycieli, dyrektorów szkół oraz pracowników samorządu, w ramach których wypracowano odpowiedź na pytanie, co to znaczy dobra oświata, a następnie dyskutowano na temat sformułowania głównego celu strategicznego dla piaseczyńskiej oświaty. Warsztaty prowadzone były w trzech około 20-osobowych grupach. W drugim dniu warsztatów przedstawiciele firmy VULCAN przedstawili wstępne wyniki diagnozy piaseczyńskiej oświaty opracowanej na podstawie dostępnych danych liczbowych. Diagnoza ta przedstawiona jest w dalszej części niniejszego dokumentu.

Następnie – na podstawie przedstawionej wstępnej diagnozy, wniosków z poprzedniego dnia warsztatów oraz doświadczenia ich uczestników – rozpoczęto pracę nad analizą SWOT oświaty w gminie Piaseczno. Prace te prowadzone były w dwóch grupach, z których jedna zajmowała się zagadnieniami organizacji i jakości oświaty,

a druga finansami i modelem zarządzania oświatą. Wyniki tych prac oraz wyniki przeprowadzonych ankiet stały się podstawą do ostatecznego wypracowania w gronie osób zaproszonych przez dyrektora ZEAS szczegółowej analizy SWOT oraz głównego celu strategicznego, co miało miejsce na spotkaniu 1 października 2014 r.

Warto podkreślić, że zarówno warsztaty wstępne jak i zespołowa praca nad opracowaniem analizy SWOT były bardzo ważnym elementem diagnozy stanu piaseczyńskiej oświaty, gdyż umożliwiły rzeczową dyskusję i wymianę poglądów na bardzo różne tematy jej dotyczące. Przygotowana analiza SWOT została wykorzystana jako podstawa do sformułowania celów strategicznych oraz szczegółowych celów operacyjnych. Cele te były dyskutowane i zaakceptowane na spotkaniu 17 października 2014 r., na którym środowiska oświatowe były z szeroko reprezentowane. Na spotkaniu tym określono również mierniki poszczególnych celów, które umożliwią monitorowanie realizacji strategii.

Prace nad niniejszym dokumentem koordynowali i moderowali pracownicy firmy VULCAN. Nie jest on jednak w żadnej mierze wypadkową ich poglądów na oświatę, lecz wynikiem obiektywnych analiz oraz przekonań pracujących nad strategią mieszkańców, władz i pracowników Urzędu Miasta i Gminy Piaseczno. Rolą pracowników firmy VULCAN było moderowanie i redakcja dokumentu strategii, a nie formułowanie jej celów, które są efektem prac mieszkańców i władz gminy.

Czytając niniejszą strategię, należy koniecznie pamiętać, że choć prace nad każdą strategią zaczynają się od skonkretyzowania marzeń dotyczących przyszłości, to

sama strategia nie jest i nie może być zbiorem dowolnych marzeń. Strategia musi bowiem być planem realizowalnych działań zbliżających do osiągnięcia celu w skończonym czasie i w ramach posiadanych środków. Dlatego też w strategii nie umieszczono celów, nawet bardzo pożądaných, których realizacja nie byłaby jednak możliwa w objętej strategią perspektywie czasowej.

7. Załącznik B. Opis warsztatów wprowadzających i wnioski wypracowane podczas tych warsztatów

W dniach 19 i 20 września 2014 w budynku Szkoły Podstawowej nr 1 w Piasecznie odbyło się spotkanie robocze inicjujące zasadniczą część prac nad strategią oświatową. W pierwszym dniu spotkania przeprowadzono warsztaty wprowadzające do strategii oświatowej. Zaczęły się one o godzinie 16 i trwały 4 godziny. W warsztatach uczestniczyło około 60 osób, które pracowały w ten sam sposób, w trzech 20-osobowych grupach. Uczestnikami byli uczniowie, nauczyciele, rodzice, dyrektorzy szkół i przedszkoli, urzędnicy z piaseczyńskiego ZEAS-u oraz Burmistrz Piaseczna, pan Zdzisław Lis. Celem warsztatów było wypracowanie wspólnej odpowiedzi na stojące u podstaw strategii fundamentalne pytanie o to, co to znaczy dobra oświata.

W trakcie zajęć każda z 20-osobowych grup warsztatowych została podzielona na 4 mniejsze zespoły, które wspólnie wypracowywały odpowiedzi na stawiane przez

prowadzących pytania, a następnie wyniki swoich prac przedstawiały do dyskusji pozostałym uczestnikom. Moderatorami dyskusji byli pracownicy firmy VULCAN.

Pierwszym zadaniem dla uczestników było zredagowanie jednozdaniowej odpowiedzi na następujące pytanie: **Po co w gminie Piaseczno jest system oświaty?**

Pytanie to wywołało dość długą, rzeczową dyskusję, a wypracowana końcowa odpowiedź, wykorzystana później podczas ustalania głównego celu strategicznego piaseczyńskiej oświaty brzmiała (co do idei, przy pewnych różnicach w redakcji odpowiedzi przez poszczególne grupy) tak:

System oświaty w Piasecznie jest po to, aby maksymalizować prawdopodobieństwo udanego życia mieszkańców.

Po odpowiedzi na pierwsze pytanie zadaniem uczestników warsztatów było stworzenie listy będącej odpowiedzią na pytanie: **Jakie umiejętności, wiedza, postawy, przyzwyczajenia zwiększają szanse na udane życie?**

W efekcie dyskusji powstała lista zawierająca następujące elementy (oczywiście listy opracowane przez różne grupy różniły się nieco, ale ich główne przesłanie było podobne):

- Umiejętność współpracy i współżycia z ludźmi (w tym umiejętność pracy w zespole oraz nawiązywania i budowania relacji społecznych).
- Komunikatywność.
- Bazowy (co nie znaczy, że elementarny, zawierający np. dobrą znajomość języków obcych) zasób wiedzy i umiejętności.
- Umiejętność podejmowania decyzji.
- Umiejętność zadbania o bezpieczeństwo swoje i innych.
- Umiejętność i chęć uczenia się.
- Wiara we własne możliwości.
- Systematyczność, pracowitość.
- Zdrowa ambicja i umiejętność rywalizacji fair play.
- Kreatywność, umiejętność wdrażania pomysłów w życie.
- Umiejętność rozwiązywania nietypowych problemów.
- Ciekawość świata, wyobraźnia, odwaga w podejmowaniu wyzwań.
- Zdolność do robienia rzeczy z pasją. Rozumienie znaczenia pasji w życiu.
- Zdolność do kochania i bycia kochanym.
- Hierarchia wartości wspierająca szczęście własne i innych.

- Świadomość znaczenia i umiejętność prowadzenia zdrowego trybu życia.
- Odpowiedzialność.
- Przygotowanie do życia w rodzinie.
- Szacunek dla ludzi.
- Zdolność do patrzenia na świat z perspektywy innych ludzi (empatia), altruizm.
- Asertywność, odporność na manipulacje.
- Odporność na stres.
- Pozytywne myślenie.
- Umiejętność poruszania się w zalewie informacji.
- Umiejętność przyznawania się do błędów, ale jednocześnie nie traktowanie każdego błędu jako porażki.
- Poszanowanie zasad społecznych i prawa.

Pod koniec pierwszego dnia warsztatów dyskutowano o tym, jakie konkretne działania powinno się podejmować w szkołach i innych placówkach oświatowych na terenie Piaseczna, aby kształtować u uczniów wiedzę, umiejętności i przyzwyczajenia, które zwiększą w przyszłości ich szanse na udane życie. Dyskusja ta pozwoliła wszystkim uczestnikom dostrzec wiele zalet, ale też i odkryć pewne wady obecnego systemu oświaty w Piasecznie i była bardzo ważnym przygotowaniem do pracy nad analizą SWOT.

Drugiego dnia warsztatów rozpoczęto prace nad analizą SWOT, co opisano bardziej szczegółowo w załączniku A – *Opis pracy nad strategią*.

W trakcie całego dwudniowego spotkania pojawiło się wiele opinii na temat pożądanego modelu pracy nauczycieli. Mówiono między innymi o tym, że dobry nauczyciel:

- Traktuje uczniów z szacunkiem i powagą.
- Przestrzega zasady, że nadrzędnym celem jest dobro dziecka/ucznia.
- Uczestniczy w szkoleniach, projektach doskonalenia i doksztalcania zawodowego.
- Pokazuje różne drogi rozwiązywania problemu/zagadnienia.
- Nie narzuca swojego zdania, pozwala uczniowi na wyrażanie własnych opinii.
- Uczy podejmowania decyzji.
- Naprowadza, powoduje, że uczeń sam znajduje rozwiązanie, nie podsuwa od razu na tacy gotowych rozwiązań.

- Jest otwarty, słucha głosu uczniów, uwzględnia ich propozycje, prowadzi dialog uczeń-nauczyciel.
- Uczy jak wykorzystywać źródła informacji.
- Umie zaakceptować błędy ucznia i wykorzystać je w procesie jego rozwoju.
- Docenia wysiłek ucznia, a nie tylko rezultaty jego pracy.
- Współpracuje z uczniem, identyfikuje się z nim.
- Motywuje pozytywnie.
- Zaszczepia w uczniach wiarę w siebie i poczucie własnej wartości.
- Stara się być autorytetem.
- Pokazuje dobre wzorce i przykłady.
- Pokazuje skutki niebezpiecznych zachowań.
- Chwali, nagradza i docenia publicznie za osiągnięcia na miarę możliwości.
- Potrafi nie tylko uczyć, ale też bawić.
- Stosuje różnorodne metody nauczania.
- Potrafi przyznać, że czegoś nie wie.
- Zaraża innych swoją wiedzą i pasją.
- Jest osobą otwartą i pogodną.
- Stwarza przyjazną atmosferę.
- Uczy tolerancji i jest tolerancyjny na inność uczniów.
- Wyznacza zadania i pomaga w ich realizacji.
- Zaprasza rodziców do współpracy i dialogu.
- Własnym przykładem uczy kultury osobistej.

8. Załącznik C. Charakterystyka gminy

8.1. Charakterystyka ogólna

Piaseczno jest gminą miejsko-wiejską położoną w centralnej Polsce, w bezpośrednim sąsiedztwie południowej części Warszawy. Lokalizacja ta wpływa korzystnie na szybki rozwój budownictwa oraz szybki przyrost liczby mieszkańców.

Gmina charakteryzuje się wysokim, stabilnym poziomem inwestowania. Atutem gminy jest korzystna struktura demograficzna (Piaseczno jest najludniejszą gminą miejsko-wiejską, zarówno aglomeracji warszawskiej, jak i całej Polski) oraz dostępność infrastruktury komunikacyjnej i społecznej.

Na terenie Piaseczna znajduje się wiele siedzib dużych zagranicznych firm. Swoją siedzibę mają tu m.in.: Reynaers Aluminium, hipermarket Auchan Polska Sp. z o.o., Centrum danych operatora telekomunikacyjnego GTS Poland, dostawca innowacyjnych produktów i usług opartych na zaawansowanych technologiach optycznych Hoya Corporation. Z rodzimych firm na szczególną uwagę zasługuje Laboratorium Kosmetyczne dr Ireny Eris, dealerzy branży motoryzacyjnej, liczne składy branży budowlanej oraz firmy transportowe.

W rankingu najbogatszych i najbiedniejszych gmin, mierzonym dochodem z podatków na jedną osobę Piaseczno znalazło się na wysokim 67 miejscu (na 2479 pozycji) z wartością 2272,74 zł. Ranking ten został opublikowany w lutym 2014 r. na stronie Serwisu Samorządowego PAP.

W 2010 r. w rankingu magazynu Forbes dotyczącym najatrakcyjniejszych miast dla biznesu, Piaseczno zajęło I miejsce wśród miejscowości do 50 tysięcy mieszkańców. Ranking oceniał ilość nowo powstających spółek w 2009 r. Na wynik Piaseczna złożyły się: wysoka wartość zlokalizowanych tu spółek oraz największa liczba firm, które noszą tytuł diamentów Forbesa (18 spółek), czyli podmiotów, które najszybciej zwiększają swoją wartość kapitałową.

Gmina Piaseczno ma dobrze rozwiniętą sferę usług społecznych. Wyróżnia się tu zwłaszcza edukacja. Oprócz przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjów mieszkańcy mają do dyspozycji również szkoły ponadgimnazjalne, prowadzone przez powiat piaseczyński lub podmioty prywatne. W Piasecznie funkcjonuje również Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla młodzieży i Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, a w Łbiskach – Zespół Szkół Specjalnych.

Funkcjonują też jednostki niepubliczne takie, jak np: Centrum Nauki i Biznesu "ŻAK" Sp. z o.o., Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii „Dom Matki Dobrego Pasterza”, Zaoczna Policealna Szkoła COSINUS w Piasecznie, NOVA Policealna Szkoła Dla Dorosłych w Piasecznie.

Systematycznie rośnie liczba podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy Piaseczno. Sprzyja temu bliskość stolicy, rozwinięta infrastruktura, sieć komunikacyjna i telekomunikacyjna oraz obecność zaplecza biznesowego.

W 2013 roku został przeprowadzony ranking gmin na potrzeby raportu o atrakcyjności inwestycyjnej gmin i dzielnic Aglomeracji Warszawskiej. Został on zaprezentowany podczas I Konferencji Inwestycyjnej Gmin Metropolii Warszawskiej „Miasto-Wizja-Warszawa”. Wzięto pod uwagę następujące czynniki potencjał ludzki, środo-

wisko inwestycyjne, dostępność komunikacyjną, rynek nieruchomości, politykę finansową samorządów oraz jakość życia w danej gminie. Gmina Piaseczno zajęła wysokie trzecie miejsce z łączną punktacją 6,9 na 10 możliwych.

Gmina charakteryzuje się relatywnie niskim bezrobociem. Na koniec 2013 roku w Gminie Piaseczno było zarejestrowanych 2468 bezrobotnych, co stanowi ok. 6%, podczas gdy stopa bezrobocia dla województwa mazowieckiego wyniosła 11%, a dla powiatu piaseczyńskiego 8,3%.

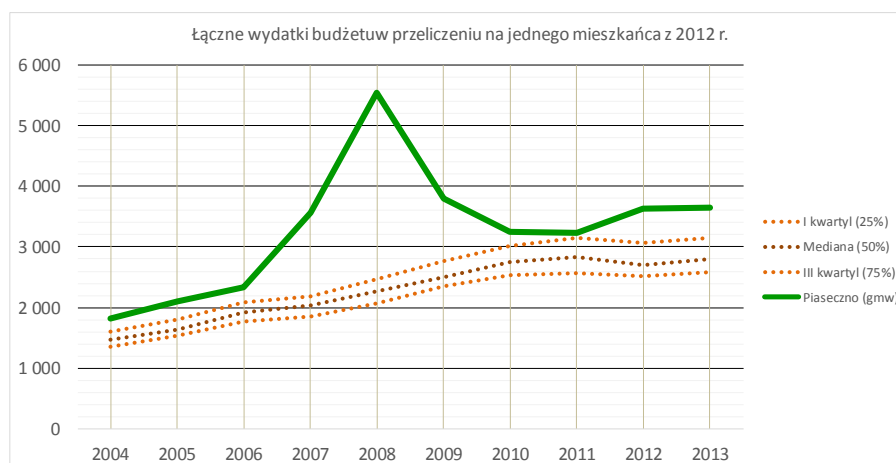
Wyzwania warunkujące dalszy rozwój gminy to: umiejętność przyciągania inwestycji zarówno z kapitałem polskim jak i zagranicznym, lepsze wykorzystanie potencjału związanego z położeniem geograficznym, obecnym i projektowanym układem komunikacyjnym oraz wykorzystanie możliwości wynikających z prognozy demograficznej dla powiatu.

8.2. Finanse gminy

Gmina Piaseczno jest największą gminą miejsko-wiejską w Polsce – wg danych GUS w 2012 r. liczyła 75 tys. mieszkańców, podczas gdy następna gmina z tej grupy, Nysa, miała ok. 58 tys. mieszkańców. Nic więc dziwnego, że wydatki jej budżetu są najwyższe w tej grupie jednostek samorządu terytorialnego – w 2013 r. łączne wydatki budżetu Piaseczna wyniosły 273,7 mln zł¹. Wydatki te są wysokie nie tylko w liczbach bezwzględnych, również po przeliczeniu na jednego mieszkańca są jednymi z najwyższych w grupie JST należących do tej samej kategorii.

Sytuację Piaseczna na tle grupy porównawczej, czyli gmin miejsko-wiejskich pow. 20 tys. mieszkańców, przedstawia wykres 1.

Wykres 1. Łączne wydatki budżetu w przeliczeniu na jednego mieszkańca z 2012 r. – Piaseczno na tle gmin miejsko-wiejskich pow. 20 tys. mieszkańców.

¹ Dane finansowe podawane w tym rozdziale pochodzą ze sprawozdań Rb27s lub Rb28s oraz wieloletnich prognoz finansowych, udostępnianych przez Ministerstwo Finansów.

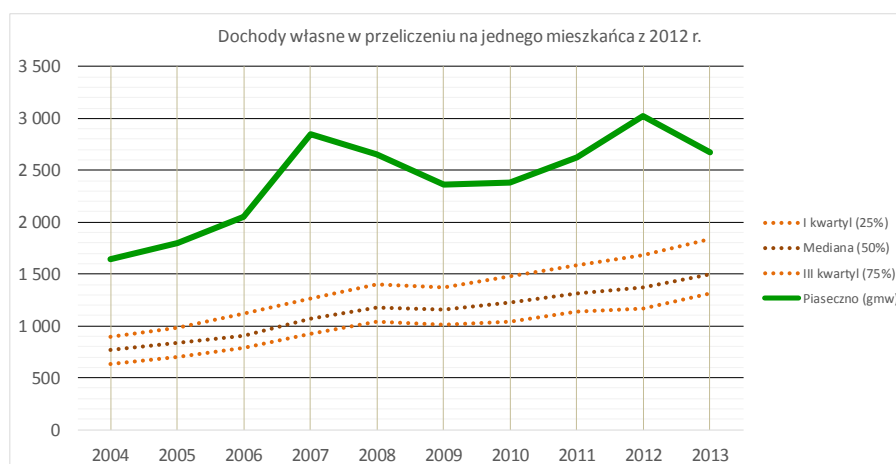
Ciągła, pogrubiona linia na wykresach tego rodzaju ilustruje zmiany (w kolejnych latach) wartości wskaźnika wyliczonego dla Piaseczna, natomiast linie kropkowane ukazują zmiany dla samorządów z grupy porównawczej. Z tym, że:

- Środkowa linia kropkowana pokazuje medianę, czyli miarę, która dzieli grupę samorządów na dwie połowy – w jednej z nich badany wskaźnik jest większy, a w drugiej mniejszy od wartości mediany.
- Dolna linia kropkowana przedstawia tzw. pierwszy kwartyl, czyli wielkość, poniżej której znajdują się wskaźniki 25% samorządów z grupy porównawczej.
- Górna linia kropkowana przedstawia trzeci kwartyl, czyli wielkość, powyżej której znajdują się wskaźniki 25% samorządów z grupy porównawczej.

Z wykresu wynika, że przez okres 10 lat uwzględnionych w zestawieniu, Piaseczno pozostaje w gronie ¼ samorządów o najwyższych wydatkach per capita (w odniesieniu do liczby mieszkańców z 2012 r.).

Gmina Piaseczno ma również wysokie dochody własne – w 2013 r. wyniosły one nieco ponad 200 mln zł, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca dało Piasecznu dziewiąte miejsce wśród gmin miejsko-wiejskich liczących powyżej 20 tys. mieszkańców. Wykres 2 przedstawia zmiany tego wskaźnika w czasie – widać na nim nieodmiennie wysoki poziom dochodów własnych na tle innych JST.

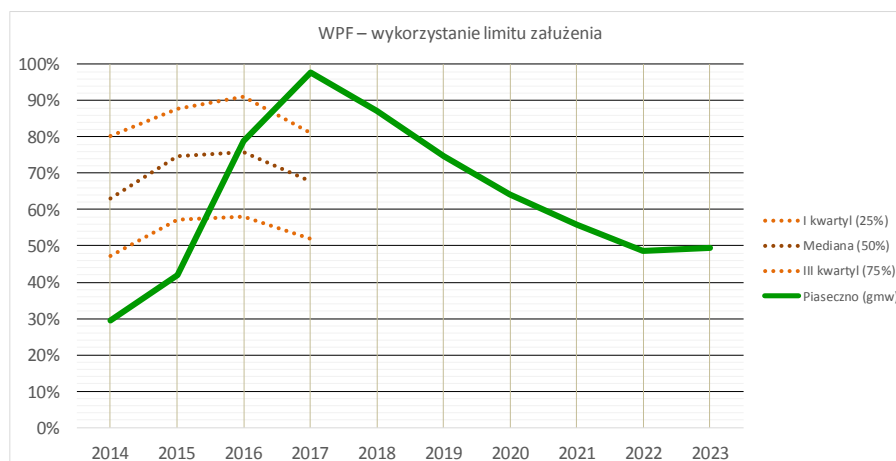
Wykres 2. Dochody własne w przeliczeniu na jednego mieszkańca z 2012 r. – Piaseczno na tle gmin miejsko-wiejskich pow. 20 tys. mieszkańców.

Gmina Piaseczno ma też niezłe możliwości zaciągania zobowiązań, choć z wieloletniej prognozy finansowej² (zob. wykres 3) wynika, że poziom wykorzystania ustawowego limitu zadłużenia w najbliższych latach gwałtownie wzrośnie, by w 2017 r. osiągnąć blisko 100 proc. Jednak w kolejnych latach wskaźnik ten będzie dość szybko spadać. Zatem nie powinna to być bardzo poważna bariera rozwojowa.

² Wg stanu z sierpnia 2014 r.

Wykres 3. Wykorzystanie limitu zadłużenia wg wieloletniej prognozy finansowej – Piaseczno na tle gmin miejsko-wiejskich pow. 20 tys. mieszkańców³.

Reasumując, Piaseczno jest zamożną gminą o ponadprzeciętnych możliwościach finansowych.

8.3. Trendy na rynku pracy

Jednym z podstawowych, jeśli nie najważniejszym, zadaniem edukacji jest przygotowanie uczniów do późniejszego życia w społeczeństwie, w tym bardzo ważne jest również przygotowanie do pracy zawodowej. Aby możliwe było dobre wykonanie tego zadania, szkoły, również na poziomie edukacji podstawowej, powinny rozwijać u uczniów kompetencje pomagające im w późniejszym życiu, dotyczy to zarówno nauki konkretnych umiejętności bezpośrednio związanych z później wykonywaną pracą jak i tak zwanych umiejętności miękkich. W niniejszym rozdziale, na podstawie różnorodnych ogólnodostępnych materiałów, przedstawiamy wybrane wnioski związane ze zmianami na rynku pracy. W szczególności wykorzystaliśmy raporty stworzone w ramach projektu badawczego „Bilans Kapitału Ludzkiego” przygotowanego wspólnie przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) i Uniwersytet Jagielloński (UJ).

Badania rynku pracy w ramach Bilansu Kapitału Ludzkiego odbywają się systematycznie od kilku lat – <http://bkl.parp.gov.pl/>. Jednym z najistotniejszych wniosków, wynikających z ostatnich badań jest teza, że szybko zmieniające się warunki pracy wymagają od nas uczenia się przez całe życie. Pragniemy zauważyć, że zapis ten jest spójny z konkluzjami wypracowanymi na warsztatach poświęconych budowaniu strategii oświatowej, które odbyły się w Piasecznie 19-20 września 2014 r..

³ Dane tła obliczane są tylko dla okresu czteroletniego, ponieważ cztery lata są obowiązkowym horyzontem prognozy dla wszystkich JST (samorząd sporządza prognozę na cztery lata lub na przewidywany okres spłaty zadłużenia).

W ramach badania PARP i UJ pracodawcy wskazywali między innymi na najbardziej poszukiwane cechy u pracowników. We wszystkich dotychczasowych edycjach badań, obok kompetencji ściśle związanych z wykonywaną pracą, pracodawcy wskazywali na duże znaczenie umiejętności samodzielnego organizowania pracy oraz kompetencje interpersonalne. Jako najważniejsze cechy związane z samodzielnym organizowaniem pracy wymieniane były: samodzielność, zarządzanie czasem, podejmowanie decyzji, inicjatywa oraz odporność na stres. Natomiast na liście ważnych cech związanych z umiejętnościami interpersonalnymi znalazły się: komunikatywność, praca w grupie, umiejętność radzenia sobie z trudnymi sytuacjami.

Tabela 1 przedstawia grupy cech poszukiwanych u pracowników, na jakie zwracają uwagę pracodawcy w zależności od rodzaju stanowiska. Liczbowo przedstawiono procent pracodawców wskazujących na kompetencje z poszczególnych grup cech. Ponieważ możliwe było zaznaczanie więcej niż jednej grupy cech, wartości procentowe nie sumują się do 100%. Informacje na temat kompetencji najbardziej istotnych na rynku pracy mogą być dobrą wskazówką, na rozwój jakich cech należy położyć szczególny nacisk w szkołach na wszystkich poziomach edukacyjnych.

Tabela 1. Cechy pracowników poszukiwane przez pracodawców w zależności od rodzaju stanowiska – badanie z 2013 roku (% pracodawców, którzy wskazali wyszczególnione cechy dla typu stanowiska)

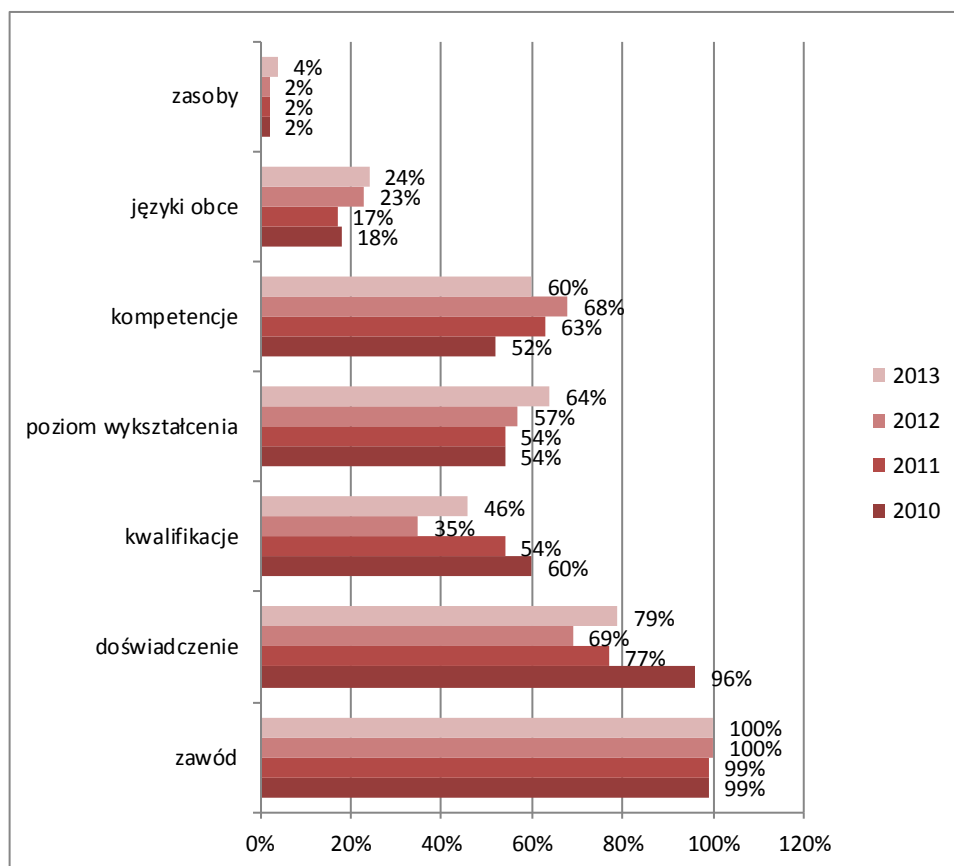
Cechy/ typ stanowiska	Kierownik	Specjalista	Pracownik średniego szczebla	Pracownik biurowy	Pracownik usług	Robotnik wykwalifikowany	Operator maszyn	Robotnik niewykwalifikowany	Średnia
Kognitywne	3	15	8	11	14	10	11	12	12
Samooorganizacyjne	38	61	47	49	63	51	53	80	56
Artystyczne	0	2	1	6	1	1	0	0	1
Fizyczne	0	2	2	0	1	12	18	9	7
Interpersonalne	22	52	58	31	60	22	28	27	40
Kierownicze	51	1	3	0	1	2	1	0	2
Dyspozycyjne	1	6	5	8	8	5	12	6	7
Biurowe	4	6	10	34	3	0	2	4	5
Techniczne	16	2	4	0	7	22	15	4	10
Komputerowe	2	24	16	27	6	2	2	4	9
Matematyczne	0	0	0	0	7	0	0	3	2
Zawodowe	74	36	42	33	25	53	35	33	39
Inne	1	5	2	6	3	5	5	11	5
Językowe	28	8	12	10	5	2	7	0	6
Kwalifikacje	7	6	13	8	4	11	18	4	9

źródło: BKL – Badanie pracodawców 2013

W ramach BKL przeprowadzono również analizę ogłoszeń o pracę, w której zwracano uwagę na wymagania formułowane wobec przyszłych pracowników. W czasie ostatnich czterech lat wymagania pracodawców były stabilne. Przede wszystkim poszukiwane były osoby z doświadczeniem w wykonywaniu obowiązków związanych ze stanowiskiem, na które odbywała się rekrutacja. Warto zauważyć, że kwalifikacje straciły na znaczeniu na rzecz wymagań związanych z poziomem wykształcenia.

Wykres 4 przedstawia zmiany wymagań wobec nowych pracowników formułowane w ogłoszeniach o pracę.

Wykres 4. Ogólne wymagania wobec poszukiwanych pracowników

źródło: BKL – Badanie ofert pracy 2010-2013

Pracodawcy podkreślają, że mimo dużego bezrobocia znalezienie dobrego pracownika jest procesem trudnym i czasochłonnym. Często obok pokazanych wyżej wymagań, również w ogłoszeniach o pracę, zauważana była potrzeba chęci do pracy u potencjalnego pracownika.

W ramach badania BKL przeprowadzana jest również analiza zapotrzebowania na nowych pracowników na konkretne stanowiska. Tabela 2 przedstawia zapotrzebowanie na nowych pracowników z podziałem na grupy stanowisk według deklaracji pracodawców. Warto zauważyć, że w latach 2010 – 2012 obserwowaliśmy zwiększające się zapotrzebowanie na nowych pracowników, natomiast w 2013 roku nastąpiło załamanie i znacząco zmniejszyła się liczba poszukiwanych pracowników.

W badanym okresie najczęściej poszukiwani byli robotnicy wykwalifikowani ze szczególnym uwzględnieniem robotników budowlanych oraz kierowców. Pracodawcy poszukiwali również sprzedawców, specjalistów oraz pracowników średniego szczebla w różnorodnych dziedzinach.

Tabela 2. Zapotrzebowanie na pracowników z podziałem na zawody.

Grupa zawodów	Zawód	2010		2011		2012		2013		
Kierownicy	Kierownicy ds. produkcji i usług	3 910	0,74%	3 996	0,71%	2 621	0,45%	2 922	0,62%	
	Kierownicy ds. zarządzania i handlu	2 460	0,46%	3 225	0,57%	2 739	0,47%	1 726	0,36%	
Sprzedawcy i pracownicy usług	Pracownicy usług osobistych	25 514	4,81%	40 113	7,13%	39 223	6,73%	31 425	6,62%	
	Sprzedawcy i pokrewni	65 806	12,41%	50 795	9,03%	55 689	9,56%	59 643	12,56%	
	Pracownicy obsługi klienta	9 822	1,85%	3 596	0,64%	3 488	0,60%	9 186	1,94%	
	Pracownicy usług ochrony	7 630	1,44%	5 751	1,02%	2 571	0,44%	1 081	0,23%	
	Pomoce domowe i sprzątaczk	5 142	0,97%	5 642	1,00%	8 613	1,48%	5 169	1,09%	
Specjaliści, technicy i personel średniego szczebla	Średni personel nauk fiz., chem. i tech.	5 639	1,06%	7 697	1,37%	15 860	2,72%	7 673	1,62%	
	Średni personel ds. biznesu i administracji	43 249	8,16%	47 755	8,49%	34 729	5,96%	26 722	5,63%	
	Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych	19 701	3,72%	9 234	1,64%	8 094	1,39%	7 001	1,47%	
	Specjaliści ds. technologii informacyjno-komunikacyjnych	19 787	3,73%	6 336	1,13%	6 336	1,09%	15 268	3,22%	
	Pracownicy ds. fin. stat. i ewidencji materiałowej	13 718	2,59%	12 781	2,27%	9 422	1,62%	10 575	2,23%	
	Średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury	3 063	0,58%	7 336	1,30%	8 701	1,49%	8 531	1,80%	
	Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	17 188	3,24%	18 512	3,29%	16 855	2,89%	9 249	1,95%	
	Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	11 423	2,15%	2 883	0,51%	11 728	2,01%	6 257	1,32%	
	Specjaliści ds. ekonomicznych i zarządzania	26 223	4,95%	27 980	4,98%	24 842	4,26%	22 317	4,70%	
	Specjaliści nauczania i wychowania	7 044	1,33%	6 209	1,10%	11 966	2,05%	10 744	2,26%	
	Specjaliści ds. zdrowia	37 556	7,08%	22 702	4,04%	35 119	6,03%	12 050	2,54%	
	Robotnicy wykwalifikowani oraz operatorzy i monterzy maszyn	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, bud. i trans.	9 243	1,74%	25 511	4,54%	16 518	2,84%	18 780	3,96%
		Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń	30 308	5,72%	43 560	7,75%	38 383	6,59%	37 311	7,86%
Robotnicy w przetwórstwie spoż., obróbce drewna i tekstyliów		28 302	5,34%	29 536	5,25%	27 520	4,72%	21 026	4,43%	
Robotnicy budowlani - bez elektryków		62 782	11,84%	101 275	18,01%	105 624	18,13%	80 102	16,87%	
Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych		7 391	1,39%	11 215	1,99%	8 654	1,49%	9 460	1,99%	
Kierowcy i operatorzy pojazdów		54 089	10,20%	50 897	9,05%	58 241	10,00%	41 568	8,76%	
Elektrycy i elektrycy		13 187	2,49%	17 756	3,16%	29 005	4,98%	18 907	3,98%	
Suma	532 187		564 304		584 553		476 706			

źródło: BKL – Badanie pracodawców 2010-2013

We wszystkich edycjach badania BKL wymieniane były podobne zawody cieszące się dużym zainteresowaniem pracodawców:

- robotnicy wykwalifikowani (robotnicy budowlani, mechanicy, kierowcy, operatorzy maszyn),
- specjaliści (w branży IT, ds. zdrowia – lekarze, pielęgniarki, nauk fizycznych, chemicznych, technicznych, prawnicy, adwokaci, nauczyciele różnego stopnia),
- sprzedawcy,
- pracownicy usług (fryzjerzy, kucharze, kelnerzy, pracownicy call center).

Jednocześnie z przeprowadzonych badań wynika, że w ostatnich latach maleje popyt na pracowników ochrony, pracowników ds. finansowo–statystycznych, pracowników ds. ewidencji materiałowej, sekretarki oraz operatorów urządzeń biurowych, górników, pracowników rolnych. Ponadto, pracodawcy wskazują stanowiska, w przypadku których napotykają na duże trudności ze znalezieniem odpowiedniego pracownika. W tym kontekście najczęściej wskazywano na:

- robotników wykwalifikowanych (robotnicy budowlani, kierowcy samochodów ciężarowych, operatorzy maszyn, spawacze),
- sprzedawców, kucharzy, fryzjerów, przedstawicieli handlowych,
- pracowników ochrony zdrowia,
- programistów i grafików komputerowych.

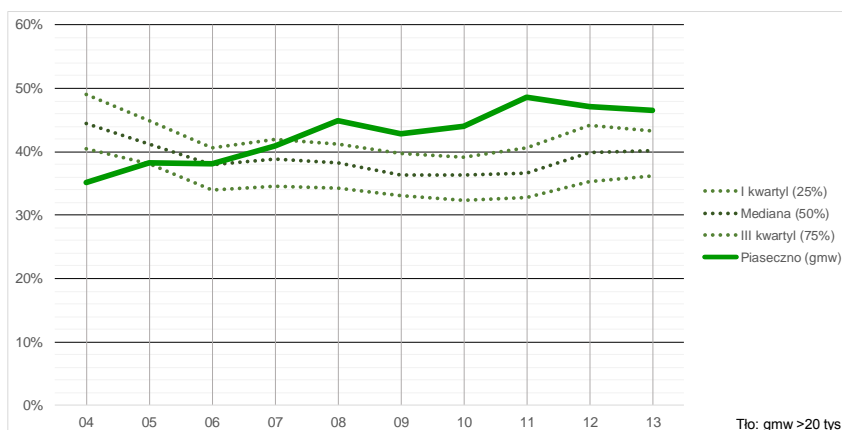
Analizując trendy na rynku pracy trzeba jeszcze zauważyć, że ze względu na szybki rozwój nauki oraz postęp technologiczny, powstają nowe zawody, najczęściej związane z innowacyjnością i nowymi technologiami. W niedalekiej przyszłości możemy się spodziewać pogłębiającej się specjalizacji oraz nowych zawodów, których specyfikę trudno dziś przewidzieć. Niewątpliwie jednak, wysoki poziom tak zwanych kompetencji miękkich, szczególnie związanych z samodzielnością, umiejętnościami organizacyjnymi i komunikacyjnymi, w połączeniu ze znajomością nowych technologii w znacznym stopniu ułatwi potencjalnym pracownikom dynamiczne dopasowanie się do potrzeb rynku pracy. Z tego powodu, szczególnie na poziomie edukacji podstawowej, konieczne jest stymulowanie dzieci i młodzieży do rozwoju w taki sposób, aby rozwijane były umiejętności związane z rozwiązywaniem problemów, umiejętnością radzenia sobie w trudnych sytuacjach oraz współpracą w grupie.

9. Załącznik D. Diagnoza stanu finansów oświaty

9.1. Oświata w finansach gminy

Wydatki oświatowe stanowią bardzo dużą część budżetu gminy – w 2013 r. pochłonęły one aż 46,5 proc. łącznych wydatków budżetu⁴. Wykres 5 przedstawia przebieg zmian wskaźnika udziału wydatków oświatowych w łącznych wydatkach budżetu na tle grupy odniesienia, czyli gmin miejsko-wiejskich powyżej 20 tys. mieszkańców.

Wykres 5. Udział wszystkich wydatków oświatowych w łącznych wydatkach budżetu JST (bez środków z funduszy europejskich).

Jak widać na wykresie, od wielu lat udział oświaty w budżecie Piaseczna należy do najwyższych w grupie odniesienia. Świadczy to o roli, jaką władze gminy przypisują oświacie. W wypadku Piaseczna nie mamy bowiem do czynienia z dość często spotykanym zjawiskiem, że duży udział wydatków oświatowych w budżecie wynika ze słabości tego budżetu.

⁴ W tej liczbie uwzględnione są wszystkie wydatki z działów 801 i 854 (w tym również wydatki finansowane ze środków europejskich).

9.2. Nadwyżka wydatków nad subwencją

Głównym źródłem finansowania oświaty jest część oświatowa subwencji ogólnej, czyli tzw. subwencja oświatowa. W większości JST nie pokrywa ona jednak wszystkich bieżących kosztów prowadzenia szkół. Dlatego przeciętny samorząd współfinansuje oświatę z własnych środków.

Do oceny stopnia owego współfinansowania używamy wskaźnika nadwyżki wydatków nad subwencją. Wskaźnik ten wyliczany jest wg następującego wzoru:

$$\frac{\text{subwencyjne wydatki oświatowe}}{\text{subwencja oświatowa}} \cdot 100\% - 100\%$$

gdzie subwencyjne wydatki oświatowe to suma wydatków z działów 801 (oświata i wychowanie) oraz 854 (edukacyjna opieka wychowawcza) **z wyłączeniem** wydatków z paragrafów należących do grupy *wydatki majątkowe* (601 do 680) oraz rozdziałów dotyczących oświatowych zadań własnych samorządu, czyli 80103 (oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych), 80104 (przedszkola) i 80113 (dowożenie uczniów do szkół).

Interpretacja tego wskaźnika jest następująca. Jeśli wskaźnik nadwyżki wydatków nad subwencją wynosi 0, to wydatki na zadania finansowane przez subwencję oświatową są równe tej subwencji. Jeśli zaś wskaźnik wynosi np. 15%, to wydatki są o 15% wyższe od subwencji. Natomiast, gdy wskaźnik ma wartość ujemną i wynosi np. minus 5%, tzn. że wydatki są o 5% niższe od subwencji.

Wykres 6. Wskaźnik nadwyżki wydatków nad subwencją.

Z wykresu 6 wynika, że do 2008 r. wskaźnik nadwyżki wydatków nad subwencją był rekordowo wysoki, a w 2009 r. gwałtownie spadł do poziomu 60 proc., tzn. że nadal był wyższy niż w $\frac{3}{4}$ gmin miejsko-wiejskich powyżej 20 tys. mieszkańców. Kolejny okres spadku sprawił, że w 2013 r. wskaźnik ten osiągnął poziom 38 proc., czyli poniżej mediany grupy odniesienia.

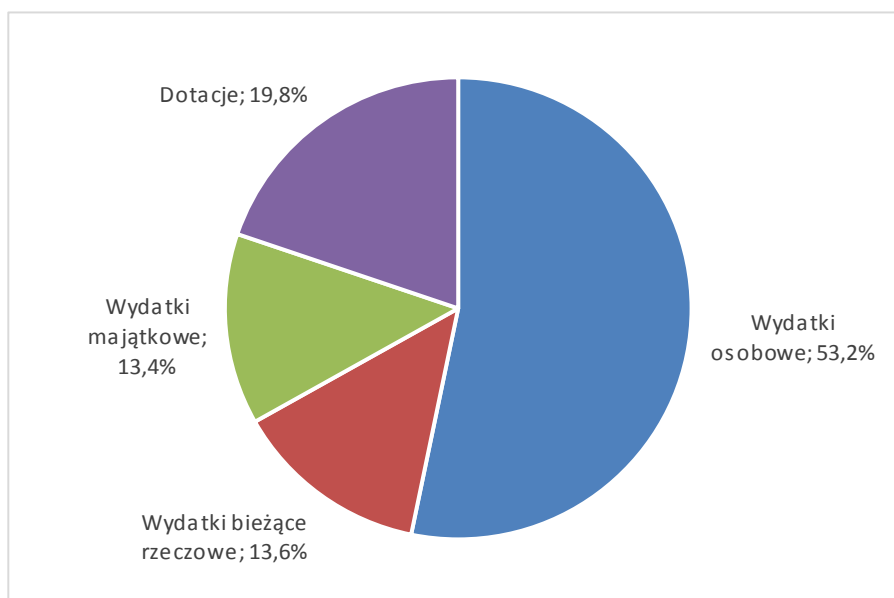
Co ważne, w ostatnich dwóch latach zmniejszyła się także kwota nadwyżki, dzięki czemu po raz pierwszy od 2006 r. wyniosła ona mniej niż 20 mln zł.

Oczywiście należy pamiętać, że finansowanie nadwyżki wydatków nad subwencją nie jest jedynym oświatowym wyzwaniem dla budżetu gminy. Trzeba również znaleźć pieniądze na inwestycje i remonty jednostek oświatowych, utrzymanie przedszkoli, dowożenie uczniów itp. W 2013 r. wydatki tego rodzaju pochłonęły blisko 56 mln zł, z czego tylko część zrekompensowała państwowa dotacja przedszkolna oraz wpłaty od rodziców uczniów uczęszczających do przedszkoli.

9.3. Struktura wydatków oświatowych

Wg sprawozdań budżetowych w 2013 r. łączne wydatki oświatowe gminy Piaseczno wyniosły ponad 127 mln zł⁵. Wykres 7 przedstawia strukturę tych wydatków – ponad połowę z nich pochłonęły wydatki osobowe, blisko 20 proc. dotacje, a po ok. 13,5 proc. przeznaczono na bieżące wydatki rzeczowe oraz wydatki majątkowe (inwestycyjne). Przy czym większą część dotacji, ponad 22 mln zł, otrzymały przedszkola prowadzone przez inne podmioty, a działające na terenie gminy niesamorządowe szkoły podstawowe i gimnazja – blisko 3 mln zł.

Wykres 7. Struktura wydatków oświatowych gminy Piaseczno w 2013 r.

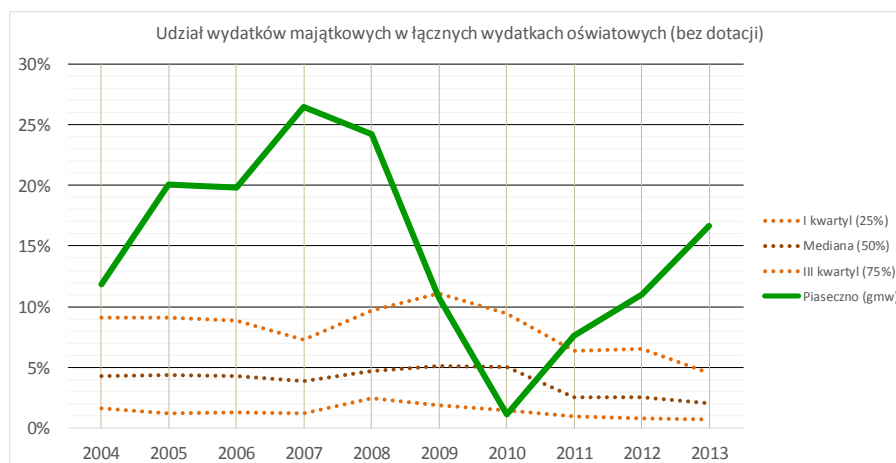

Taka struktura wydatków nie jest typowa dla gmin miejsko-wiejskich. Np. druga pod względem wielkości gmina z tej grupy, Nysa, na płace przeznaczyła aż $\frac{3}{4}$ budżetu oświaty, na dotacje niecałe 5 proc., a na inwestycje tylko 1,6 proc. Ale warto też zauważyć, że duży udział wydatków osobowych nie jest cechą jedynie stosunkowo małych gmin – duże miasta (pow. 100 tys. mieszkańców) wydają na płace i pochodne średnio ok. 70 proc. swoich budżetów oświatowych.

⁵ W tej liczbie uwzględnione zostały także wydatki finansowane ze środków europejskich.

Udział dotacji w wydatkach oświatowych zależy przede wszystkim od liczb dzieci i uczniów uczęszczających do przedszkoli i szkół prowadzonych przez podmioty inne niż samorząd, rzadko więc ulega gwałtownym zmianom. Jednak z samej natury wydatków inwestycyjnych wynika, że najczęściej nie są stabilne.

Wykres 8. Udział wydatków majątkowych (inwestycyjnych) w budżecie oświaty – Piaseczno na tle gmin miejsko-wiejskich pow. 20 tys. mieszkańców.

Z wykresu 8 wynika, że podobnie jest w Piasecznie – na przestrzeni ostatnich 10 lat udział wydatków majątkowych w budżecie oświaty podlegał radykalnym zmianom. Jednak, co trzeba wyraźnie podkreślić, tylko w jednym roku był niższy od mediany grupy porównawczej. Co więcej, podczas gdy mediana ta w badanym okresie wynosiła przeciętnie 3,9 proc., to średni udział wydatków majątkowych w budżecie piaseczyńskiej oświaty był równy aż 15 proc. Piaseczyńską oświatę charakteryzuje więc wyjątkowo wysoki poziom inwestycji.

9.4. Pozyskiwane fundusze zewnętrzne

Gmina aktywnie uczestniczy w pozyskiwaniu różnorodnych funduszy. Są to m.in.: fundusze spójności, projekty drogowe, projekt Urb.Energy (efektywność energetyczna i zintegrowany rozwój miejski), finansowany z funduszy unijnych Baltic Sea Region Programme 2007-2013, projekty oświatowe. Tym ostatnim poświęcamy nieco więcej uwagi.

Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego oraz Burmistrz Piaseczna podpisali 25 października 2010 r. pięć umów na dofinansowanie projektów dotyczących tzw. zajęć wyrównawczych dla uczniów piaseczyńskich szkół w ramach działania 9.1.2 „Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszenie różnic w jakości usług edukacyjnych” POKL.

Pozyskane fundusze zostały spożytkowane na zajęcia wyrównawcze, rozwijające kompetencje, dla uczniów w następujących obszarach zajęć szkolnych: technologie

informatyczne, języki obce, zajęcia matematyczno-przyrodnicze, wychowanie fizyczne.

Ostatecznymi beneficjentami tych funduszy były: Gimnazjum nr 2, Gimnazjum nr 4, Gimnazjum w Chylicach, Gimnazjum w Zespole Szkół w Jazgarzewie, Gimnazjum w Zespole Szkół w Józefosławiu. Każda z tych szkół otrzymała po 22 tys. zł.

W ramach kolejnego projektu Moje Boisko – Orlik 2012 przy Gminnym Ośrodku Sportu i Rekreacji powstał zespół boisk Orlik 2012. Kompleks sportowy składa się z dwóch ogrodzonych i oświetlonych boisk. Jedno o wymiarach 30x62 m z nawierzchnią ze sztucznej trawy przeznaczone jest do gry w piłkę nożną, drugie wielofunkcyjne, o nawierzchni poliuretanowej - do gry w koszykówkę i siatkówkę. Koszt inwestycji wyniósł 1 mln 414 tys. zł, z czego 748 tys. zł pokryła gmina Piaseczno zaś Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego i Ministerstwo Sportu i Turystyki wsparły przedsięwzięcie kwotami po 333 tys. zł.

W 2013 r. zostały rozliczone projekty COMENIUS „Scharing is learning” oraz „School on the future”. Wartość projektów wyniosła odpowiednio 37,87 tys. zł i 34,74 tys. zł.

Łączne wydatki ujęte w rocznym sprawozdaniu z wykonania budżetu (Rb-28S) poniesione w ramach projektów unijnych wyniosły 259,8 tys. zł.

10. Załącznik E. Diagnoza organizacji szkół

10.1. Uczniowie i rodzaje oddziałów

Gmina Piaseczno prowadzi 10 szkół podstawowych i 8 gimnazjów, przy czym 5 szkół podstawowych i 3 gimnazja, to jednostki samodzielne, a pozostałe szkoły wchodziły w skład 5 zespołów składających się ze szkoły podstawowej i gimnazjum.

Tabela 3. Lista szkół prowadzonych przez gminę Piaseczno wraz ze skrótami ich nazw oraz informacjami o przynależności do zespołów.

Szkoła	Zespół	Skrót nazwy szkoły	Skrót nazwy szkoły z oznaczeniem zespołu
Szkoła Podstawowa nr 1 w Piasecznie	jednostka samodzielna	SP 1	SP 1
Szkoła Podstawowa nr 2 w Piasecznie	jednostka samodzielna	SP 2	SP 2
Szkoła Podstawowa nr 3 w Piasecznie	Zespół Szkół w Piasecznie	SP 3	SP 3-ZS Pias.
Szkoła Podstawowa nr 5 w Piasecznie	jednostka samodzielna	SP 5	SP 5
Szkoła Podstawowa w Chylicach	Zespół Szkół w Chylicach	SP Chyl.	SP Chyl.-ZS Chyl.
Szkoła Podstawowa Głoskowie	jednostka samodzielna	SP Głos.	SP Głos.
Szkoła Podstawowa w Jazgarzewie	Zespół Szkół w Jazgarzewie	SP Jazg.	SP Jazg.-ZS Jazg.
Szkoła Podstawowa w Józefostawiu	Zespół Szkół w Józefostawiu	SP Józ.	SP Józ.-ZS Józ.
Szkoła Podstawowa w Zalesiu Górnym	jednostka samodzielna	SP ZG	SP ZG
Szkoła Podstawowa w Złotokłosie	Zespół Szkół w Złotokłosie	SP Złot.	SP Złot.-ZS Złot.
Gimnazjum nr 1 w Piasecznie	jednostka samodzielna	G 1	G 1
Gimnazjum nr 2 w Piasecznie	jednostka samodzielna	G 2	G 2
Gimnazjum nr 4 w Piasecznie	Zespół Szkół w Piasecznie	G 4	G 4-ZS Pias.
Gimnazjum w Chylicach	Zespół Szkół w Chylicach	G Chyl.	G Chyl.-ZS Chyl.
Gimnazjum w Jazgarzewie	Zespół Szkół w Jazgarzewie	G Jazg.	G Jazg.-ZJ Jazg.
Gimnazjum w Józefostawiu	Zespół Szkół w Józefostawiu	G Józ.	G Józ.-ZS Józ.
Gimnazjum w Zalesiu Górnym	jednostka samodzielna	G ZG	G ZG
Gimnazjum w Złotokłosie	Zespół Szkół w Złotokłosie	G Złot.	G Złot.-ZZ Złot.

Wykres 9. Liczby uczniów na poszczególnych etapach edukacyjnych w podziale na rodzaje oddziałów.

We wrześniu 2014 r. w szkołach prowadzonych przez gminę Piaseczno uczyło się 8013 uczniów, z tego 3133 w klasach I-III szkół podstawowych, 2696 w klasach IV-VI, a 2184 w gimnazjach. W minionym roku szkoły prowadzone przez gminę miały 7502 uczniów – 2842 w klasach I-III szkół podstawowych, 2472 starszych klasach szkół podstawowych i 2188 w gimnazjach. Tzn., że z nowym rokiem szkolnym przybyło 291 uczniów młodszych klas szkół podstawowych, 224 uczniów klas IV-VI, a ubyło 4 gimnazjalistów.

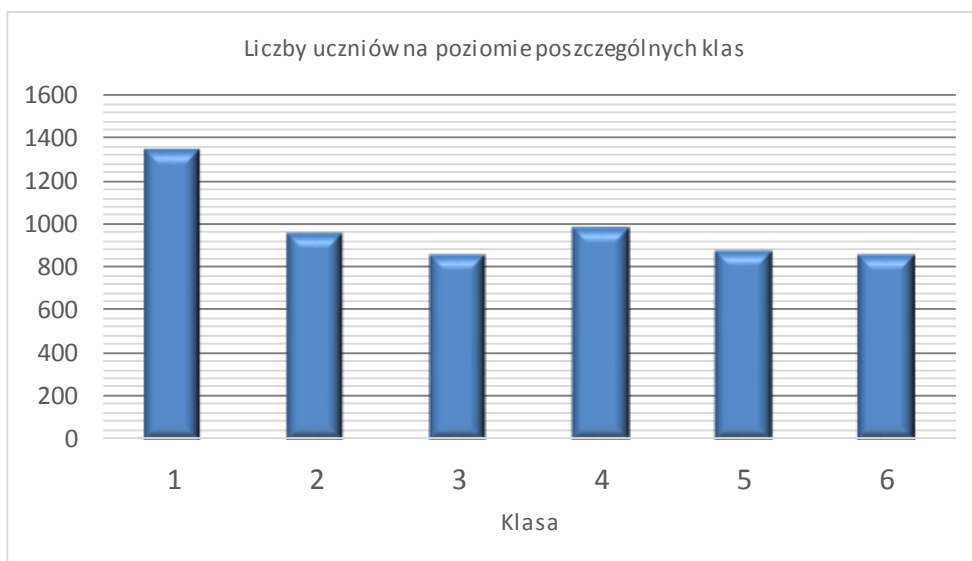
W roku szkolnym 2014/15 do oddziałów integracyjnych uczęszcza 3 proc. uczniów klas I-III szkół podstawowych, 2 proc. uczniów klas IV-VI i 2,2 proc. gimnazjalistów, a do oddziałów sportowych chodził 3,9 proc. uczniów gimnazjów.

Już z pobieżnej analizy liczb uczniów na poziomach poszczególnych klas (zob. wykresy 10 i 11) wynika, że oświata gminy Piaseczno nie ma, charakterystycznych dla innych JST, problemów demograficznych. Na przykład, co jest rzadko spotykane, najmniej gimnazjalistów chodzi do klas trzecich, a nie do pierwszych. Wahania liczb uczniów w poszczególnych klasach szkół podstawowych również nie odzwierciedlają ogólnokrajowego trendu demograficznego, choć oczywiście zdecydowanie większa niż rok wcześniej liczba pierwszoklasistów wynika z ustawowego obniżenia wieku rozpoczynania obowiązku szkolnego⁶.

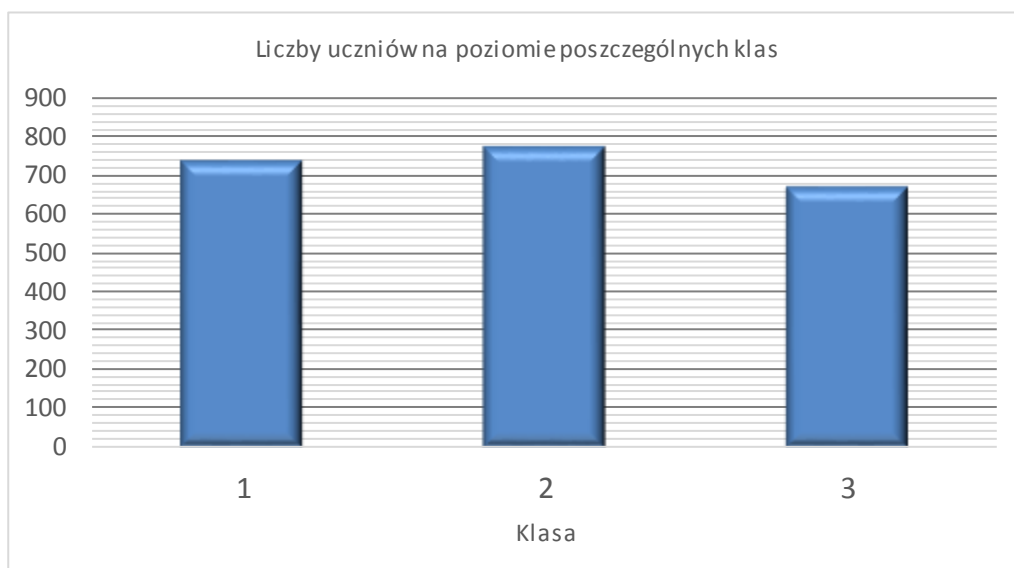
Więcej informacji o sytuacji demograficznej i jej skutkach dla organizacji szkół znajduje się w załączniku F – *Organizacja szkół w kontekście zmian demograficznych*, str. 70.

⁶ Zgodnie z przepisami w roku szkolnym 2014/15 obowiązkiem szkolnym zostało objętych pół rocznika sześciolatków.

Wykres 10. Liczby uczniów na poziomach poszczególnych klas szkół podstawowych.

Wykres 11. Liczby uczniów na poziomach poszczególnych klas gimnazjów.

10.2. Wielkości szkół i oddziałów

10.2.1. Znaczenie wielkości oddziałów i elastyczność organizacyjna szkół

W niniejszym opracowaniu konsekwentnie używamy pojęcia *klasa* jako określenia dla poziomu (roku) nauczania. Pojęcie *oddział* oznacza zaś podstawową jednostkę organizacyjną szkoły, czyli grupę uczniów – część klasy, którzy razem odbywają większość lekcji⁷.

⁷ Analogicznie *oddział* definiowany jest w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. Nr 61, poz. 624, z 2002 r. z późn. zmianami).

W takim ujęciu np. każde gimnazjum ma trzy klasy, a każda z tych klas może mieć różną liczbę oddziałów.

W szkołach ogólnodostępnych przeważająca część zajęć nauczycieli odbywa się z oddziałami (lub grupami uczniów utworzonymi przez podzielenie oddziałów). Zatem to przede wszystkim od liczby oddziałów zależy liczba nauczycielskich etatów przeliczeniowych, które muszą być sfinansowane w danej szkole, a liczebności (wielkości) oddziałów są głównym czynnikiem, od którego zależą koszty kształcenia jednego ucznia. Z pewnym uproszczeniem można przyjąć, że im niższa jest liczba uczniów w oddziale, tym większe są jednostkowe (przypadające na jednego ucznia) koszty kształcenia należących do niego uczniów⁸. Z drugiej strony zaś w mniejszych oddziałach warunki nauki i pracy są bardziej komfortowe⁹.

Jeżeli liczby uczniów na poziomie poszczególnych klas (zwłaszcza szkół podstawowych i gimnazjów, które mają swoje obwody) są na tyle duże, że istnieje względna swoboda w określaniu liczby i wielkości oddziałów, to szkoła jest elastyczna organizacyjnie, tzn. można elastycznie dopasowywać jej organizację do zmieniającej się liczby uczniów i innych uwarunkowań..

Sądzymy, że o jako takiej elastyczności organizacyjnej można mówić, gdy na poziomie jednej klasy jest co najmniej 75-80 uczniów. Zatem sześcioklasowa szkoła podstawowa musi mieć co najmniej 450 uczniów, żeby można ją było nazwać szkołą elastyczną organizacyjnie, a elastyczne gimnazjum powinno mieć nie mniej niż 225 uczniów. Oczywiście dość często zdarzają się mniejsze szkoły, które nie mają nieracjonalnie małych oddziałów, jednak wraz ze spadkiem wielkości szkoły szybko rośnie prawdopodobieństwo wystąpienia, wymuszonych przez brak elastyczności, niekorzystnych rozwiązań organizacyjnych.

Warto przy tym zauważyć, że elastyczność organizacyjna szkoły nie ma żadnego związku z tym, czy wchodzi ona w skład zespołu, czy jest jednostką samodzielną.

10.2.2. Liczby uczniów w szkołach

10.2.2.1. Średnie liczby uczniów w szkołach

Obecnie na każdym etapie edukacyjnym na jedną szkołę prowadzoną przez gminę Piaseczno przypada ponad 250 uczniów, przy czym, ze względu na sześciolatki, które

⁸ W starszych klasach szkół podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych zależność ta nie jest pełna, ze względu na, wynikającą z przepisów, konieczność dzielenia oddziałów na grupy na niektórych zajęciach (informatyki, języków obcych, WF). W związku z tym np. oddział 24-osobowy, który nie musi być dzielony na grupy, wymaga mniejszej liczby godzin nauczycielskich niż oddział 25 osobowy, w którym takie podziały są konieczne.

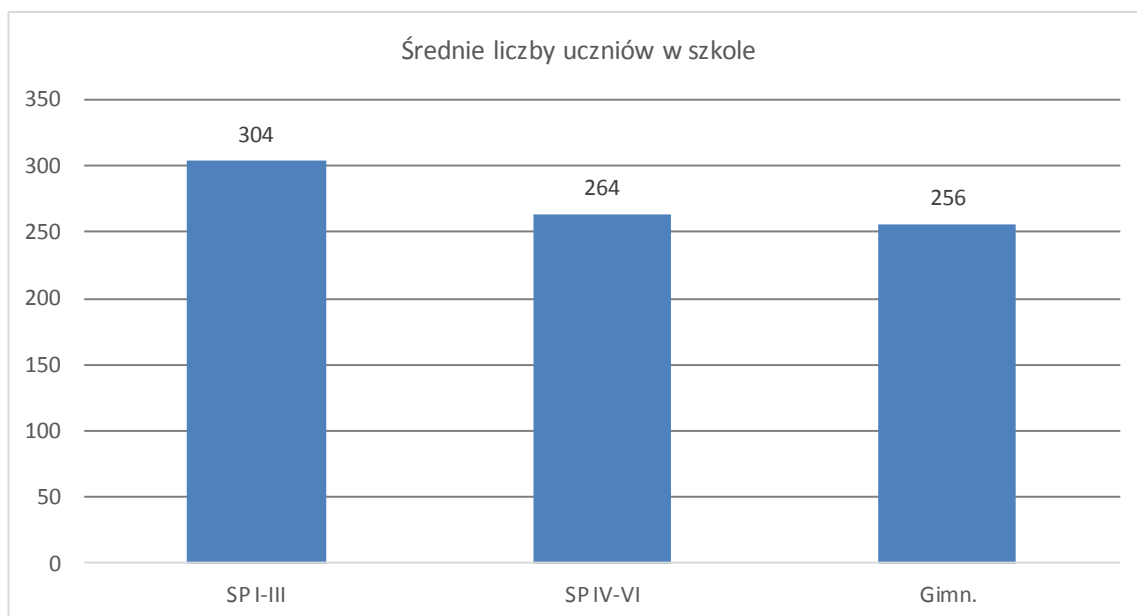
⁹ Jednak, wbrew potocznej opinii, nie udowodniono do tej pory większej efektywności kształcenia w małych oddziałach.

właśnie rozpoczęły naukę w klasach pierwszych, zdecydowanie wyższa jest w klasach I-III szkół podstawowych (wykres 12). Można więc powiedzieć, że przeciętna piaseczyńska szkoła jest elastyczna organizacyjnie.

Nie jest to sytuacja typowa, zwłaszcza w wypadku szkół podstawowych. Świadczy o tym porównanie liczb uczniów w klasach pierwszych¹⁰ szkół tego typu prowadzonych przez gminę Piaseczno z sytuacją w innych gminach miejsko-wiejskich powyżej 20 tys. mieszkańców, widoczne na wykresie 13. Z wykresu wynika, że liczba pierwszoklasistów przypadających na jedną szkołę podstawowa w gminie Piaseczno od roku szkolnego 2009/10 nie spada poniżej 80 i w roku 2013/14 była prawie 3 razy większa od mediany grupy porównawczej (95 uczniów w Piasecznie, przy medianie grupy równej 34).

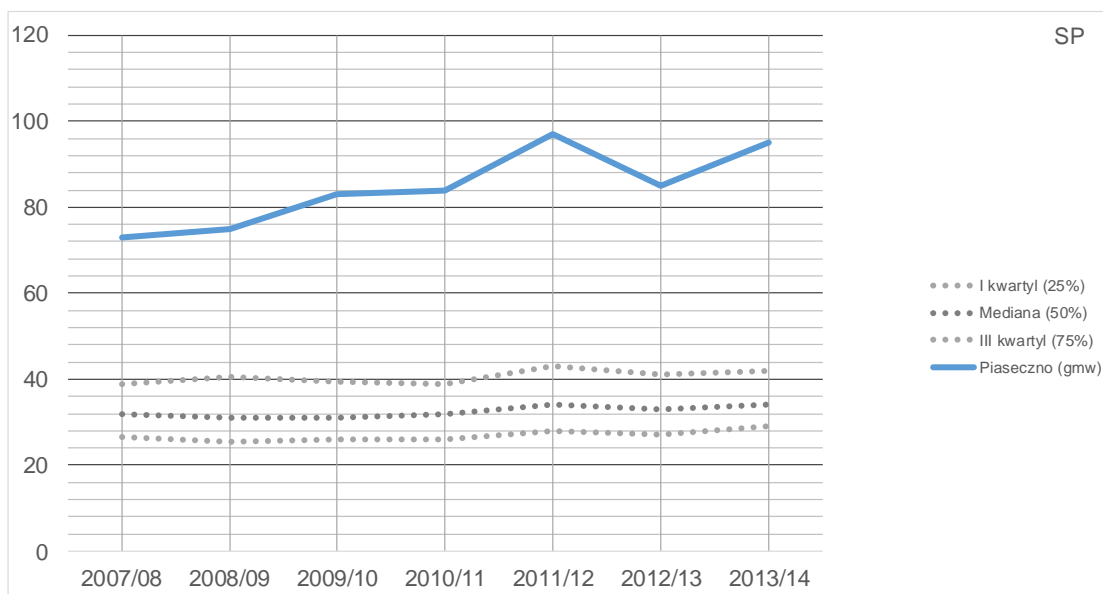
Szkoły podstawowe gminy Piaseczno należą do największych także na tle gmin miejskich pow. 5 tys. mieszkańców (mediana tej grupy to 62, a III kwartyl – 78) i miast na prawach powiatu pow. 100 tys. mieszkańców (mediana – 62, III kwartyl – 74).

Wykres 12. Średnie liczby uczniów w szkołach na poszczególnych etapach edukacyjnych.

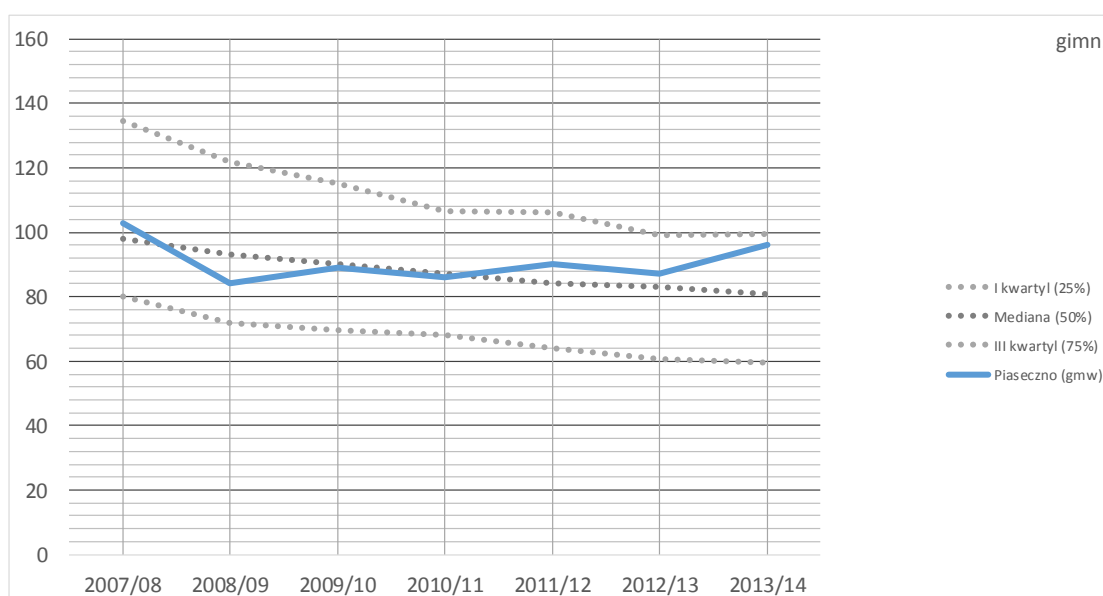
¹⁰ Wskaźniki odnoszące się tylko do klas pierwszych szybciej uwidaczniają trendy zmian niż wskaźniki odnoszące się do całych szkół, zwłaszcza sześcioklasowych szkół podstawowych oraz ułatwiają porównywanie szkół o różnych długościach cykli kształcenia, np. szkół podstawowych i gimnazjów.

Wykres 13. Zmiany średnich liczb uczniów na poziomie klas pierwszych szkół podstawowych – Piaseczno na tle innych gmin miejsko-wiejskich pow. 20 tys. mieszkańców.

W roku 2013/14 na jedno gimnazjum w gminie Piaseczno przypadało 96 uczniów klas pierwszych, czyli praktycznie tyle samo, co w szkołach podstawowych. Na tle grupy gmin miejsko-wiejskich powyżej 20 tys. mieszkańców jest to dość dużo (wykres 14). Jednak ponad 25% gmin z tej grupy miało większe gimnazja, a w porównaniu z gminami miejskimi powyżej 5 tys. mieszkańców taka wartość wskaźnika jest tylko przeciętna (zbliżona do mediany). Gminę Piaseczno wyróżnia jednak to, że od wielu jej gimnazja praktycznie nie maleją, podczas gdy w innych JST, i to należących do różnych grup, zmniejszanie się przeciętnej wielkości gimnazjów jest powszechnym trendem.

Wykres 14. Zmiany średnich liczb uczniów na poziomie klas pierwszych gimnazjów – Piaseczno na tle innych gmin miejsko-wiejskich pow. 20 tys. mieszkańców.

10.2.2.2. Wielkości poszczególnych szkół

Oczywiście liczba uczniów przypadających na szkołę, jako miara charakteryzująca sytuację w całej gminnej oświacie może być myląca, bowiem wielkości poszczególnych szkół bywają mocno zróżnicowane. Tak jest właśnie w gminie Piaseczno.

Mamy tu np. olbrzymią, jak na dzisiejsze czasy, SP5, która ma prawie 1400 uczniów, bardzo dużą, niespełna 1000-osobową Szkołę Podstawową w Józefosławiu (ewenement wśród szkół położonych na terenach formalnie wiejskich), dużą SP1, kilka szkół średniej wielkości i trzy najmniejsze szkoły – w Złotokłosie, w Głoskowie, a zwłaszcza w Jazgarzewie. Warto jednak zauważyć, że nawet najmniejsza, 200-osobowa Szkoła Podstawowa w Jazgarzewie w wielu innych gminach uchodziłaby za całkiem sporą.

Wykres 15. Zestawienie liczb uczniów w szkołach podstawowych.

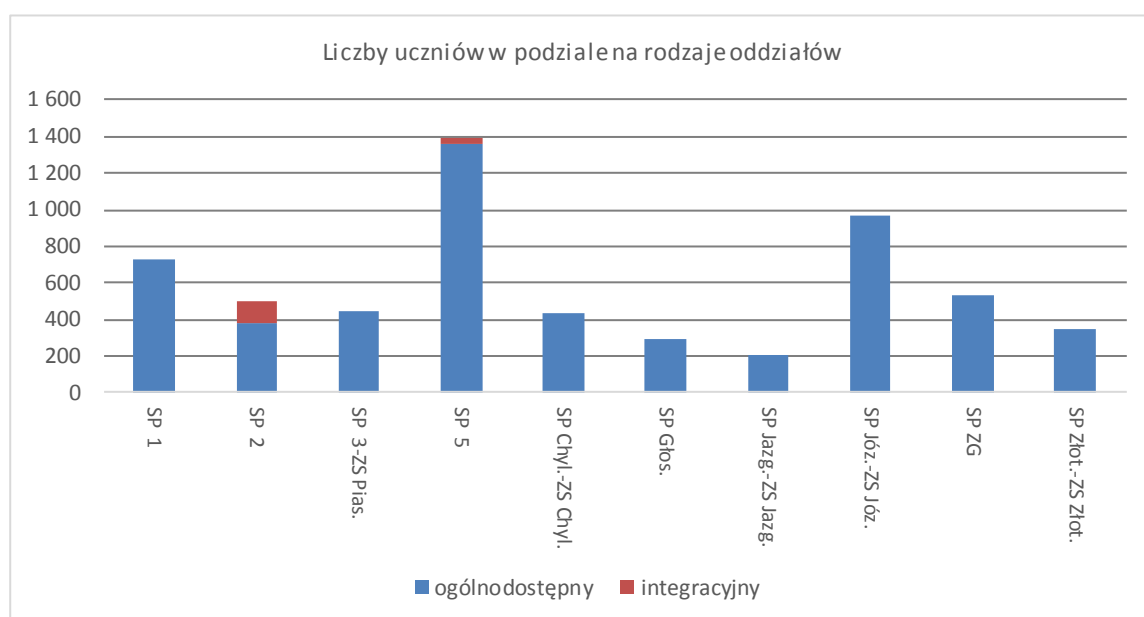

Tabela 4. Zestawienie liczb uczniów w szkołach podstawowych w podziale na rodzaje oddziałów i etapy edukacyjne.

Szkoła	Rodzaj oddziału				Razem		
	ogólnodostępny		integracyjny		kl. 1-3	kl. 3-6	kl. 1-6
	kl. 1-3	kl. 3-6	kl. 1-3	kl. 3-6			
SP 1	440	287			440	287	727
SP 2	189	192	77	38	266	230	496
SP 3-ZS Pias.	217	223			217	223	440
SP 5	753	603	17	17	770	620	1 390
SP Chyl.-ZS Chyl.	250	181			250	181	431
SP Głos.	149	148			149	148	297
SP Jazg.-ZS Jazg.	106	101			106	101	207
SP Józ.-ZS Józ.	506	465			506	465	971
SP ZG	243	284			243	284	527
SP Złot.-ZS Złot.	186	157			186	157	343
Suma	3 039	2 641	94	55	3 133	2 696	5 829
Średnia	304	264	47	28	53	46	99

Wielkości gimnazjów są zróżnicowane bardziej niż wielkości szkół podstawowych. Największe – Gimnazjum nr 1 w Piasecznie ma 725 uczniów i gromadzi $\frac{1}{3}$ wszystkich gimnazjalistów, tj. znacznie więcej niż razem wzięte cztery najmniejsze szkoły tego typu – gimnazja: nr 4 w Piasecznie, w Zalesiu Górnym, w Chylicach i w Jazgarzewie. Sieć gimnazjów wydaje się więc bardziej rozdrobniona niż sieć szkół podstawowych.

Wykres 16. Zestawienie liczb uczniów w gimnazjach.

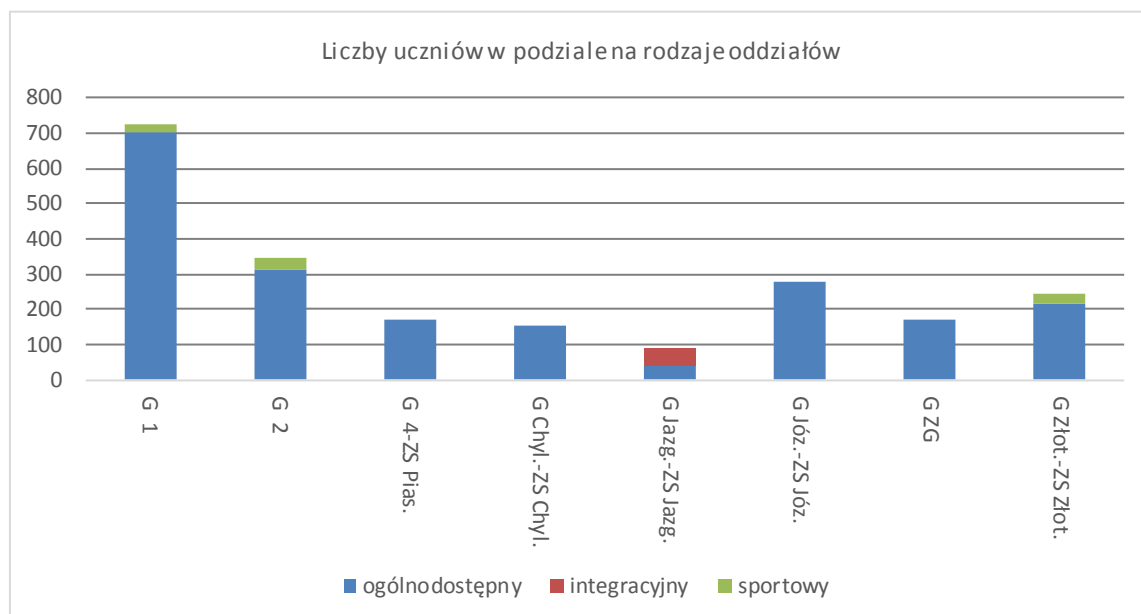

Tabela 5. Zestawienie liczb uczniów w gimnazjach w podziale na rodzaje oddziałów.

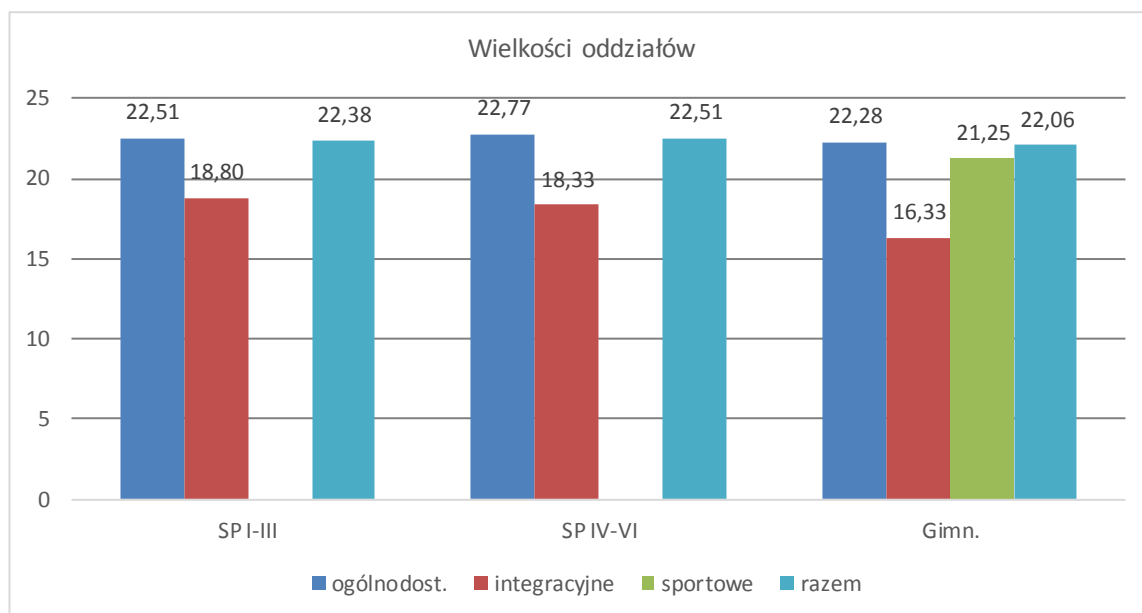
Szkoła	Rodzaj oddziału			
	ogólnodostępny	integracyjny	sportowy	suma
G 1	704		21	725
G 2	310		39	349
G 4-ZS Pias.	172			172
G Chyl.-ZS Chyl.	156			156
G Jazg.-ZS Jazg.	43	49		92
G Józ.-ZS Józ.	276			276
G ZG	170			170
G Złot.-ZS Złot.	219		25	244
Suma	2 050	49	85	2 184
Średnia	256	49	28	273

10.2.3. Liczby uczniów w oddziałach

10.2.3.1. Średnie wielkości oddziałów w skali JST

Liczby uczniów przypadających na jeden oddział na poszczególnych etapach edukacyjnych są zbliżone, przy czym największe są w klasach IV-VI szkół podstawowych, a najmniejsze w gimnazjach (wykres 17). Jest to sytuacja nietypowa, ponieważ zwykle oddziały gimnazjalne są liczniejsze od oddziałów szkół podstawowych.

Wykres 17. Średnie liczby uczniów w oddziałach na poszczególnych etapach edukacyjnych.

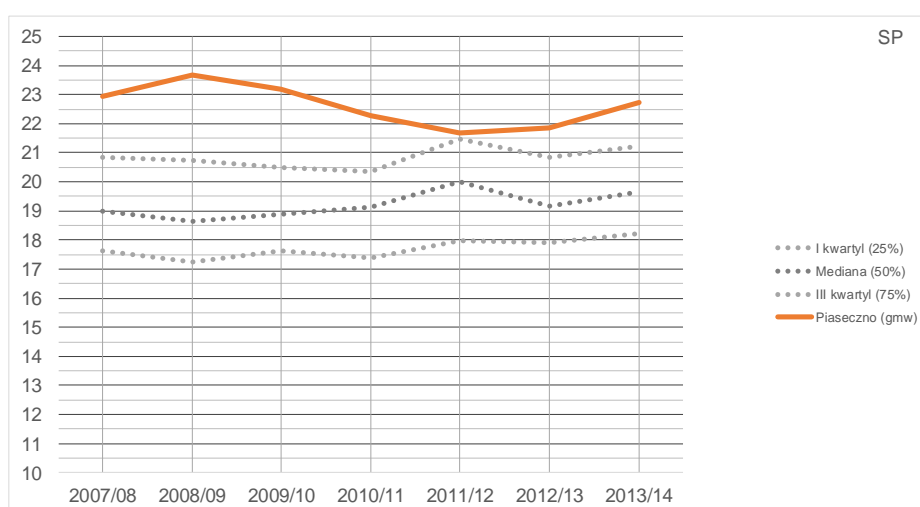

Wynika to np. z wykresów 18 i 19, które przedstawiają sytuację w gminie Piaseczno na tle grupy gmin miejsko-wiejskich powyżej 20 tys. mieszkańców. W roku szkolnym 2013/14 w przeciętnej gminie z grupy odniesienia oddział szkoły podstawowej miał

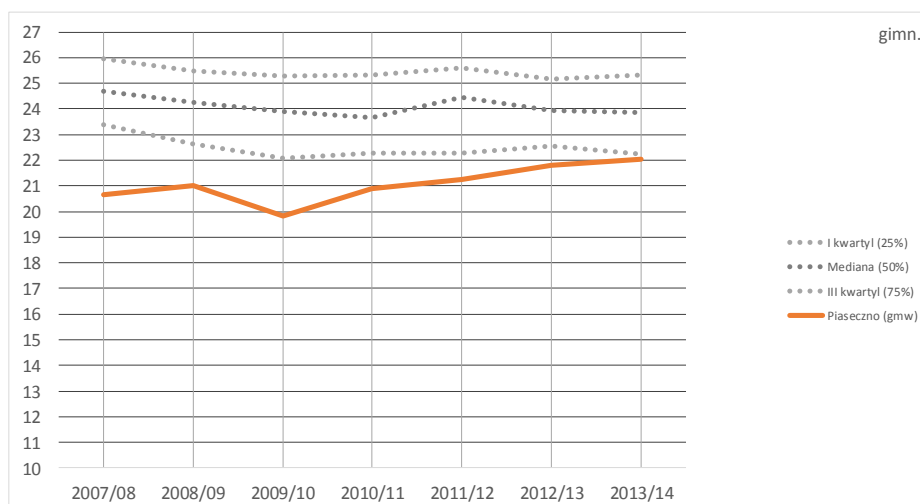
średnio¹¹ 19,67 ucznia, a oddział gimnazjum – 23,86. Oddziały szkół podstawowych prowadzonych przez gminę Piaseczno należały więc do największych w tej grupie (ponad 75 proc. JST miało mniejsze oddziały w tych szkołach), a oddziały gimnazjów – do najmniejszych (ponad 75 proc. JST miało większe oddziały w gimnazjach).

W grupie gmin miejskich pow. 5 tys. mieszkańców, które w ogóle nie prowadzą szkół wiejskich, mediana liczb uczniów przypadających na jeden oddział szkoły podstawowej wynosiła w tym samym roku 22,93, a w wypadku gimnazjów – 24,75. Na tle tej grupy oddziały piaseczyńskich szkół podstawowych są więc tylko przeciętne, natomiast oddziały gimnazjów jeszcze bardziej odstają w dół od normy statystycznej.

Wykres 18. Zmiany liczb uczniów przypadających na jeden oddział klasy pierwszej szkoły podstawowej – Piaseczno na tle innych gmin miejsko-wiejskich pow. 20 tys. mieszkańców.

Wykres 19. Zmiany liczb uczniów przypadających na jeden oddział klasy pierwszej gimnazjum – Piaseczno na tle innych gmin miejsko-wiejskich pow. 20 tys. mieszkańców.

¹¹ Przy wyliczaniu średnich dla poszczególnych JST oddziały różnych rodzajów (poza specjalnymi) zorganizowane w szkołach ogólnodostępnych zostały uwzględnione łącznie.

10.2.3.2. Wielkości oddziałów w poszczególnych szkołach

Średnią wielkość oddziału szkoły podstawowej typowej gminy miejsko-wiejskiej zaniżają zwykle małe lub bardzo małe oddziały szkół położonych na wsi. Tymczasem w gminie Piaseczno tylko w dwóch stosunkowo niewielkich szkołach tego typu (w Głoskowie i Jazgarzewie) na jeden oddział przypada mniej niż 20 uczniów. Jednak zróżnicowanie wielkości oddziałów jest spore – liczby uczniów przypadających na jeden oddział mieszczą się w zakresie od 18,28 ucznia w SP w Jazgarzewie do 25,35 w SP w Chylicach. Zatem rozstęp tych wartości przekracza 7.

Wykres 20. Średnie wielkości oddziałów w szkołach podstawowych (wszystkie rodzaje oddziałów razem).

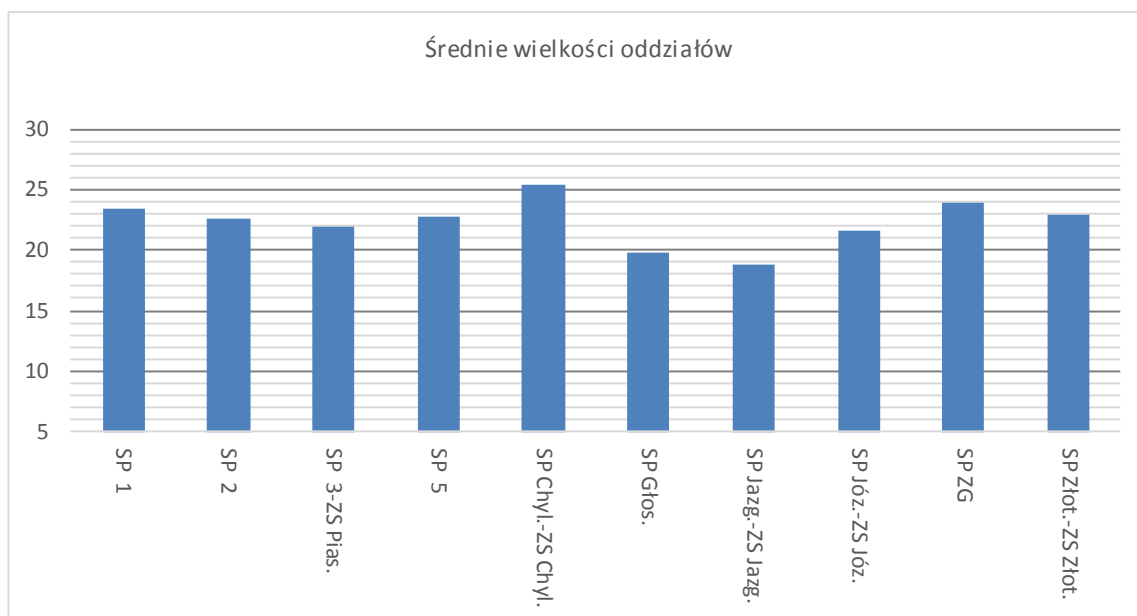

Tabela 6. Średnie wielkości oddziałów w szkołach podstawowych.

Szkoła	Rodzaj oddziału		
	ogólnodostępny	integracyjny	średnia
SP 1	23,45		23,45
SP 2	23,81	19,17	22,55
SP 3-ZS Pias.	22,00		22,00
SP 5	22,98	17,00	22,79
SP Chyl.-ZS Chyl.	25,35		25,35
SP Głos.	19,80		19,80
SP Jazg.-ZS Jazg.	18,82		18,82
SP Józ.-ZS Józ.	21,58		21,58
SP ZG	23,95		23,95
SP Złot.-ZS Złot.	22,87		22,87
Średnia	22,63	18,63	22,51

Wykres 21. Średnie wielkości oddziałów w gimnazjach (wszystkie rodzaje oddziałów razem).

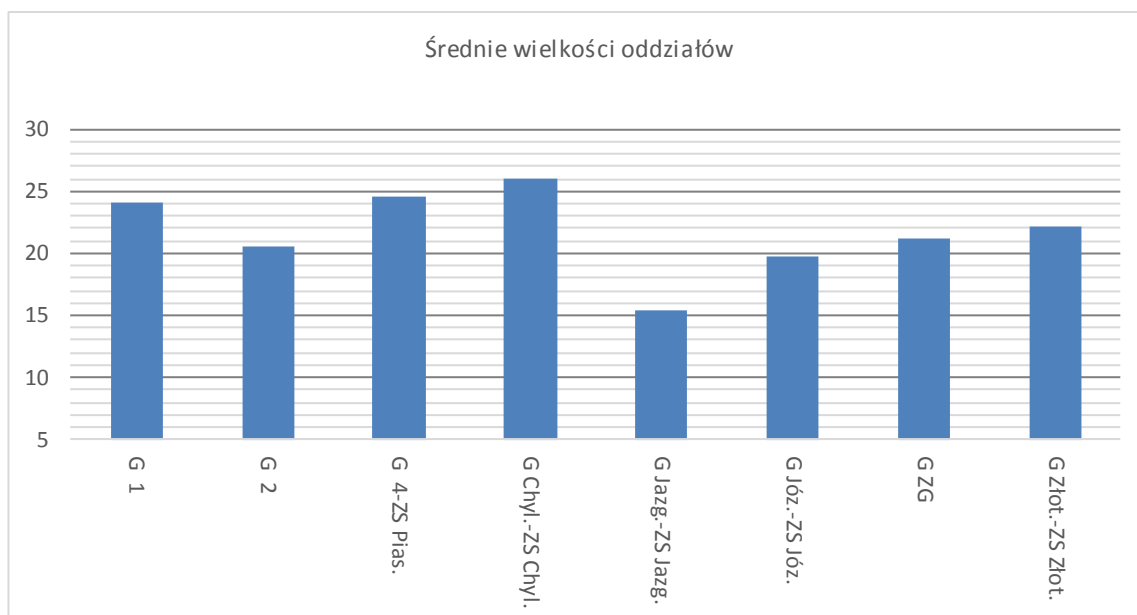

Tabela 7. Średnie wielkości oddziałów w gimnazjach.

Szkoła	Rodzaj oddziału			średnia
	ogólnodostępny	integracyjny	sportowy	
G 1	24,28		21,00	24,17
G 2	20,67		19,50	20,53
G 4-ZS Pias.	24,57			24,57
G Chyl.-ZS Chyl.	26,00			26,00
G Jazg.-ZS Jazg.	14,33	16,33		15,33
G Józ.-ZS Józ.	19,71			19,71
G ZG	21,25			21,25
G Złot.-ZS Złot.	21,90		25,00	22,18
Średnia	22,28	16,33	21,25	22,06

Zróznicowanie wielkości oddziałów gimnazjalnych jest większe niż w wypadku szkół podstawowych. Liczby uczniów przypadających na jeden oddział ogólnodostępny zawierają się w przedziale od 14,33 w Gimnazjum w Jazgarzewie do 26,0 uczniów w Gimnazjum w Chylicach (rozstęp 11,67).

Co ciekawe, obie szkoły o skrajnych wartościach tego wskaźnika, to niewielkie, sześcioddziałowe gimnazja, z tym, że Gimnazjum w Jazgarzewie, ma na poziomie każdej klasy oddział integracyjny (średnio oddziały te są zresztą większe od ogólnodostępnych). Tak niewielkie oddziały są oczywiście skutkiem braku elastyczności organizacyjnej tej szkoły, ale paradoksalnie duże oddziały w Chylicach najprawdopodobniej również spowodowało to samo zjawisko.

Tak się składa, że Gimnazjum w Jazgarzewie połączone jest w zespół z 11-oddziałową szkołą podstawową, która ma najmniejsze oddziały w gminie, a Gimnazjum

w Chylicach jest w zespole z 17-oddziałową SP, mającą największe oddziały wśród szkół tego typu.

10.3. Poziom zatrudnienia nauczycieli

10.3.1. Etaty i godziny przeliczeniowe

W polskiej oświacie, w której obowiązuje Karta Nauczyciela, poziom zatrudnienia nauczycieli najlepiej jest mierzyć w etatach przeliczeniowych. W praktyce liczbę etatów przeliczeniowych wylicza się jako iloraz liczby godzin zajęć oraz związanego z tymi zajęciami tygodniowego wymiaru godzin (pensum). Na przykład:

- 27 godzin języka polskiego, które rozliczane są wg pensum 18-godzinnego: $27/18 = 1,5$ etatu przeliczeniowego.
- 45 godzin bibliotekarza, które rozliczane są wg pensum 30-godzinnego: $45/30 = 1,5$ etatu przeliczeniowego.
- 47 godzin języka polskiego i 30 godziny bibliotekarza: $47/18 + 30/30 \approx 3,61$ etatu przeliczeniowego.

Uwaga Ilekroć w niniejszym opracowaniu bez bliższego określenia piszemy o etatach, mamy na myśli etaty przeliczeniowe w przedstawionym tutaj rozumieniu.

Warto pamiętać, że tę samą liczbę etatów przeliczeniowych mogą zajmować różne liczby osób (zależy to tego, czy są one pełno- lub niepełnozatrudnione i czy mają godziny ponadwymiarowe).

10.3.2. Liczby etatów przeliczeniowych w szkołach

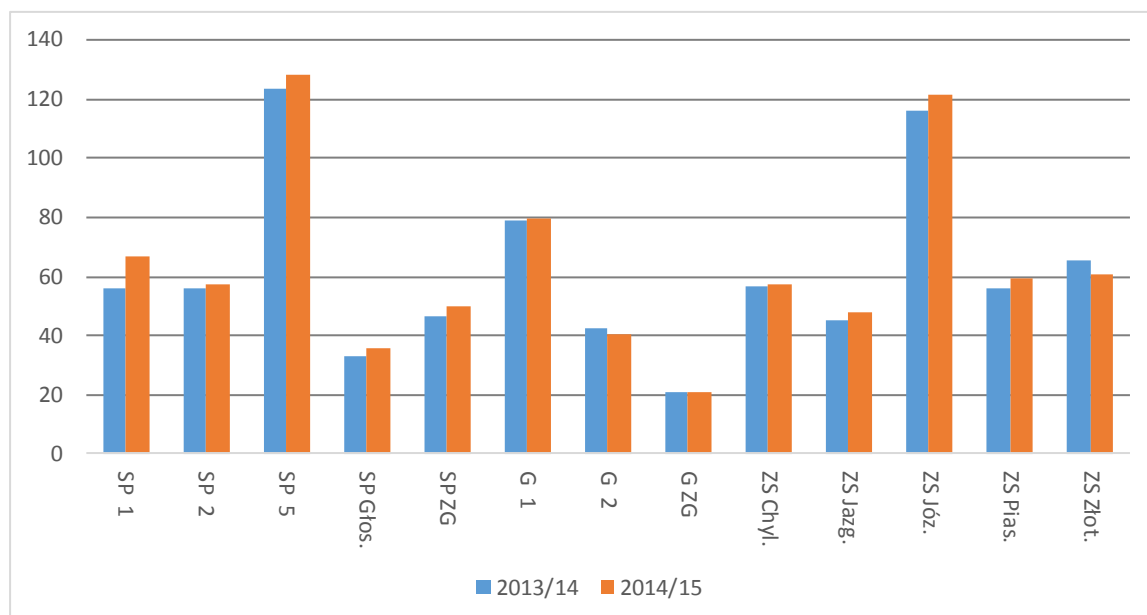
W arkuszach organizacyjnych obowiązujących od września 2014 r. piaseczyńskie szkoły i zespoły szkół wykazały łącznie 825 etatów przeliczeniowych¹², czyli o 29 etatów więcej niż w poprzednim roku szkolnym. Wzrost liczby etatów dotyczy przede wszystkim szkół podstawowych i spowodowany jest zwiększeniem liczby oddziałów klas pierwszych w związku z przyjęciem sześciolatków do szkół.

¹² W tej liczbie uwzględnione są wszystkie zajęcia opisane w arkuszach organizacyjnych, w tym zajęcia w oddziałach przed-szkolnych przy szkołach podstawowych oraz nieobecności płatne.

Tabela 8. Łączne liczby etatów przeliczeniowych nauczycieli.

Jednostka	2013/14	2014/15
SP 1	56,04	66,60
SP 2	56,01	57,15
SP 5	123,34	128,17
SP Głos.	33,31	35,46
SP ZG	46,40	49,88
G 1	79,12	79,93
G 2	42,70	40,30
G ZG	21,22	20,81
ZS Chyl.	56,38	57,42
ZS Jazg.	45,08	47,86
ZS Józ.	116,30	121,51
ZS Pias.	55,83	59,32
ZS Złot.	65,16	60,69
Razem	796,89	825,10

Wykres 22. Łączne liczby etatów przeliczeniowych nauczycieli.

10.4. Wskaźniki organizacji

10.4.1. Wskaźniki organizacji i ich jednostki

Wskaźniki organizacji w syntetyczny sposób charakteryzują różne aspekty organizacyjnych warunków kształcenia i wychowania. Wyznacza się je poprzez zestawienie liczb etatów przeliczeniowych nauczycieli z liczbami uczniów. Jednak przy wyliczaniu tych wskaźników często wygodniej jest korzystać z jednostek mniejszych niż etaty, czyli godzin (w arkuszach organizacyjnych operuje się przede wszystkim godzinami zajęć), przy czym wszystkie godziny muszą być przeliczone na wspólne, najpowszechniej występujące, 18-godzinne pensum. Tak rozumiane godziny zajęć to

inaczej *godziny-18*. W niniejszym opracowaniu wskaźniki organizacji wyrażamy właśnie w liczbach nauczycielskich godzin-18 przypadających na jednego ucznia – w skrócie: *godziny-18/ucznia*.

10.4.2. Zasadnicze wskaźniki organizacji

Wskaźniki organizacji można wyliczać dla różnych grup etatów. W niniejszym opracowaniu przanalizujemy tzw. zasadnicze wskaźniki organizacji, które wyliczane są z uwzględnieniem typowych zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych oraz typowych etatów wsparcia pedagogicznego (pedagogów, psychologów, bibliotekarzy, wychowawców świetlicy itp.). Przy wyliczaniu zasadniczych wskaźników organizacji nie uwzględniamy natomiast etatów zakłócających porównania, tj. urlopów dla poratowania zdrowia i związkowych, stanów nieczynnych, nauczania indywidualnego, nietypowych zniżek godzin (np. zniżek godzin doradców metodycznych) itp.

Na wielkości zasadniczych wskaźników organizacji mają wpływ przede wszystkim:

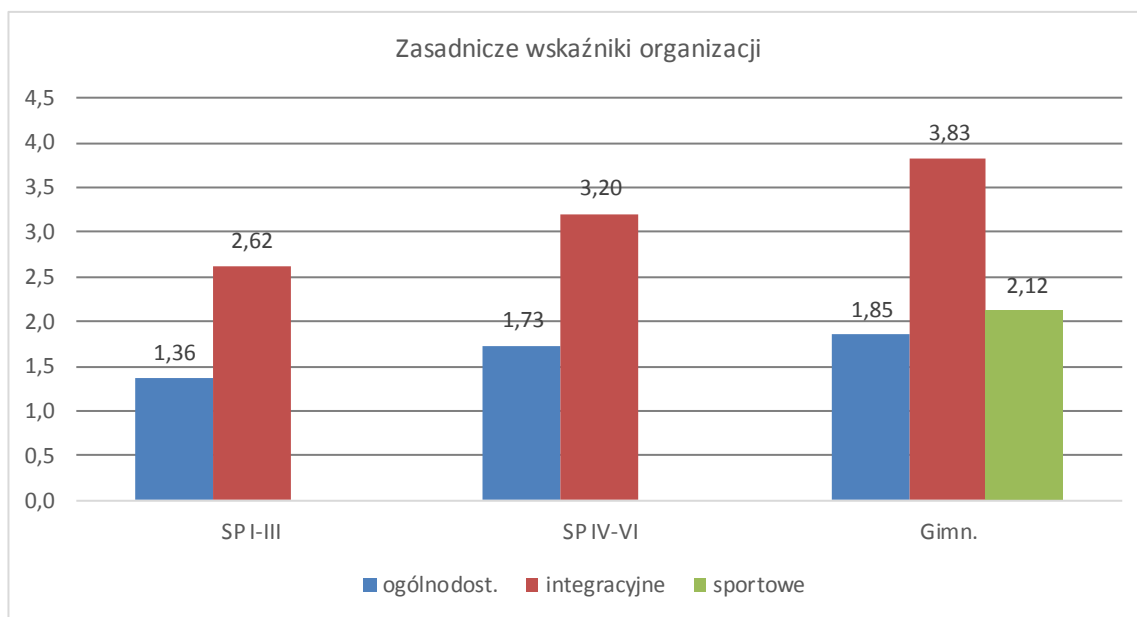
- Ramowe plany nauczania (liczby godzin zajęć, ogólne zasady podziałów na grupy itp. parametry ustalane przez ministra edukacji dla poszczególnych rodzajów szkół).
- Liczby uczniów w oddziałach.
- Sposoby podziałów oddziałów na grupy.
- Liczby etatów wsparcia (bibliotekarzy, pedagogów, wychowawców w świetlicach itp.).

10.4.3. Zasadnicze wskaźniki organizacji szkół prowadzonych przez gminę Piaseczno

10.4.3.1. Wskaźniki organizacji w skali JST

Wykres 23 przedstawia porównanie średnich zasadniczych wskaźników organizacji szkół prowadzonych przez gminę Piaseczno na poszczególnych etapach edukacyjnych w podziale na rodzaje oddziałów we wrześniu 2014 r. Jak widać, wskaźniki te najniższe są w klasach I-III szkół podstawowych, a najwyższe w gimnazjach, co wynika przede wszystkim ze zróżnicowania ramowych planów nauczania (wielkości oddziałów są zbliżone – zob. wykres 17). Duże różnice pomiędzy wskaźnikami oddziałów integracyjnych a oddziałów ogólnodostępnych są dość typowe – wynika to z mniejszej liczebności tych oddziałów i zwiększonej liczby etatów nauczycieli pracujących w tych oddziałach (nauczyciele wspomagający).

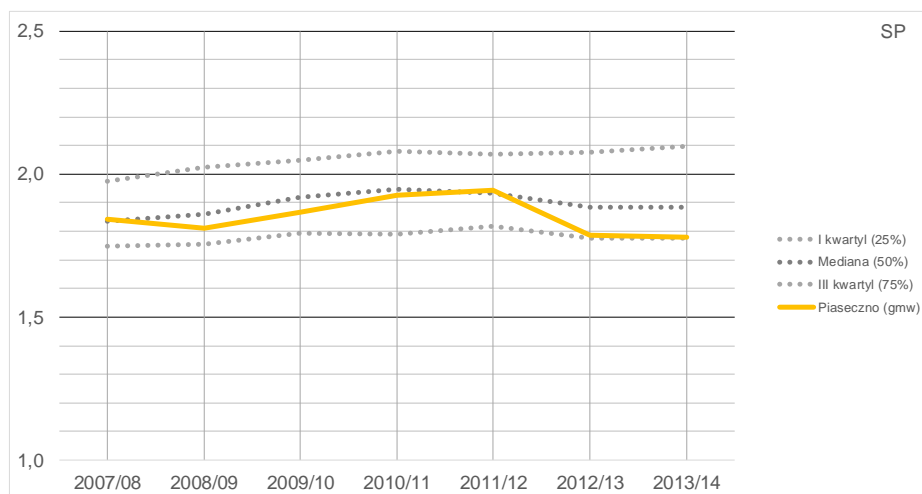
Wykres 23. Zasadnicze wskaźniki organizacji na poszczególnych etapach edukacyjnych w podziale na rodzaje oddziałów – rok szkolny 2014/15 (godz.-18/ucznia).

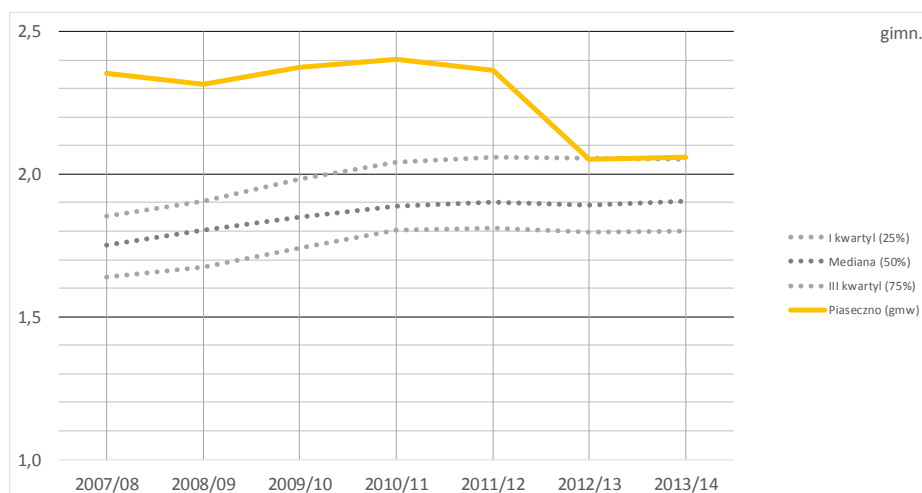
Uśrednione (czyli wyliczone bez rozróżniania rodzajów oddziałów i etapów edukacyjnych w szkole podstawowej) zasadnicze wskaźniki organizacji¹³ szkół podstawowych (wykres 24) na tle grupy gmin miejsko-wiejskich powyżej 20 tys. mieszkańców są dość niskie – w roku szkolnym 2013/14 znajdowały się na poziomie pierwszego kwartyla, tzn. że ok. 75 proc. tych gmin miało wyższe wskaźniki. Natomiast zasadnicze wskaźniki organizacji gimnazjów (wykres 25) są wysokie – ok. ¾ JST z grupy porównawczej ma gimnazja o niższych jednostkowych kosztach kształcenia. Trzeba jednak zauważyć, że wskaźniki organizacji gimnazjów zostały radykalnie zmniejszone w roku szkolnym 2012/13 r.

¹³ Wskaźniki, które posłużyły do przygotowania wykresów 24 i 25, wyliczane były na podstawie innych danych źródłowych (które m.in. obarczone są zwykle większą liczbą błędów niż dane z arkuszy organizacyjnych) i przy użyciu nieco innej metodologii, niż wskaźniki z pozostałych zestawień zamieszczonych w tym podrozdziale.

Wykres 24. Zmiany zasadniczych wskaźników organizacji szkół podstawowych – Piaseczno na tle innych gmin miejsko-wiejskich pow. 20 tys. mieszkańców (godz.-18/ucznia).

Wykres 25. Zmiany zasadniczych wskaźników organizacji gimnazjów – Piaseczno na tle innych gmin miejsko-wiejskich pow. 20 tys. mieszkańców (godz.-18/ucznia).

10.4.3.2. Zasadnicze wskaźniki organizacji w poszczególnych szkołach

Kolejne zestawienia przedstawiają zasadnicze wskaźniki organizacji w poszczególnych szkołach. Organizację szkół prowadzonych przez gminę Piaseczno korzystnie wyróżnia niewielka zmienność zasadniczych wskaźników organizacji oddziałów ogólnodostępnych w ramach poszczególnych typów. Tylko wskaźniki niektórych szkół nieelastycznych organizacyjnie (przede wszystkim SP w Głoskowie i w Jazgarzewie oraz Gimnazjum w Jazgarzewie) wyraźnie odbiegają od pozostałych.

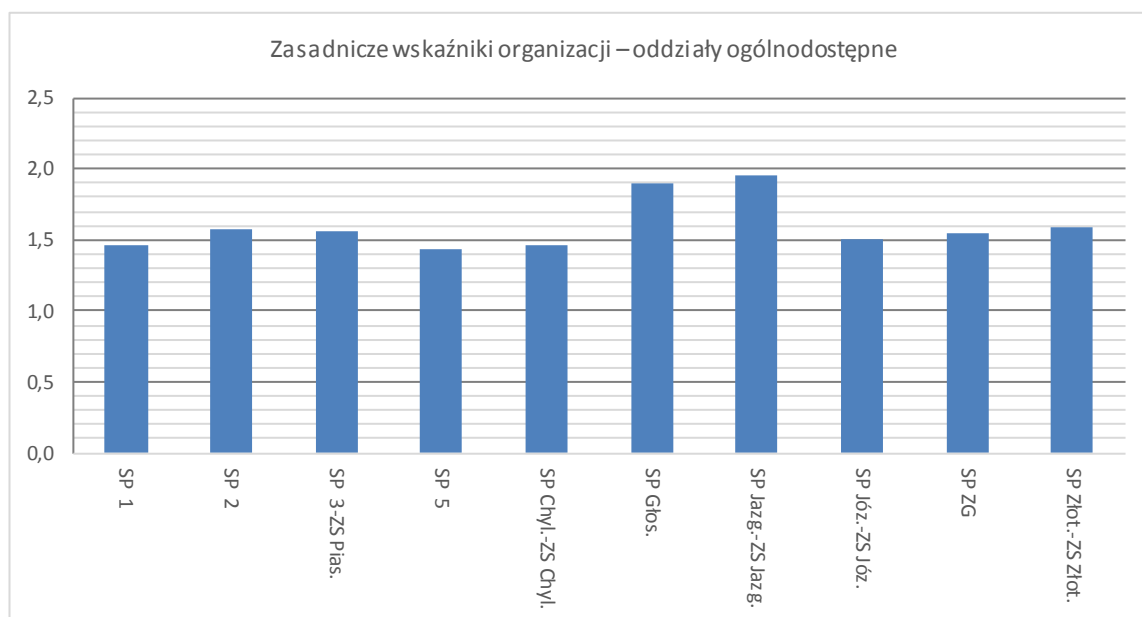
Powiązanie zasadniczych wskaźników organizacji z wielkościami szkół szczególnie dobrze odzwierciedlają wykresy 27 i 29. Na każdym z tych wykresów niebieskie kropki symbolizują szkoły, przy czym położenie tej kropki w stosunku do osi pionowej odzwierciedla wskaźnik organizacji, a położenie w stosunku na osi poziomej – liczbę uczniów w oddziałach ogólnodostępnych. Na wykresach tych wyraźnie widzimy, że tylko najmniejsze szkoły mają wskaźniki organizacji zdecydowanie wyższe

od innych, a w pozostałych szkołach, niezależnie od ich wielkości, wskaźniki organizacji są zbliżone.

Tabela 9. Zasadnicze wskaźniki organizacji szkół podstawowych (godz.-18/ucznia).

Szkoła	Rodzaj oddziału				Razem		
	ogólnodostępny		integracyjny		kl. 1-3	kl. 4-6	kl. 1-6
	kl. 1-3	kl. 4-6	kl. 1-3	kl. 4-6			
SP 1	1,33	1,66			1,33	1,66	1,46
SP 2	1,37	1,76	2,54	3,04	1,71	1,97	1,83
SP 3-ZS Pias.	1,40	1,72			1,40	1,72	1,56
SP 5	1,29	1,63	3,21	3,65	1,33	1,68	1,49
SP Chyl.-ZS Chyl.	1,28	1,70			1,28	1,70	1,46
SP Głos.	1,65	2,16			1,65	2,16	1,90
SP Jazg.-ZS Jazg.	1,63	2,29			1,63	2,29	1,95
SP Józ.-ZS Józ.	1,40	1,62			1,40	1,62	1,50
SP ZG	1,27	1,78			1,27	1,78	1,54
SP Złot.-ZS Złot.	1,39	1,81			1,39	1,81	1,58
Średnia	1,36	1,73	2,62	3,20	1,40	1,76	1,57

Wykres 26. Zasadnicze wskaźniki organizacji oddziałów ogólnodostępnych szkół podstawowych – klasy I-VI łącznie (godz.-18/ucznia).

Wykres 27. Zasadnicze wskaźniki organizacji oddziałów ogólnodostępnych szkół podstawowych (klasy I-VI łącznie) a wielkości szkół.

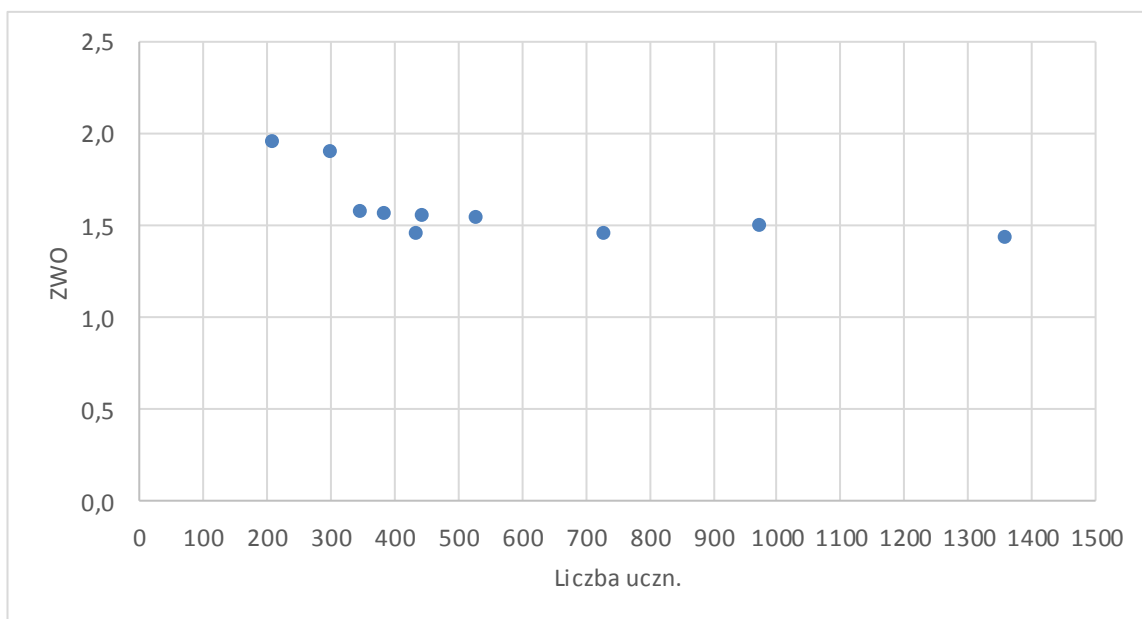
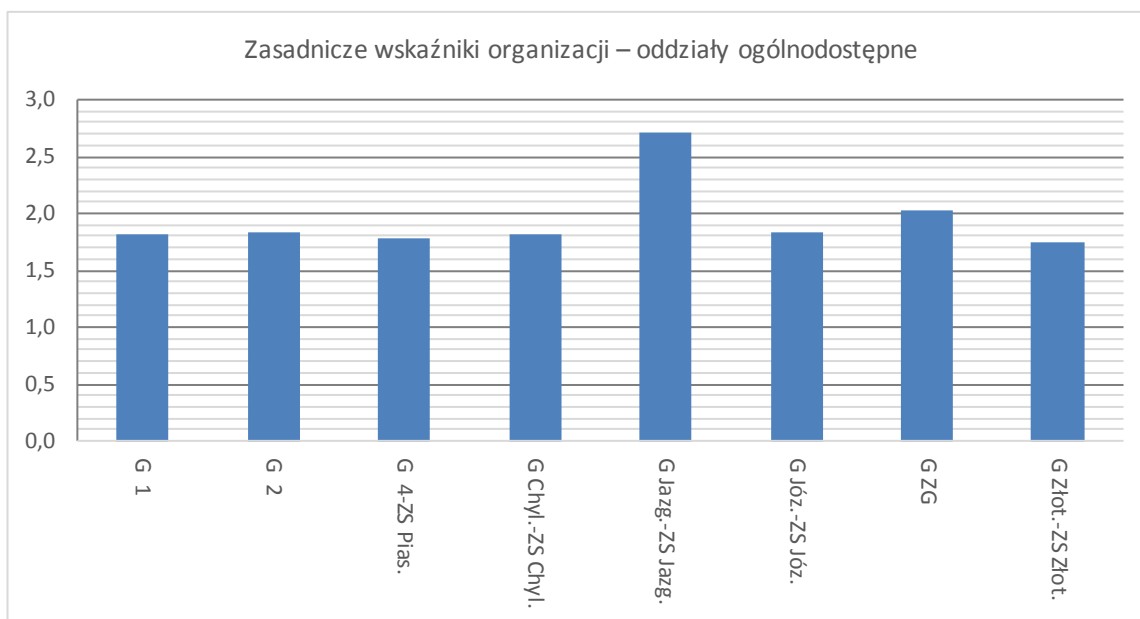

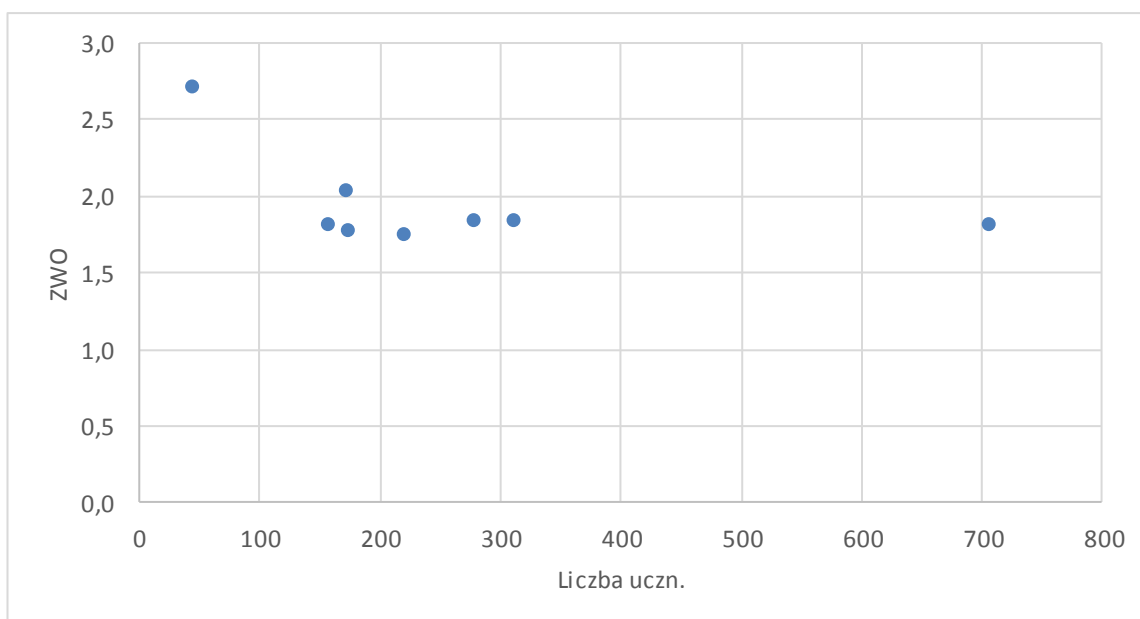
Tabela 10. Zasadnicze wskaźniki organizacji gimnazjów (godz.-18/ucznia).

Szkoła	Rodzaj oddziału			
	ogólnodostępny	integracyjny	sportowy	średnia
G 1	1,81		2,31	1,83
G 2	1,84		2,20	1,88
G 4-ZS Pias.	1,77			1,77
G Chyl.-ZS Chyl.	1,81			1,81
G Jazg.-ZS Jazg.	2,71	3,95		3,37
G Józ.-ZS Józ.	1,84			1,84
G ZG	2,03			2,03
G Złot.-ZS Złot.	1,75		1,85	1,76
Średnia	1,85	3,83	2,12	1,91

Wykres 28. Zasadnicze wskaźniki organizacji oddziałów ogólnodostępnych gimnazjów (godz.-18/ucznia).

Wykres 29. Zasadnicze wskaźniki organizacji oddziałów ogólnodostępnych gimnazjów a wielkości szkół.

Niewielkie zróżnicowanie zasadniczych wskaźników organizacji jest zjawiskiem pozytywnym, oznacza bowiem, że środki na realizację typowych zajęć w szkołach są dzielone w sprawiedliwie, na podstawie obiektywnych kryteriów. W Piasecznie dzieje się to dzięki wdrożonym standardom zatrudnienia nauczycieli, opartym na metodzie bonu organizacyjnego. Warto przy tym zauważyć, że przy tej metodzie, z konieczności, inaczej wyznaczane są standardy zatrudnienia szkół małych (nieelastycznych organizacyjnie), w efekcie szkoły te mogą mieć wyższe wskaźniki organizacji.

10.5. Zajęcia pozalekcyjne

Tabela 11. Godziny zajęć pozalekcyjnych wg arkuszy organizacyjnych.

Jednostka	Rodzaj zajęć wg arkusza organizacyjnego	Kategoria zajęć					Razem
		sportowe	artystyczne	informatyczne	wiedzy (koła przedm.)	inne	
SP 1	Zajęcia pozalekcyjne artystyczne		18,00				18,00
	Zajęcia pozalekcyjne informatyczne			2,00			2,00
	Zajęcia pozalekcyjne inne					6,00	6,00
	Zajęcia pozalekcyjne wiedzy (koła przedmiotowe)				33,00		33,00
	Zajęcia rekreacyjno-sportowe	5,00					5,00
SP 2	Dodatkowy język polski dla obcokrajowca					2,00	2,00
	Zajęcia pozalekcyjne inne					13,00	13,00
	Zajęcia pozalekcyjne wiedzy (koła przedmiotowe)				37,24		37,24
	Zajęcia rekreacyjno-sportowe	5,56					5,56
SP 5	Zajęcia pozalekcyjne artystyczne		11,00				11,00
	Zajęcia pozalekcyjne informatyczne			4,00			4,00
	Zajęcia pozalekcyjne inne					12,33	12,33
	Zajęcia pozalekcyjne wiedzy (koła przedmiotowe)				26,00		26,00
	Zajęcia rekreacyjno-sportowe	22,00					22,00
SP Głos.	Zajęcia pozalekcyjne artystyczne		13,00				13,00
	Zajęcia pozalekcyjne informatyczne			2,00			2,00
	Zajęcia pozalekcyjne wiedzy (koła przedmiotowe)				15,00		15,00
	Zajęcia rekreacyjno-sportowe	4,00					4,00
SP ZG	Zajęcia pozalekcyjne artystyczne		5,76				5,76
	Zajęcia pozalekcyjne informatyczne			3,00			3,00
	Zajęcia pozalekcyjne inne					9,00	9,00
	Zajęcia pozalekcyjne wiedzy (koła przedmiotowe)				5,00		5,00
	Zajęcia rekreacyjno-sportowe	4,00					4,00
G 1	Jęz. polski dla cudzoziemców					6,00	6,00
	Zajęcia pozalekcyjne wiedzy (koła przedmiotowe)				79,66		79,66
	Zajęcia rekreacyjno-sportowe	16,00					16,00
G 2	Chór		1,00				1,00
	Klub podróżnika				1,00		1,00
	Koła zainteresowań przedmiotowe					4,00	4,00
	Koło biologiczne				1,00		1,00
	Koło fizyczne				1,00		1,00
	Koło j. angielskiego				1,00		1,00
	Koło matematyczne				3,00		3,00
	Koło polonistyczne				2,00		2,00
	Koło Teatralne				1,00		1,00
	Szkolny Klub Europejski				1,00		1,00
	Zajęcia reedukacyjne					22,00	22,00
	Zajęcia sportowo - rekreacyjne	1,00					1,00
	G ZG	BIOL - eko				3,00	
POL-powt					3,00		3,00
Sks		3,00					3,00
Tutoring						20,00	20,00
Zajęcia pozalekcyjne wiedzy (koła przedmiotowe)					8,50		8,50
ZS Chyl.	Zajęcia pozalekcyjne artystyczne		4,00				4,00
	Zajęcia pozalekcyjne informatyczne			2,00			2,00
	Zajęcia pozalekcyjne inne					19,60	19,60
	Zajęcia pozalekcyjne wiedzy (koła przedmiotowe)				10,80		10,80
	Zajęcia rekreacyjno-sportowe	9,30					9,30
ZS Jazg.	Gry_zabawy	2,00					2,00
	Koła gim.					10,00	10,00
	Koła sp					3,00	3,00
	Sks_gim	2,00					2,00
	Zajęcia korekcyjno- kompensacyjne					9,00	9,00
	Zer_rytm		1,00				1,00
	Zesp_inst		2,00				2,00
ZS Józ.	Koło wiedzy				78,50		78,50
	Sks	12,00					12,00
	Zajęcia pozalekcyjne artystyczne		12,00				12,00
ZS Pias.	Zajęcia pozalekcyjne wiedzy (koła przedmiotowe)				47,00		47,00
ZS Złot.	Chór szkolny		2,00				2,00
	J.niemiecki					2,00	2,00
	Koło przedmiotowe				14,00		14,00
	Koło zainteresowań				21,90		21,90
	Zajęcia rekreacyjno-sportowe	2,00					2,00
Razem		87,86	69,76	13,00	393,60	137,93	702,15

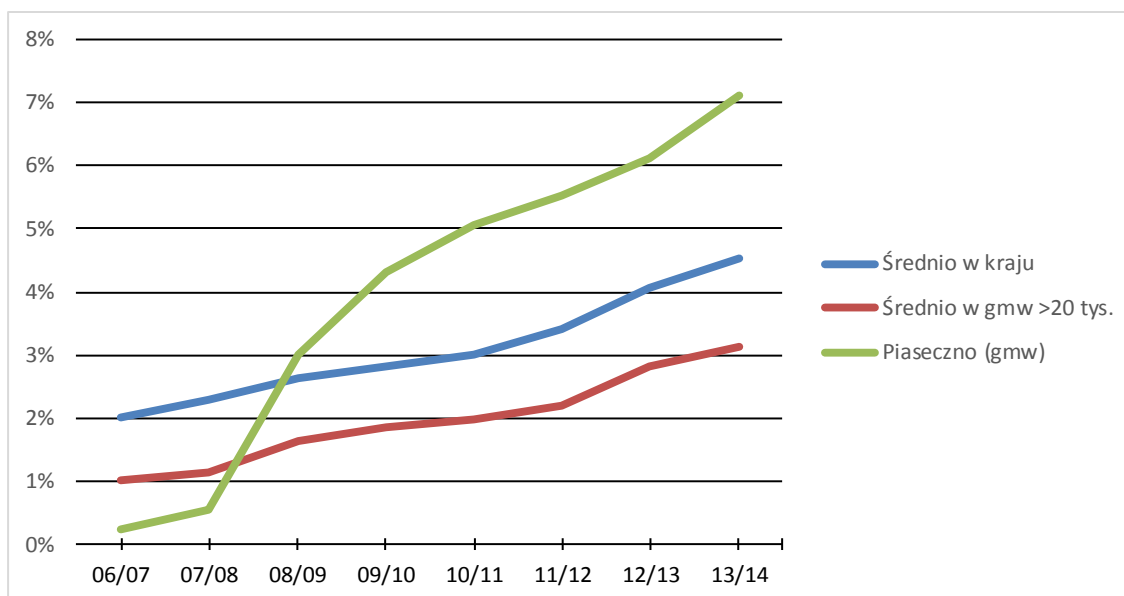
Tabela zamieszczona w niniejszym podrozdziale zawiera zestawienie tygodniowych liczb godzin zajęć pozalekcyjnych przewidzianych w arkuszach organizacyjnych poszczególnych jednostek oświatowych. Łącznie we wszystkich szkołach wykazano 702 godziny. Z danych wynika, że zdecydowana większość tych zajęć to typowe koła przedmiotowe (394 godziny, tj. 56 proc.), a bardzo mało jest zajęć rozszerzających pozalekcyjne zainteresowania uczniów. Zwraca np. uwagę fakt, że tylko 13 godzin przeznaczanych jest na zajęcia informatyczne

10.6. Szkoły niepubliczne

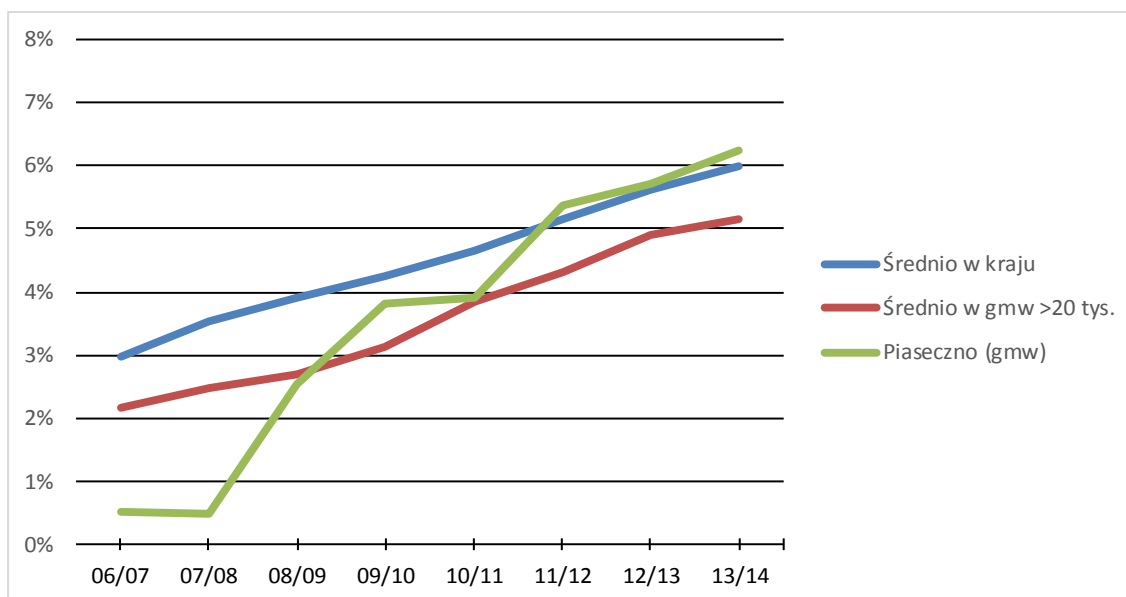
Z zamieszczonych poniżej wykresów wynika, że udział uczniów szkół prowadzonych przez organy niesamorządowe w ogólnej liczbie uczniów szkół podstawowych i gimnazjów systematycznie rośnie. Przy czym w gminie Piaseczno udział ten od wielu lat jest znacznie wyższy od średniej krajowej, a wypadku gimnazjów jest do takiej średniej zbliżony.

W roku szkolnym 2014/15 (którego wykresy już nie obejmują ze względu na brak danych ogólnopolskich) naukę we wszystkich szkołach podstawowych gminy Piaseczno rozpoczęło 6895 dzieci, z czego 9,4 proc. to uczniowie sześciu jednostek niepublicznych. Mamy więc do czynienia ze znacznym wzrostem w stosunku do ubiegłego roku, kiedy to w sprawozdaniach SIO szkół niepublicznych wykazano 7,1 proc. wszystkich uczniów szkół podstawowych. Natomiast udział uczniów niepublicznych gimnazjów zwiększył się tylko nieznacznie – z 6,3 proc. w ubiegłym roku szkolnym do 6,6 proc. w roku bieżącym.

Wykres 30. Udział uczniów szkół prowadzonych przez organy inne niż samorząd w ogólnej liczbie uczniów szkół podstawowych na terenie JST.

Wykres 31. Udział uczniów szkół prowadzonych przez organy inne niż samorząd w ogólnej liczbie gimnazjalistów na terenie JST.

W najbliższych latach można się spodziewać dalszego wzrostu liczb uczniów szkół niepublicznych, zwłaszcza podstawowych. Stale zwiększająca się liczba uczniów szkół samorządowych i przepełnione obiekty stwarzają przestrzeń rozwoju dla jednostek komercyjnych. Oczywiście są to szkoły bardzo zróżnicowane pod względem wielkości, np. największa z nich Prywatna Szkoła Podstawowa nr 72 "Szkoła Marzeń" ma obecnie aż 412 uczniów, a najmniejsza – Prywatna Szkoła Podstawowa World School – tylko 11.

11. Załącznik F. Organizacja szkół w kontekście warunków demograficznych

Prognoza warunków demograficznych rzutujących na organizację szkół prowadzonych przez gminę Piaseczno została opracowana na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego oraz danych uzyskanych z Zespołu Ekonomiczno-Administracyjnego Szkół w Piasecznie.

11.1. Sytuacja demograficzna w Polsce

Według analiz demograficznych GUS w czasie najbliższych dekad będziemy obserwować znaczący spadek liczby ludności w kraju. Aktualne długookresowe prognozy pokazują, że do 2050 roku liczba mieszkańców Polski zmniejszy się aż o 4,5 mln (z obecnych 38,5 mln osób). W okresie tym ubędzie więc ponad 11% ludności kraju. Według prognoz GUS w całej Polsce będziemy obserwować pogłębiający się ujemny przyrost naturalny. Ten niekorzystny trend spowodowany jest przede wszystkim malejącą liczbą urodzeń.

Od 1993r. urodzenia kształtują się na poziomie poniżej 500 tys. rocznie, a od 1998 r. – poniżej 400 tys. rocznie. Najbardziej niekorzystnym dla rozwoju demograficznego kraju był rok 2003, kiedy to liczba urodzeń spadła do 351 tysięcy. Potem nastąpiła niewielka poprawa – w efekcie w 2008 r. liczba urodzeń nieznacznie przekroczyła poziom 400 tys. jednak później nastąpił powrót do trendu spadkowego i obecna liczba urodzeń kształtuje się na poziomie 360 tys. rocznie. W dającej się przywidzieć przyszłości nie można się spodziewać powrotu do sytuacji z początku lat dziewięćdziesiątych. Przeciwnie w najbliższym czasie – jak wynika z prognozy GUS – utrzyma się trend spadkowy i już przed 2030 rokiem możemy spodziewać się liczby urodzeń poniżej 300 tys.

Malejąca liczba urodzeń ma znaczący wpływ na sytuację edukacji. Zmniejszające się liczby uczniów powodują konieczność wczesnego zaplanowania organizacji pracy szkół na kolejne lata tak, aby minimalizować negatywny wpływ sytuacji demograficznej.

W gminie Piaseczno obserwujemy lepszą sytuację demograficzną niż przedstawiają dane dla całego kraju. Wskaźnik przyrostu naturalnego w czasie ostatnich lat był znacznie wyższy niż wskaźnik przyrostu naturalnego dla Polski. Tabela 12 pokazuje porównanie przyrostu naturalnego w gminie Piaseczno oraz w całym kraju w latach 2005 – 2012.

Tabela 12. Przyrost naturalny w Polsce oraz przyrost naturalny w gminie Piaseczno.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
POLSKA								
Przyrost naturalny	-3 900	4 500	10 700	35 100	32 700	34 800	12 900	1 500
Liczba ludności	38 157 000	38 125 000	38 116 000	38 136 000	38 167 000	38 530 000	38 538 000	38 533 000
Przyrost procentowo	-0,010%	0,012%	0,028%	0,092%	0,086%	0,090%	0,033%	0,004%
PIASECZNO								
Przyrost naturalny	291	292	266	397	330	344	354	260
Liczba ludności	36 835	38 104	39 170	40 161	41 213	42 171	43 151	44 017
Przyrost procentowo	0,790%	0,766%	0,679%	0,989%	0,801%	0,816%	0,820%	0,591%

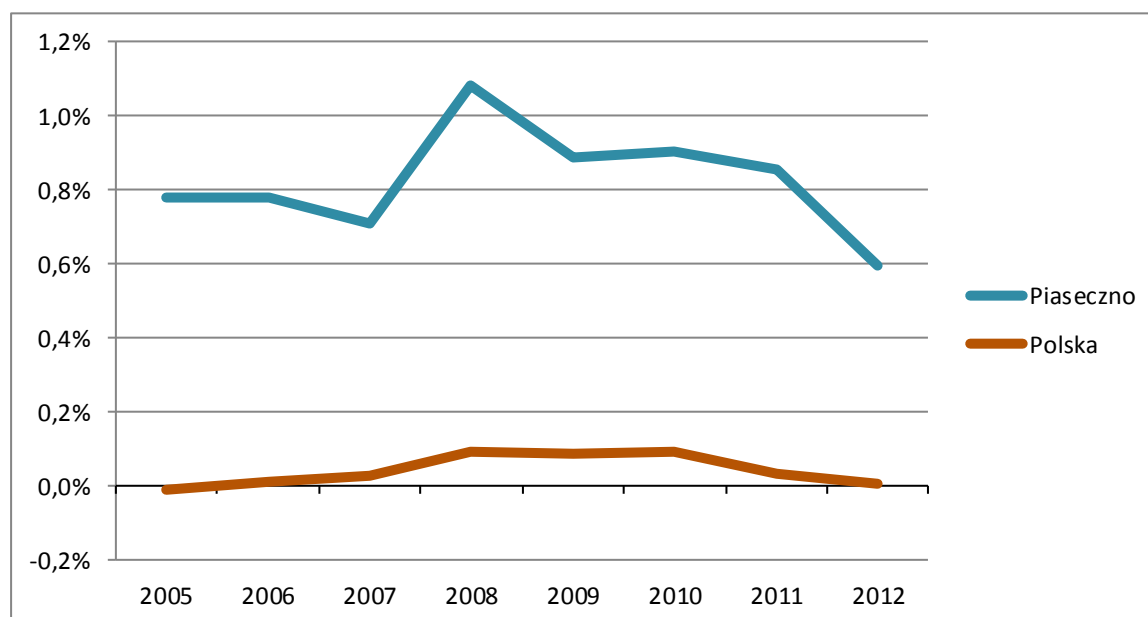
Wykres 32. Przyrost naturalny w Polsce oraz w gminie Piasecznie procentowo.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Migracja	861	954	872	629	676	738	626	542	516
Stan ludności	36 835	38 104	39 170	40 161	41 213	42 171	43 151	44 017	44 869
Migracja procentowo	2,34%	2,50%	2,23%	1,57%	1,64%	1,75%	1,45%	1,23%	1,15%

Z powyższych danych wynika, że przyrost naturalny w Piasecznie w czasie ostatnich lat był wielokrotnie wyższy niż przyrost naturalny dla całego kraju.

Dodatkowo w ostatnim czasie w Piasecznie można było zaobserwować wyraźny napływ ludności z innych regionów. Tabela 13 przedstawia ogólną liczbę ludności w gminie oraz poziom migracji. Na podstawie tych danych można zaobserwować stałą imigrację na poziomie 1,2-2,5 proc. w czasie ostatnich lat.

Tabela 13. Migracja ludności w gminie Piaseczno

Korzystna, na tle kraju, sytuacja demograficzna Piaseczna w przyszłości prawdopodobnie zmniejszy negatywny wpływ ogólnej sytuacji demograficznej w Polsce na

edukację, jednak również w Piasecznie, trzeba się spodziewać zmniejszającej się liczby urodzeń i w przyszłości malejącej liczby uczniów.

11.2. Prognoza organizacji szkół prowadzonych przez gminę Piaseczno w kontekście danych o liczbach urodzeń

W niniejszym podrozdziale przedstawiamy prognozę, jak będą kształtować się liczby uczniów i liczby oddziałów szkół podstawowych i gimnazjów, prowadzonych przez gminę Piaseczno. Symulacje przedstawione w niniejszym rozdziale zostały przygotowane na podstawie danych o liczbach dzieci zameldowanych w poszczególnych obwodach szkolnych wg stanu na 29 sierpnia 2014 r., uzyskane z Urzędu Miasta i Gminy Piaseczno. Jest to jednak perspektywa odległa, wykraczająca poza okres obowiązywania obecnej strategii

11.2.1. Założenia prognostyczne

Konstruując prognozę wielkości szkół w kolejnych sześciu latach przyjęliśmy następujące założenia:

- Liczby dzieci zamieszkałych w obwodach poszczególnych szkół podstawowych kształtują się, jak w tabeli 14.
- Do szkół prowadzonych przez gminę Piaseczno uczęszczać będzie 92,5% wszystkich uczniów (wartość średnia z trzech ostatnich lat), pozostali skorzystają z oferty szkół niepublicznych.
- Dzieci zameldowane w gminie Piaseczno pójną do szkół podstawowych zgodnie z przyjętą rejonizacją (po uwzględnieniu 7,5% dzieci chodzących do szkół niepublicznych).
- W czasie edukacji dzieci nie będą przenosić się do innych szkół w gminie ani poza gminą.
- Dzieci rozpoczynające naukę w publicznych szkołach podstawowych będą kontynuować edukację w publicznych gimnazjach, natomiast dzieci rozpoczynające naukę w niepublicznych szkołach podstawowych w przyszłości pójną do niepublicznych gimnazjów.
- Ze względu na brak możliwości zaprognozowania skali migracji ludności, nie uwzględniliśmy tego czynnika.

Tabela 14. Liczby dzieci w obwodach poszczególnych szkół podstawowych w podziale na lata urodzenia.

Szkoła	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006
SP 1	210	182	241	182	178	191	162	174
SP 2	58	51	71	62	63	86	82	74
SP 5	269	256	292	292	310	291	253	232
SP Głos.	44	41	41	44	63	58	53	52
SP ZG	47	62	64	56	64	69	66	64
SP Jazg.-ZS Jazg.	19	19	19	24	31	32	29	28
SP Józ.-ZS Józ.	202	223	230	249	280	272	226	221
SP 3-ZS Pias.	57	54	52	74	65	73	81	61
SP Chyl.-ZS Chyl.	69	88	87	97	85	113	102	93
SP Złot.-ZS Złot.	35	36	35	48	38	58	40	49
Suma	1010	1012	1132	1128	1177	1243	1094	1048

Źródło: gmina Piaseczno

11.2.2. Prognoza organizacji szkół podstawowych

W roku szkolnym 2014/15 we wszystkich klasach szkół podstawowych prowadzonych przez gminę Piaseczno uczy się 5829 uczniów (bez uwzględnienia oddziałów zerowych), tj. o 9,6 proc. więcej niż w roku poprzednim. Z prognozy wynika (zob. tabela 15 oraz wykresy 33 i 34), że w roku szkolnym 2015/16 liczba uczniów szkół podstawowych wzrośnie o blisko 15 proc., do 6679 uczniów. Szybki wzrost liczby uczniów w latach 2014/15 i 2015/16 jest oczywiście efektem obniżenia wieku rozpoczynania obowiązków szkolnego – do szkół idą jednocześnie sześć- i siedmiolatk, czyli mniej więcej po półtora rocznika, a nie, jak w innych latach, tylko jeden rocznik.

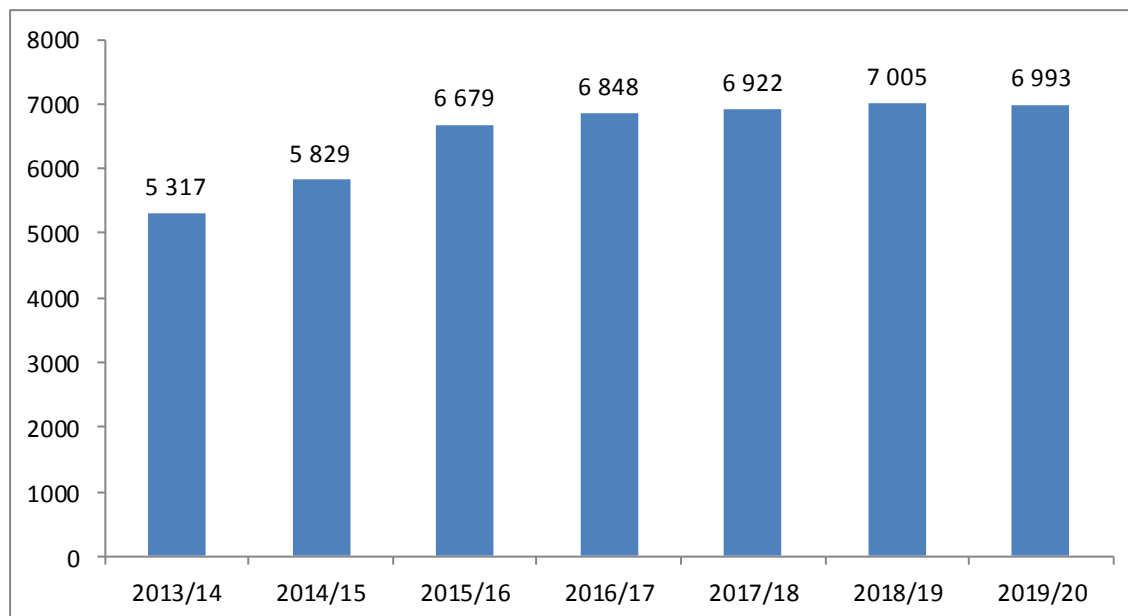
Tabela 15. Prognozowane liczby uczniów w szkołach podstawowych prowadzonych przez gminę Piaseczno.

Liczby uczniów	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
SP 1	608	727	882	957	1 091	1 134	1 200
SP 2	450	496	520	508	492	467	433
SP 5	1 261	1 390	1 610	1 670	1 730	1 764	1 787
SP Głos.	271	297	343	335	316	318	313
SP ZG	501	527	521	471	431	420	384
SP Jazg.-ZS Jazg.	196	207	222	211	193	172	166
SP Józ.-ZS Józ.	920	971	1 253	1 342	1 364	1 448	1 463
SP 3-ZS Pias.	388	440	461	457	423	422	418
SP Chyl.-ZS Chyl.	390	431	511	549	559	567	553
SP Złot.-ZS Złot.	332	343	356	348	323	293	276
Razem	5 317	5 829	6 679	6 848	6 922	7 005	6 993
Wzrost licz.ucz. w stosunku do poprzedniego roku		9,63%	14,58%	2,53%	1,08%	1,20%	-0,17%

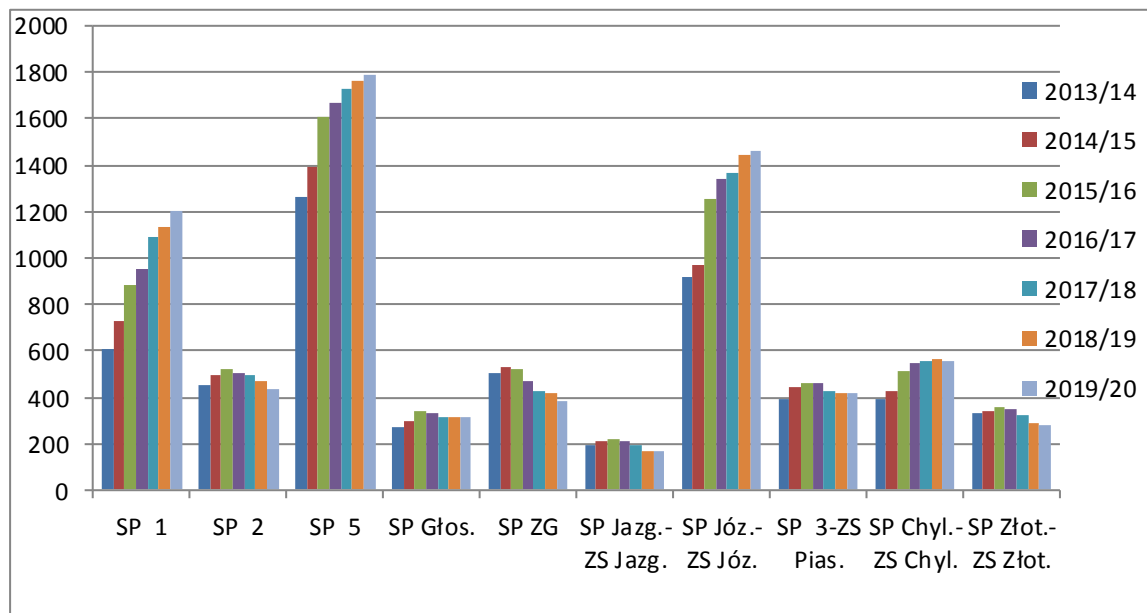
Lata 2016/17-2018/19 także będą okresem wzrostu, ale już łagodnego, a w roku 2019/20 możliwe jest niewielkie zmniejszenie liczby uczniów. Po roku 2020 należy spodziewać się gwałtownego spadku liczby uczniów w szkołach podstawowych

związanego z odejściem klas, w których naukę zaczynały jednocześnie siedmio- i sześciolatki. Okres ten wykracza jednak poza horyzont czasowy niniejszego opracowania i nie był przedmiotem szczegółowych analiz.

Wykres 33. Prognozowane łączne liczby uczniów w szkołach podstawowych prowadzonych przez gminę Piaseczno.

Wykres 34. Prognozowane liczby uczniów w poszczególnych szkołach podstawowych prowadzonych przez gminę Piaseczno.

Analizując dane poszczególnych szkół podstawowych, możemy zaobserwować wyraźną różnicę między małymi a dużymi szkołami. Obecnie we wszystkich szkołach tego typu uczy się więcej dzieci niż w minionym roku szkolnym. W przyszłym roku nieznacznie zmniejszy się liczba uczniów Szkoły Podstawowej w Zalesiu Górnym –

pozostałe szkoły odnotują wzrosty, jednak nie będą one równomierne: gwałtowne w szkołach dużych, łagodniejsze w małych.

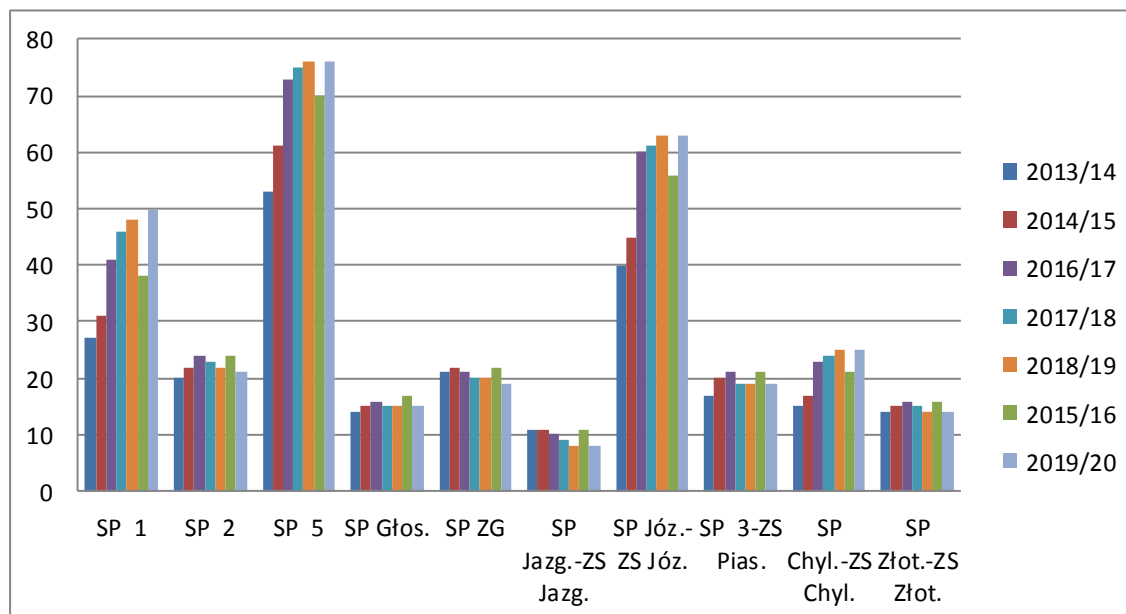
Od roku szkolnego 2016/17, gdy łączne przyrosty liczb uczniów będą niewielkie, liczebności trzech największych szkół podstawowych (nr 1 i nr 5 w Piasecznie oraz w Józefosławiu), a także mniejszej szkoły w Chylicach, będą się nadal zwiększać, natomiast do małych szkół podstawowych będzie chodzić coraz mniej dzieci.

W dwóch wariantach prognozy liczby oddziałów przyjęliśmy odmienne założenia, co do ich przeciętnej wielkości – w wariantcie pierwszym (zob. tabela 16 i wykres 36) założyliśmy, że średnia liczba uczniów w oddziale szkoły podstawowej będzie w przyszłości zbliżona do obecnej i wyniesie 22,3.

Tabela 16. Prognozowane liczby oddziałów w szkołach podstawowych prowadzonych przez gminę Piaseczno (przy założeniu średniej wielkości na poziomie 22,3 ucznia w oddziale).

Szkoła	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
SP 1	27	31	38	41	46	48	50
SP 2	20	22	24	24	23	22	21
SP 5	53	61	70	73	75	76	76
SP Głos.	14	15	17	16	15	15	15
SP ZG	21	22	22	21	20	20	19
SP Jazg.-ZS Jazg.	11	11	11	10	9	8	8
SP Józ.-ZS Józ.	40	45	56	60	61	63	63
SP 3-ZS Pias.	17	20	21	21	19	19	19
SP Chyl.-ZS Chyl.	15	17	21	23	24	25	25
SP Złot.-ZS Złot.	14	15	16	16	15	14	14
Razem	232	259	296	305	307	310	310

Wykres 35. Prognozowane liczby oddziałów w szkołach podstawowych prowadzonych przez gminę Piaseczno (przy założeniu średniej wielkości na poziomie 22,3 ucznia w oddziale).

Z przeprowadzonej symulacji wynika, że na przestrzeni siedmiu kolejnych lat liczba oddziałów w szkołach podstawowych wzrośnie z 232 w roku szkolnym 2013/2014 do 310 w roku szkolnym 2018/2019. Wobec tego przy wzroście liczby uczniów

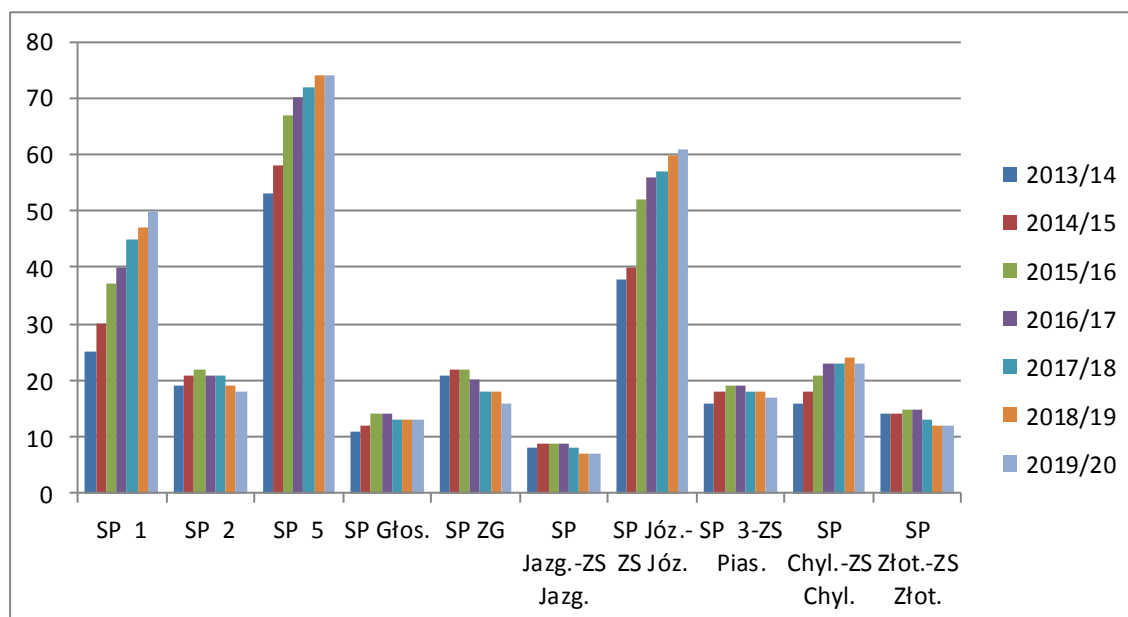
o 31,75 proc. liczba oddziałów wzrośnie o 33,6 proc. Takie zwiększenie liczby oddziałów spowoduje wzrost liczby etatów nauczycielskich o blisko 100. Jednak z punktu widzenia bazy lokalowej najistotniejszym skutkiem będzie zwiększenie zapotrzebowania na sale lekcyjne w już i tak przepełnionych szkołach.

W drugim wariantcie prognozy założyliśmy, że średnia wielkość oddziału szkoły podstawowej wzrośnie do 24 uczniów¹⁴.

Tabela 17. Prognozowane liczby oddziałów w szkołach podstawowych prowadzonych przez gminę Piaseczno (przy założeniu średniej wielkości na poziomie 24 uczniów w oddziale).

Szkoła	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
SP 1	25	30	37	40	45	47	50
SP 2	19	21	22	21	21	19	18
SP 5	53	58	67	70	72	74	74
SP Głos.	11	12	14	14	13	13	13
SP ZG	21	22	22	20	18	18	16
SP Jazg.-ZS Jazg.	8	9	9	9	8	7	7
SP Józ.-ZS Józ.	38	40	52	56	57	60	61
SP 3-ZS Pias.	16	18	19	19	18	18	17
SP Chyl.-ZS Chyl.	16	18	21	23	23	24	23
SP Złot.-ZS Złot.	14	14	15	15	13	12	12
Razem	221	242	278	287	288	292	291

Wykres 36. Prognozowane liczby oddziałów w szkołach podstawowych prowadzonych przez gminę Piaseczno (przy założeniu średniej wielkości na poziomie 24 uczniów w oddziale).

Warto zauważyć, że zwiększenie średniej liczebności oddziałów z 22,3 ucznia do 24 uczniów spowodowałoby, że liczba oddziałów w prognozowanym okresie byłaby, w stosunku do pierwszego wariantu prognozy, o 18-19 mniejsza, co skutkowałoby o ok. 30 etatów przeliczeniowym mniejszym zatrudnieniem nauczycieli.

¹⁴ Założenie to obejmuje także symulacje liczb oddziałów w latach 2013/14 i 2014/15.

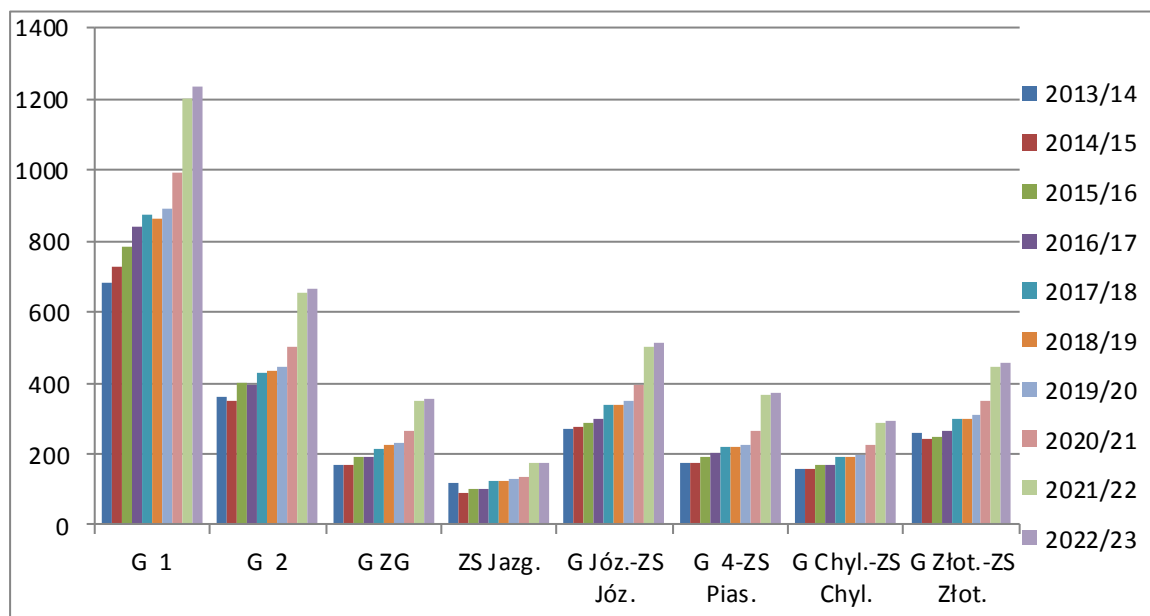
11.2.3. Prognoza organizacji gimnazjów

W perspektywie prognozy liczba gimnazjalistów w szkołach prowadzonych przez gminę Piaseczno zwiększy się z 2184 w bieżącym roku szkolnym do 4075 w roku 2022/23, czyli o 1891. Będzie to wzrost wynikający z przyczyn demograficznych, na które w latach 2020/21 i 2021/22 nałożą się skutki obniżenia wieku rozpoczynania obowiązku szkolnego. Z tego samego powodu w roku szkolnym 2023/24 rozpocznie się szybki spadek liczby gimnazjalistów. Zmiany liczb uczniów w gimnazjach po roku 2020 są na tyle istotne, że ujęliśmy je w naszej prognozie mimo, że okres ten wykracza poza ramy horyzontu czasowego niniejszej strategii.

Tabela 18. Prognozowane liczby uczniów w gimnazjach prowadzonych przez gminę Piaseczno.

Szkoła	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
G 1	685	725	781	839	874	864	889	994	1 202	1 234
G 2	361	349	398	396	431	432	443	502	652	667
G ZG	169	170	193	192	217	223	229	266	350	358
ZS Jazg.	120	92	101	101	121	124	127	134	173	177
G Józ.-ZS Józ.	269	276	288	299	341	341	350	396	503	515
G 4-ZS Pias.	174	172	190	202	218	220	225	265	367	375
G Chyl.-ZS Chyl.	159	156	167	171	193	193	198	224	288	295
G Złot.-ZS Złot.	259	244	247	263	301	301	310	350	445	455
Razem	2 196	2 184	2 365	2 463	2 696	2 697	2 771	3 132	3 980	4 075
Wzrost licz.ucz. w stosunku do poprzedniego roku		-0,5%	8,3%	4,1%	9,4%	0,1%	2,7%	13,0%	27,1%	2,4%

Wykres 37. Prognozowane liczby uczniów w gimnazjach prowadzonych przez gminę Piaseczno.

Na podstawie prognozowanej liczby gimnazjalistów oraz obecnej średniej wielkości oddziałów przygotowaliśmy dwa warianty symulacji liczby oddziałów, które zostaną

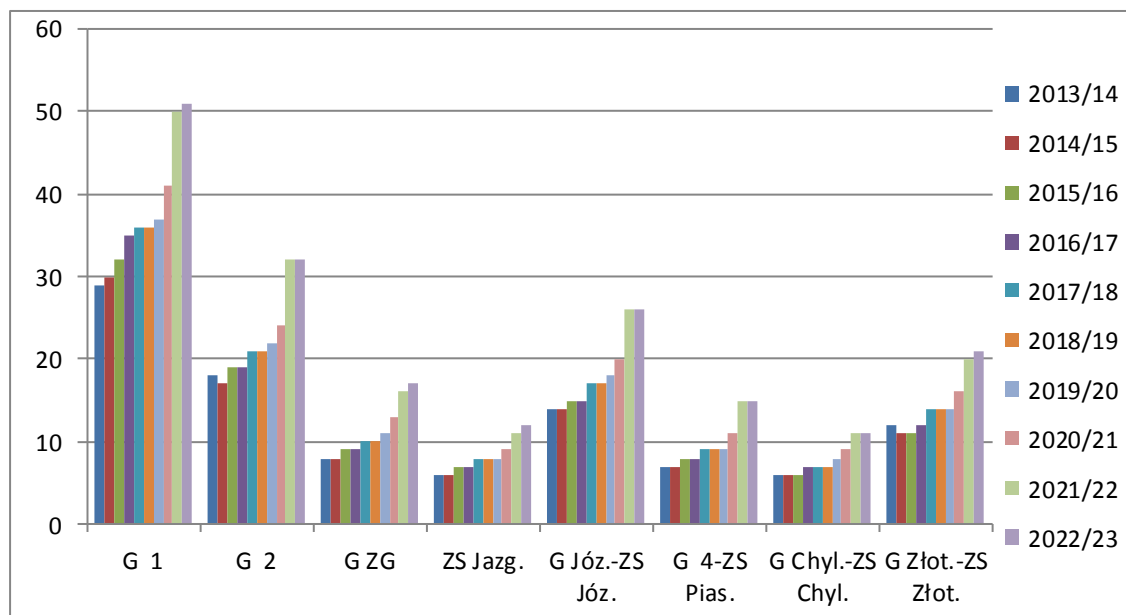
utworzone w gimnazjach w Piasecznie. Tabela 19 przedstawia symulację liczby oddziałów w poszczególnych latach przy założeniu, że średnia liczebność oddziału będzie na poziomie zbliżonym do obecnego.

Tabela 19. Prognozowane liczby oddziałów w gimnazjach prowadzonych przez gminę Piaseczno (przy założeniu, że na jeden oddział przypada średnio 21,8 ucznia).

Szkoła	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
G 1	29	30	32	35	36	36	37	41	50	51
G 2	18	17	19	19	21	21	22	24	32	32
G ZG	8	8	9	9	10	10	11	13	16	17
ZS Jazg.	6	6	7	7	8	8	8	9	11	12
G Józ.-ZS Józ.	14	14	15	15	17	17	18	20	26	26
G 4-ZS Pias.	7	7	8	8	9	9	9	11	15	15
G Chyl.-ZS Chyl.	6	6	6	7	7	7	8	9	11	11
G Żłot.-ZS Żłot.	12	11	11	12	14	14	14	16	20	21
Razem	100	99	107	112	122	122	127	143	181	185

Z przeprowadzonych symulacji wynika, że w czasie najbliższych lat liczba oddziałów gimnazjalnych będzie stopniowo rosła z obecnych 99 do 127 w roku szkolnym 2019/20. Następnie, począwszy od 2020 r., liczba tych oddziałów będzie gwałtownie wzrastać, aż do 185 w roku szkolnym 2022/23. Niemal dwukrotny wzrost liczby oddziałów gimnazjalnych spowoduje znaczny – również blisko dwukrotny – wzrost zapotrzebowania na etaty nauczycielskie i sale lekcyjne.

Wykres 38. Prognozowane liczby oddziałów w gimnazjach prowadzonych przez gminę Piaseczno (przy założeniu, że na jeden oddział przypada średnio 21,8 ucznia).

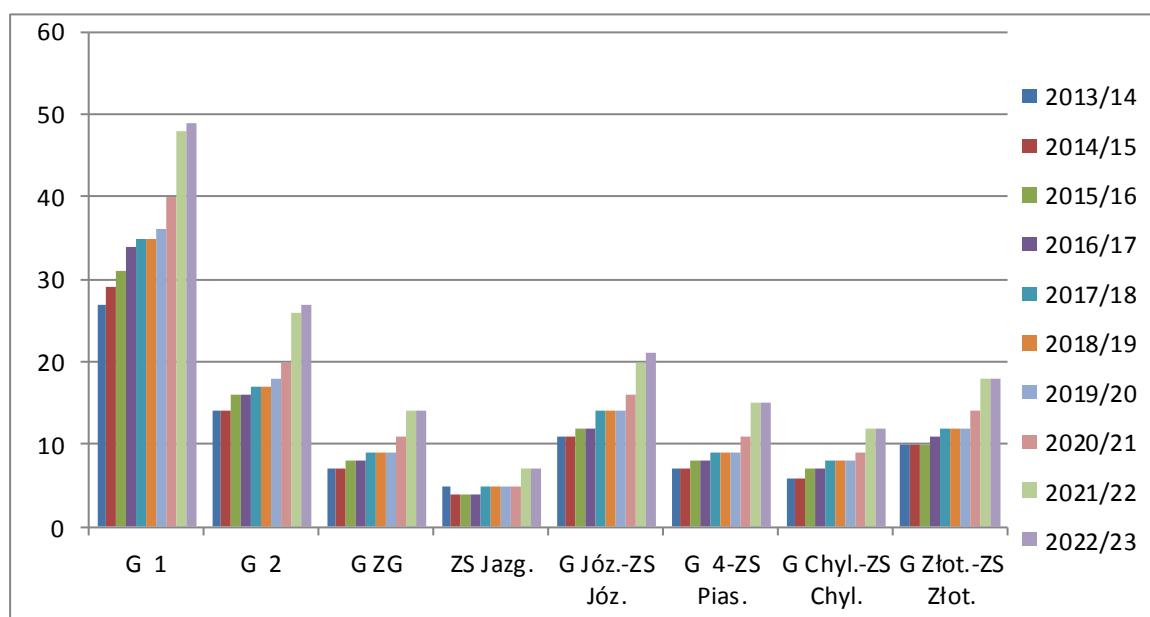

Druga symulacja zakłada zwiększenie liczebności oddziałów gimnazjalnych. Gdyby przeciętna wielkość oddziału gimnazjalnego wzrosła do 25 uczniów, to liczby tych oddziałów kształtowałyby się, jak na poniższych zestawieniach.

Tabela 20. Prognozowane liczby oddziałów w gimnazjach prowadzonych przez gminę Piaseczno (przy założeniu, że na jeden oddział przypada średnio 25 uczniów).

Szkoła	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
G 1	27	29	31	34	35	35	36	40	48	49
G 2	14	14	16	16	17	17	18	20	26	27
G ZG	7	7	8	8	9	9	9	11	14	14
ZS Jazg.	5	4	4	4	5	5	5	5	7	7
G Józ.-ZS Józ.	11	11	12	12	14	14	14	16	20	21
G 4-ZS Pias.	7	7	8	8	9	9	9	11	15	15
G Chyl.-ZS Chyl.	6	6	7	7	8	8	8	9	12	12
G Złot.-ZS Złot.	10	10	10	11	12	12	12	14	18	18
Razem	87	88	96	100	109	109	111	126	160	163

Tabela 21. Prognozowane liczby oddziałów w gimnazjach prowadzonych przez gminę Piaseczno (przy założeniu, że na jeden oddział przypada średnio 25 uczniów).

Jeżeli średnia liczebność oddziałów gimnazjalnych została by zwiększona do poziomu 25 uczniów, to sumarycznie w całej gminie w każdym kolejnym roku liczba oddziałów rosłaby w wolniejszym tempie (od kilkunastu do nawet 22 oddziałów mniej niż w wariantcie pierwszym). Przykładowo, jeśli w czasie trwającego roku szkolnego 2014/15 średnia liczebność oddziałów wynosiłaby 25 uczniów, to we wszystkich gimnazjach byłoby łącznie 88 oddziałów zamiast obecnych 99, a zapotrzebowanie na etaty nauczycielskie w tym scenariuszu byłoby o ok. 30 etatów niższe niż w rzeczywistości.

11.3. Wykorzystanie bazy lokalowej w kontekście zmianowości

11.3.1. Wykorzystanie bazy lokalowej w roku 2014/15

Baza lokalowa szkół w gminie Piaseczno nie wystarcza do zapewnienia wszystkim uczniom nauki w systemie jednozmianowym. Aby zbadać skalę tego zjawiska, zwróciliśmy się do dyrektorów wszystkich szkół i zespołów szkół prowadzonych przez gminę Piaseczno o informacje o liczbach sal lekcyjnych i wielkościach ich powierzchni w podziale na sale, w których prowadzone są zajęcia z całymi oddziałami oraz sale, w których prowadzone są zajęcia z grupami. Na tej podstawie określiliśmy powierzchnie typowych sal lekcyjnych w poszczególnych jednostkach (tzn. te, które w danej szkole występują najczęściej), odrzucając sale o wielkościach skrajnych tj. sale najmniejsze i największe.

Zestawiając dane o typowych salach lekcyjnych ze średnimi wielkościami oddziałów skonstruowaliśmy wskaźnik **zagęszczenie typowych sal lekcyjnych** (obliczony poprzez podzielenie minimalnej powierzchni typowej sali lekcyjnej przez średnią wielkość oddziału). Wskaźnik określa, ile metrów kwadratowych przypada na jednego ucznia na typowej lekcji w każdej ze szkół.

Dane w tabeli 22 przedstawiają zbiorcze zestawienie informacji o typowych salach lekcyjnych, średnie wielkości oddziału oraz wartości wskaźnika zagęszczenie typowych sal lekcyjnych we wszystkich analizowanych szkołach. Wykres 39 ilustruje wartości wskaźnika zagęszczenia.

Tabela 22. Typowe sale lekcyjne w szkołach w roku szkolnym 2014/15.

Jednostka	Powierzchnia typowej sali lekcyjnej	Liczba typowych sal lekcyjnych	Sal typowe jako % wszystkich sal	Średnia wielkość oddziału	Min. powierzchnia typowej sali lekcyjnej	Zagęszczenie typowych sal lekcyjnych
G 1	od 48 do 55	20	54,1%	24,17	48	2,0
G 2	43	16	80,0%	20,53	43	2,1
G ZG	17	8	53,3%	21,25	17	0,8
SP Głos.	40	10	76,9%	19,80	40	2,0
SP 1	od 51 do 54	16	72,7%	23,45	51	2,2
SP 2	47,5	15	93,8%	22,55	47,5	2,1
SP 5	49	23	82,1%	22,79	49	2,2
SP ZG	od 45 do 51	8	50,0%	23,95	45	1,9
ZS Chyl.	od 45 do 48	6	50,0%	25,52	45	1,8
ZJ Jazg.	od 32 do 38	7	63,6%	17,59	32	1,8
ZS Józ.	od 51 do 58	29	63,0%	21,14	51	2,4
ZS Pias.	od 60 do 69	10	47,6%	22,67	60	2,6
ZS Złot.	50	16	84,2%	22,58	50	2,2

Wykres 39. Zagęszczenie typowych sal lekcyjnych w roku 2014/15.

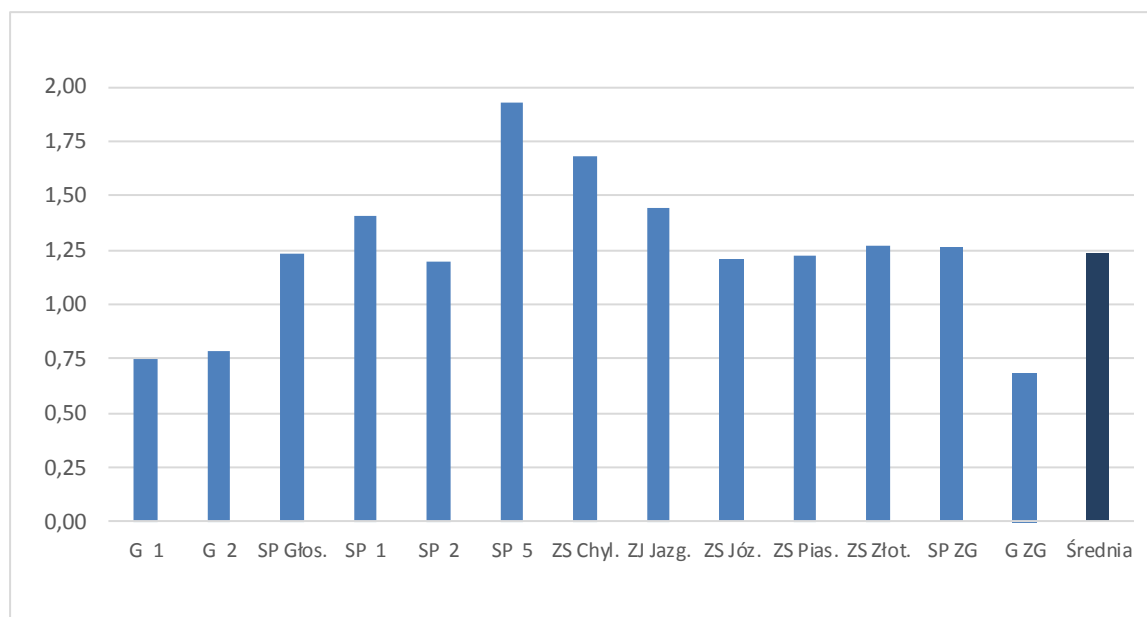
W większości szkół zagęszczenie typowych sal lekcyjnych kształtuje się w przedziale od 1,8 do 2,2 m² na jednego ucznia. Najmniej metrów kwadratowych na ucznia przypada w Gimnazjum w Zalesiu Górnym (tylko 0,8 m² na ucznia), natomiast w najbardziej komfortowych warunkach pod względem wielkości sal uczą się uczniowie w Ze-spole Szkół w Piasecznie, gdzie na jednego ucznia przypada aż 2,6 m².

Na podstawie informacji o posiadanych zasobach lokalowych oraz liczbach oddziałów wyznaczyliśmy **współczynniki zmianowości**. Obliczyliśmy go poprzez podzielenie liczby oddziałów (łącznie z oddziałami klas zerowych) przez liczbę sal, w których prowadzone są zajęcia.

Do wyznaczenia wartości współczynników zmianowości przyjęliśmy następujące założenia:

- Wszystkie oddziały uczą się w swoich jednostkach (nie uwzględniliśmy sal wynajmowanych).
- Dwie sale lekcyjne do zajęć z grupami odpowiadają jednej sali do zajęć z całymi oddziałami (jeśli np. w szkole znajdują się 4 sale do prowadzenia zajęć z grupami to w naszych obliczeniach są one uwzględniane jako 2 sale lekcyjne).
- Zajęcia wf w klasach IV-VI szkół podstawowych i we wszystkich klasach gimnazjów nie mają wpływu na zajętość sal lekcyjnych (i współczynnik zmianowości) – przyjmujemy, że odbywają się one w salach gimnastycznych, na boiskach itp.

Wykres 40. Współczynniki zmienowości w roku szkolnym 2014/15

Interpretacja współczynnika zmienowości jest następująca:

- Wartość równa 1 lub niższa niż od 1 oznacza, że wszystkie oddziały mogą realizować zajęcia w systemie jednozmianowym
- Wartość pomiędzy 1 a 2 oznacza, że w szkole jest więcej oddziałów niż sal lekcyjnych, a więc nauczanie jest realizowane w systemie dwuzmianowym. Oczywiście im wartość wskaźnika jest bliższa liczbie 1, tym liczba zajęć na drugiej zmianie jest mniejsza.
- Wartość większa od 2 oznacza, że w szkole występuje trzecia zmiana.

W gminie Piaseczno tylko trzy szkoły uzyskały wartość współczynnika zmienowości niższą niż 1. Są to samodzielne gimnazja nr 1 i 2 w Piasecznie oraz Gimnazjum w Zalesiu Górnym.

Najgorsze warunki organizacyjne ma Szkoła podstawowa nr 5 i Zespół Szkół w Chylicach. Również Szkoła Podstawowa nr 1 w Piasecznie i Zespół Szkół w Jazgarzewie borykają się ze znacznym niedostatkiem sal lekcyjnych.

11.4. Rozbudowa obiektów szkolnych

W roku 2014 zakończyła się rozbudowa Szkoły Podstawowej nr 1 w Piasecznie. Szkoła wzbogaciła się o dużą salę gimnastyczną, stołówkę, 6 sal lekcyjnych i bibliotekę. Kolejną zakończoną inwestycją jest zakończenie – również w 2014 roku – rozbudowy Zespołu Szkół w Złotokłosie.

Obecnie trwa rozbudowa dwóch obiektów: ZSP w Józefosławiu oraz SP w Zalesiu Górnym. Dzięki prowadzonym inwestycjom baza lokalowa Zespołu Szkół Publicznych w Józefosławiu zwiększy się o 10 sal lekcyjnych, salę gimnastyczną oraz 3 sale do ćwiczeń. Planowany termin oddania tego budynku do użytku to wrzesień 2015 r.

W drugim rozbudowywanym obiekcie tj. w Szkole Podstawowej w Zalesiu Górnym baza lokalowa zwiększy się o cztery laboratoria językowe na 14 stanowisk, dwie pracownie komputerowe na 14 stanowisk i 21 sal dydaktycznych. Łącznie przybędzie 27 sal, w tym 6 z przeznaczeniem na zajęcia z grupami. Planowany termin oddania tego budynku do użytku to grudzień 2014. Szkoła podstawowa zostanie przeniesiona do nowo wybudowanej części, natomiast w starej części szkoły, gdzie obecnie znajduje się 16 sal lekcyjnych do zajęć z całymi oddziałami i 3 sale lekcyjne do zajęć w grupach, będzie mieściło się gimnazjum. Wartość inwestycji w obu szkołach jest szacowana na kwotę 30 mln zł.

Aktualnie trwają prace nad projektem nowej placówki tj. Centrum Edukacyjno-Multimedialnego w Piasecznie, która ma pełnić funkcje szkoły i centrum multimedialnego. Nowo wybudowana szkoła ma być oddana do użytku w roku szkolnym 2016/17. W obiekcie tym ma być 30 sal lekcyjnych.

Rozważana jest także rozbudowa Szkoły Podstawowej nr 2 w Piasecznie i Zespołu Szkół Publicznych w Jazgarzewie.

11.5. Zapotrzebowanie na bazę lokalową w kolejnych latach

Analizując przyszłe zapotrzebowanie na bazę lokalową szkół wzięliśmy pod uwagę prognozowane liczby uczniów i oddziałów, plany dotyczące trwających rozbudów szkół oraz wybudowania w Piasecznie nowej szkoły tj. Centrum Edukacyjno-Multimedialnego (Centr. E-M).

11.5.1. Współczynniki zmianowości w roku 2015/16

Rok szkolny 2015/16 będzie drugim rokiem, w którym do szkół pójdzie ok. 1,5 normalnego rocznika pierwszoklasistów (wszystkie sześciolatki i te siedmiolatki, które nie rozpoczęły nauki w roku bieżącym), zatem kolejny raz znacznie wzrosną liczby uczniów szkół podstawowych.

Aby wyznaczyć współczynniki zmianowości w roku szkolnym 2015/16, uwzględniliśmy prognozowane liczby uczniów oraz następujące założenia:

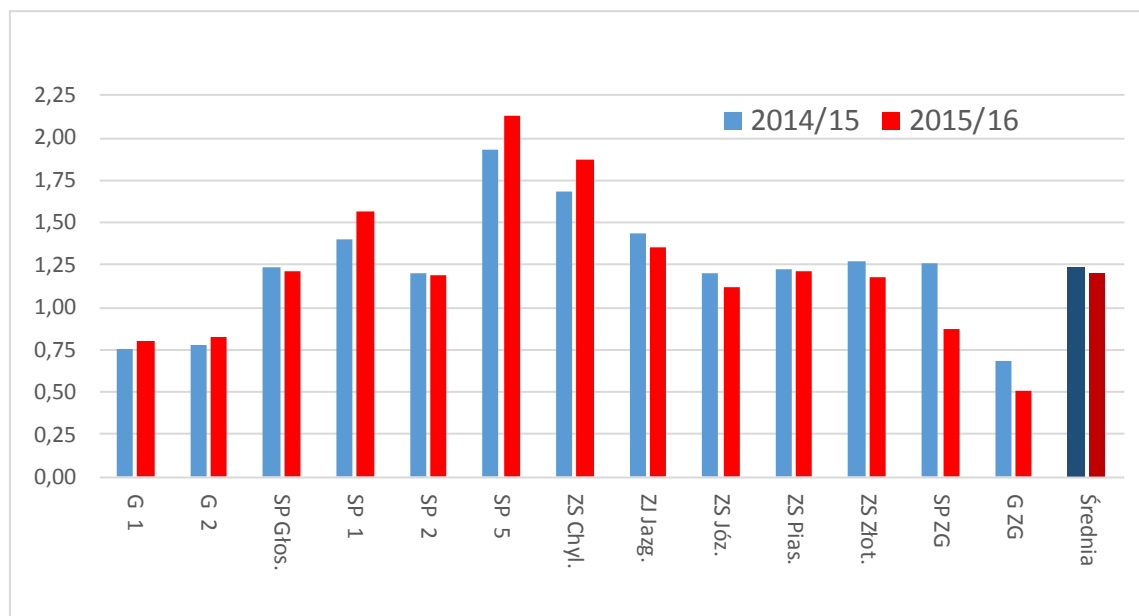
- Zakończone zostaną rozbudowy dwóch obiektów. W ich wyniku zwiększy się liczba sal lekcyjnych w Zespole Szkół w Józefosławiu oraz w obu szkołach Zalesiu Górnym.

- Oddziały przedszkolne z pięciu najbardziej przepełnionych szkół zostaną przeniesione do przedszkoli. W symulacji przyjęliśmy, że oddziałów zerowych nie będzie w szkołach podstawowych nr 1 i nr 5 w Piasecznie oraz w szkołach podstawowych wchodzących w skład zespołów w Chylicach, Jazgarzewie i Złotokłosie.
- Średnie liczebności oddziałów pozostaną na poziomie podobnym do dotychczasowego (zwiększenie wielkości oddziałów spowodowałyby zmniejszenie wartości współczynników zmienności).

Nie uwzględniliśmy natomiast ewentualnej zmiany obwodów szkół ani rozbudowy Szkoły Podstawowej nr 2 w Piasecznie i Zespołu Szkół Publicznych w Jazgarzewie.

Wykres 41 ilustruje wartości współczynników zmienności w latach 2014/15 i 2015/16.

Wykres 41. Współczynniki zmienności w latach szkolnych 2014/15 i 2015/16

Planowane działania optymalizacyjne (rozbudowa obiektów i wyprowadzenie oddziałów przedszkolnych z wybranych szkół) wpłyną na obniżenie średniej wartości współczynnika zmienności z 1,23 w roku 2014/15 do 1,20 w roku 2015/16. Widoczna poprawa nastąpi w Zalesiu Górnym, gdzie planowane jest zakończenie rozbudowy i utworzenie zespołu szkół. Nieznacznej poprawy warunków lokalowych można spodziewać się w trzech innych zespołach szkół: w Jazgarzewie, Józefosławiu i Złotokłosie.

Jednak w trzech jednostkach (tj. szkołach podstawowych nr 1 i nr 5 w Piasecznie oraz w Zespole Szkół w Chylicach) nastąpi znaczne pogorszenie warunków lokalowych. Zatem to właśnie te szkoły powinna objąć planowana zmiana obwodów szkół.

11.5.2. Współczynniki zmianowości w roku 2016/17

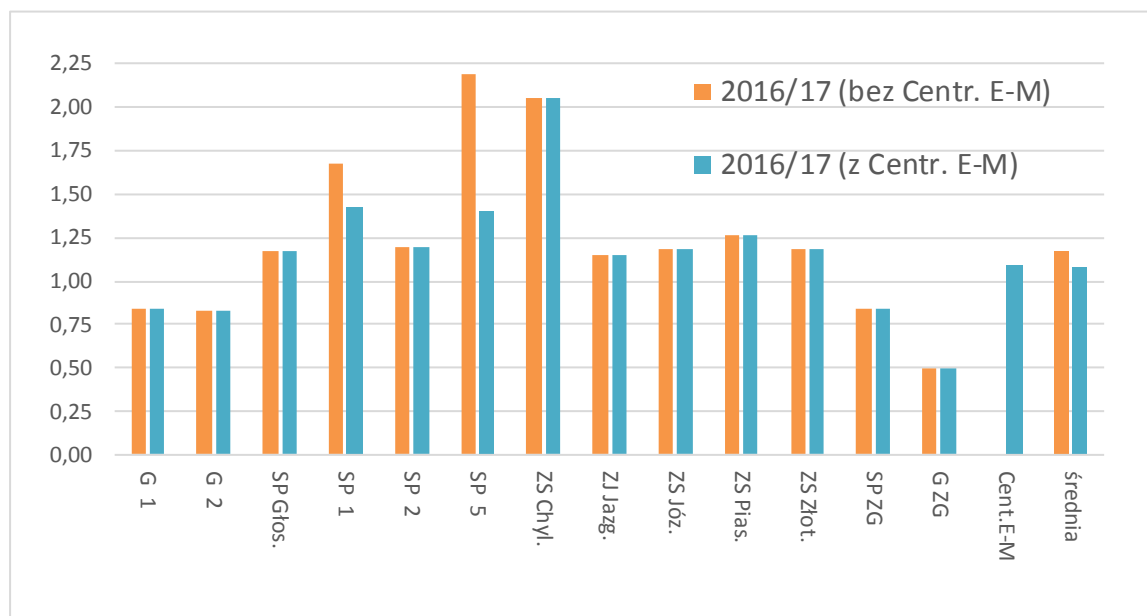
Współczynniki zmianowości w roku szkolnym 2016/17 wyliczyliśmy w dwóch wariantach:

- Przy założeniu, że Centrum Edukacyjno-Multimedialne nie zostanie otwarte (bez *Centr. E-M*).
- Przy założeniu, że centrum to zostanie uruchomione do września 2016 r. (z *Centr. E-M*). Przyjęliśmy przy tym, że w centrum tym znajdzie się 30 sal lekcyjnych. Założyliśmy także hipotetyczną zmianę obwodów w taki sposób, aby pokazać wpływ tej placówki na zmniejszenie odciążenia szkół podstawowych nr 1 i nr 5 w Piasecznie

Ponadto w obu wariantach, oprócz założeń takich samych, jak dla roku 2015/16, przyjęliśmy, że:

- Do przedszkoli zostaną przeniesione oddziały przedszkolne z kolejnych czterech szkół podstawowych (zgodnie z celem operacyjnym strategii).
- Średnie liczebności oddziałów pozostaną na poziomie podobnym do dotychczasowego.

Wykres 42. Współczynniki zmianowości w roku szkolnym 2016/17

Jak wynika z wykresu 85, wybudowanie nowej szkoły wpłynie na zmniejszenie problemu zmianowości w skali całej gminy – średni współczynnik zmianowości zmniejszy się z 1,20 do 1,17. Jednak rzeczywiście warunki poprawią się w dwóch przeciążonych szkołach podstawowych w Piasecznie.

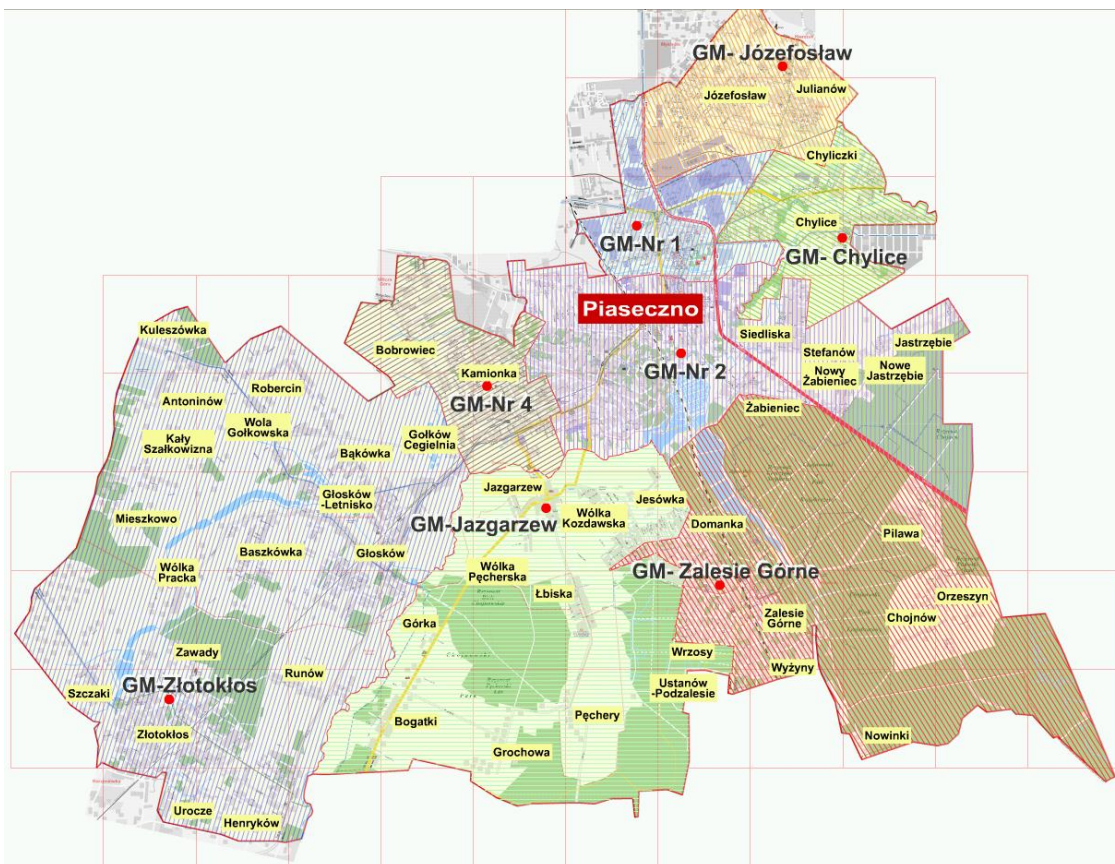
Niepokojąca jest jednak sytuacja Zespołu Szkół w Chylicach. W roku szkolnym 2016/17 współczynnik zmianowości w tej jednostce przekroczy 2, co oznacza pojawienie się trzeciej zmiany. Pogorszenia sytuacji – w porównaniu z wcześniejszym rokiem – można spodziewać się też w Zespole Szkół w Piasecznie, jednak w tej jednostce problem nie będzie tak dotkliwy, jak w Zespole Szkół w Chylicach.

Konieczne wydają się zatem takie zmiany obwodów szkół, które przede wszystkim będą miały na celu odciążenie Zespołu Szkół w Chylicach. Przy projektowaniu tych zmian pod uwagę można wziąć rozbudowywany obecny Zespół Szkół w Józefosławiu oraz Szkołę Podstawową nr 5, która zostanie odciążona po wybudowaniu Centrum Edukacyjno-Multimedialnego. Idealnym rozwiązaniem byłaby budowa kolejnej szkoły pomiędzy najbardziej przeciążonymi szkołami tj. Szkołą Podstawową nr 5 w Piasecznie i Zespołem Szkół w Chylicach (zob. wykresy 43 i 44).

Wykres 43. Mapa z aktualnymi obwodami szkół podstawowych

Wykres 44. Mapa z aktualnymi obwodami gimnazjów.

12. Załącznik G. Organizacja przedszkoli

12.1. Organizacja przedszkoli publicznych

Do 11 publicznych przedszkoli uczęszcza 1237 dzieci. W porównaniu z rokiem 2013/14 liczba dzieci zwiększyła się w niewielkim stopniu, bo o 26 dzieci tj. 2,1%. Liczba oddziałów przedszkolnych jest natomiast identyczna jak w roku ubiegłym i wynosi 49.

Większość przedszkoli publicznych to placówki z liczbą dzieci 120-150. Tylko 4 jednostki są mniejsze z liczbą dzieci 70-75.

Tabela poniżej przedstawia liczby dzieci, oddziałów i etatów przeliczeniowych w poszczególnych placówkach publicznych.

Tabela 23. Organizacja przedszkoli publicznych

Nazwa jednostki	Liczba dzieci	Liczba oddziałów	Liczba etatów przeliczeniowych
Przedszkole Nr 1	125	5	11,22
Przedszkole Nr 10	75	3	6,99
Przedszkole Nr 11	150	6	13,36
Przedszkole Nr 2	75	3	7,45
Przedszkole Nr 3	75	3	7,90
Przedszkole nr 4	145	5	12,32
Przedszkole nr 5	150	6	12,75
Przedszkole Nr 6	120	5	10,19
Przedszkole Nr 7	127	5	10,56
Przedszkole Nr 8	125	5	11,76
Przedszkole Nr 9	70	3	6,83
Razem	1 237	49	111,33

12.2. Przedszkola niepubliczne

Od września 2014 roku do 48 przedszkoli niepublicznych – według danych SIO na dzień 30.09.2014 r. – uczęszcza 2576 dzieci. Liczba wszystkich miejsc w tych placówkach wynosi 3737, co oznacza, że zajętość niepublicznych przedszkoli wynosi 69 proc. W czterech przedszkolach (tj. „ZEBRA”, „Kleks 2”, „Baśniowy Zameczek” oraz „Słoneczne Przedszkole”) wykazano pełne obłożenie.

W Piasecznie funkcjonuje również 7 punktów przedszkolnych, w których przebywa 49 dzieci (od 2 do 13). Do niepublicznych placówek przedszkolnych uczęszcza więc łącznie 2625 dzieci tj. 61,4 proc. wszystkich przedszkolaków.

Wielkość przedszkoli niepublicznych jest bardzo zróżnicowana. Najmniejszą placówką jest 5-osobowe Przedszkole Niepubliczne „Delfinek”, natomiast największą – 130-osobowe Integracyjno - Rehabilitacyjne Przedszkole Niepubliczne "Panda".

W porównaniu z rokiem ubiegłym liczba dzieci w przedszkolnych placówkach niepublicznych wzrosła o 62, tj. o 2,4%. Zwiększyła się również liczba samych placówek. Zgodnie z Informacją o stanie realizacji zadań oświatowych w gminie Piaseczno w roku 2013 działały tylko 4 niepubliczne punkty przedszkolne (obecnie 7) oraz 39 przedszkoli niepublicznych (obecnie 49).

12.3. Wyniki konkursu „Przedszkole moich marzeń”

Aby zapewnić możliwość wzięcia udziału w budowaniu strategii piaseczyńskiej oświaty wszystkim środowiskom, Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół w Piasecznie zorganizował konkurs rysunkowy dla przedszkolaków pt. „Przedszkole moich marzeń”.

Komisja konkursowa rozpatrzyła 59 prac, które wpłynęły do ZEAS w wymaganym terminie. Dokonując oceny komisja brała pod uwagę: trafność nawiązania tematycznego do idealnego przedszkola, do którego dziecko chciałoby chodzić oraz czego dziecku brakuje w przedszkolu. Ponadto oceniano: walory artystyczne, kompozycję, gamę kolorystyczną, technikę wykonania i oryginalność.

Tabela 24. Zestawienie tematyczne oczekiwań dzieci i liczba złożonych prac.

Tematyka	Liczba prac
Basen	5
Plac zabaw	18
Balon	1
Komputery	2
Przedszkole - zamek	4
Kolorowe przedszkole	22
Zajęcia teatralne	3
Przedszkole - statek	1
Dużo zabawek	3
Razem	59

Wszystkie prace okazały się bardzo trafione tematycznie i wykonane z niezwykłą starannością. Decyzją Komisji zgodnie z regulaminem wyłoniono zwycięzców: przyznano ex aequo trzy pierwsze miejsca, trzy drugie i trzy trzecie. Ponadto, przyznano kilkadziesiąt wyróżnień. W dniu 17 października 2014 r. w budynku Gimnazjum Nr 1 w Piasecznie nastąpiło uroczyste wręczenie nagród. Dyplomy osobiście wręczali: Burmistrz Miasta i Gminy Piaseczno – Zdzisław Lis oraz Dyrektor Zespołu Ekonomiczno-Administracyjnego Szkół w Piasecznie – Edyta Woźniak.

13. Załącznik H. Struktura zatrudnienia nauczycieli

13.1. Przyjęty sposób określania liczb nauczycieli

W niniejszym opracowaniu, przy obliczaniu wskaźników struktury zatrudnienia nauczycieli, odnosimy się do tzw. liczb nauczycieli przeliczeniowych. Liczba nauczycieli przeliczeniowych jest sumą:

- liczby nauczycieli pełnozatrudnionych (bez względu na liczby przydzielonych im godzin ponadwymiarowych)
- sumy etatów nauczycieli niepełnozatrudnionych (tzn. że np. trzech nauczycieli zatrudnionych w wymiarze 0,5 etatu, daje w sumie 1,5 nauczyciela przeliczeniowego).

Jest to metoda powszechnie stosowana w obliczeniach dotyczących struktur zatrudnienia i wynagrodzeń nauczycieli¹⁵ (np. do wyliczania średnich wynagrodzeń w związku za art. 30a Karty Nauczyciela).

Uwaga Ilekroć w niniejszym opracowaniu jest mowa o liczbie lub procencie nauczycieli, chodzi o nauczycieli przeliczeniowych w przedstawionym powyżej rozumieniu.

13.2. Struktura stopni awansu zawodowego

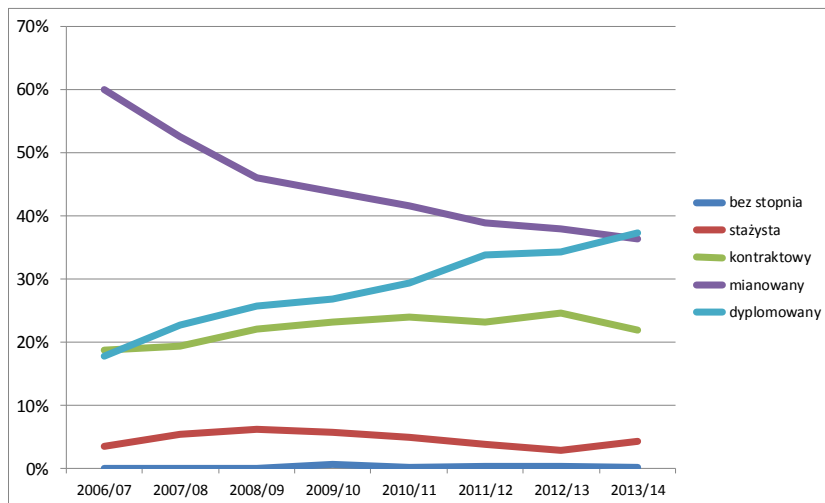
Gmina Piaseczno od wielu lat ma nietypową strukturę stopni awansu zawodowego nauczycieli, tzn. mniejszy niż w innych JST procent nauczycieli dyplomowanych oraz większe odsetki nauczycieli mianowanych, kontraktowych i stażystów.

Na wykresie 45 (który, podobnie, jak inne zestawienia w tym rozdziale, uwzględnia łącznie nauczycieli szkół i przedszkoli) widać na przykład, że w gminie Piaseczno dopiero od roku szkolnego 2013/14 liczba nauczycieli dyplomowanych jest większa od

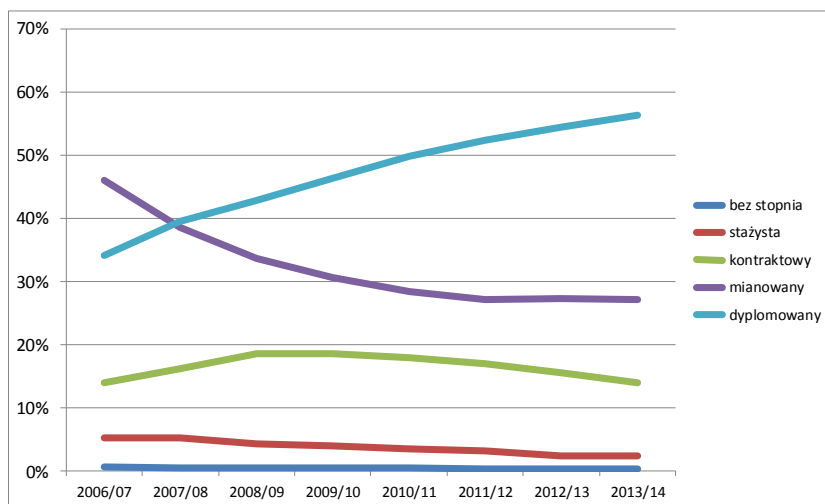
¹⁵ Trzeba jednak pamiętać o panującym w tej kwestii bałaganie terminologicznym, który sprawia, że dość często pojęć *liczba nauczycieli* i *liczba etatów* używa się zamiennie na określenie tych samych wielkości, które w istocie, wg stosowanej przez nas terminologii, są *liczbami nauczycieli przeliczeniowych*.

liczby mianowanych, podczas, gdy, jak wynika z wykresu 46, w całej Polsce nastąpiło to już sześć lat wcześniej.

Wykres 45. Zmiany struktury stopni awansu zawodowego nauczycieli zatrudnionych w jednostkach oświatowych prowadzonych przez gminę Piaseczno.

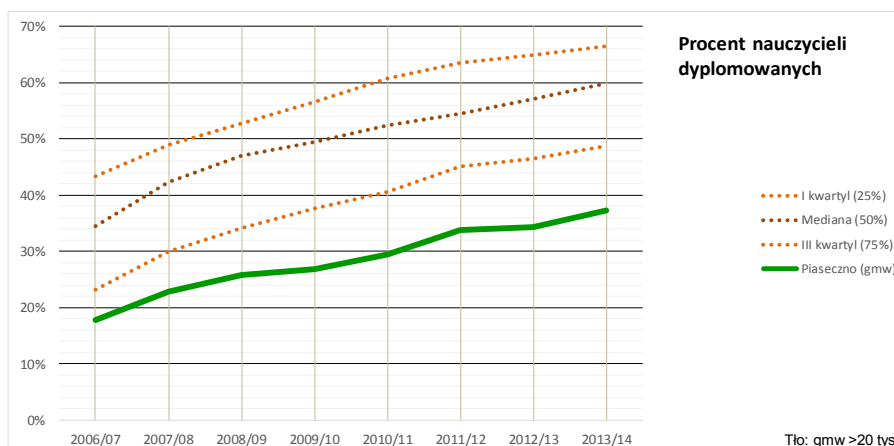

Wykres 46. Zmiany struktury stopni awansu zawodowego nauczycieli we wszystkich JST w kraju.

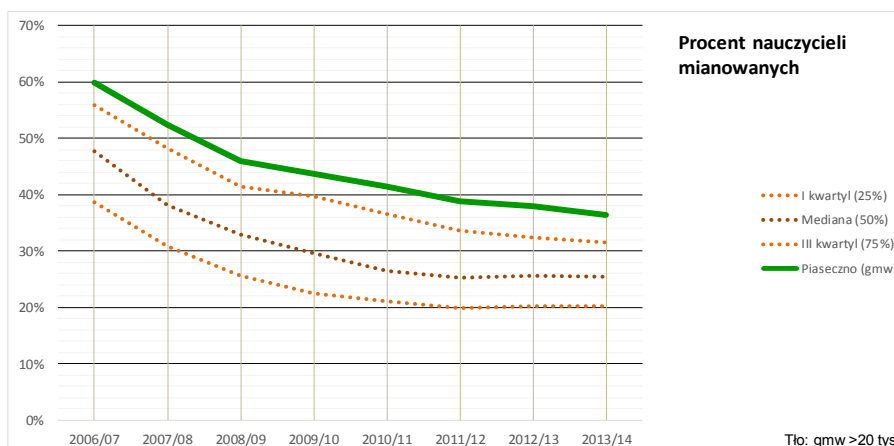

Na kolejnych wykresach pokazane są udziały nauczycieli z poszczególnymi stopniami awansu w Piasecznie na tle grupy gmin miejsko-wiejskich powyżej 20 tys. mieszkańców.

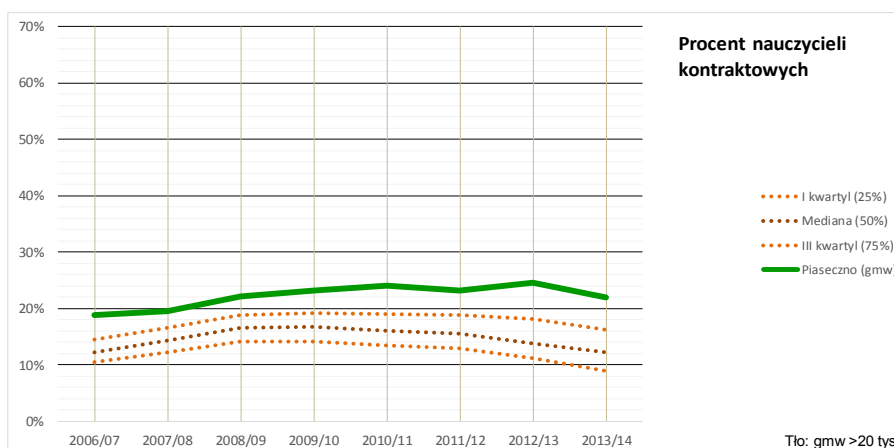
Wykres 47. Zmiany udziału nauczycieli dyplomowanych w ogólnej liczbie nauczycieli – Piaseczno na tle gmin miejsko-wiejskich powyżej 20 tys. mieszkańców.

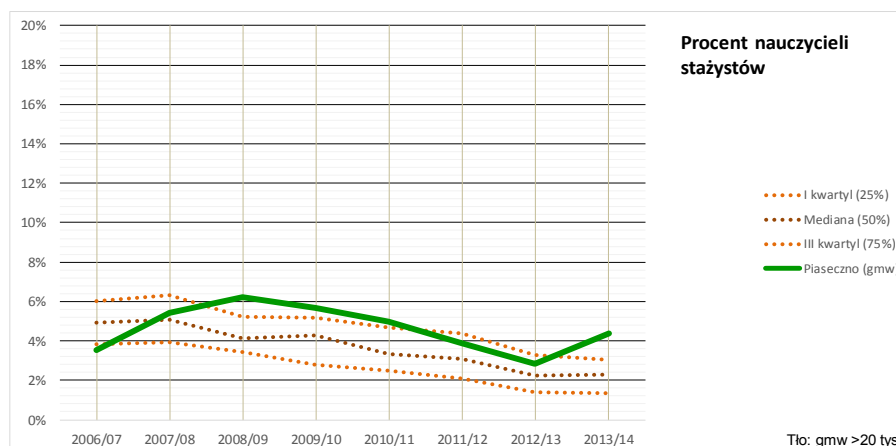
Wykres 48. Zmiany udziału nauczycieli mianowanych w ogólnej liczbie nauczycieli – Piaseczno na tle gmin miejsko-wiejskich powyżej 20 tys. mieszkańców.

Wykres 49. Zmiany udziału nauczycieli kontraktowych w ogólnej liczbie nauczycieli – Piaseczno na tle gmin miejsko-wiejskich powyżej 20 tys. mieszkańców.

Wykres 50. Zmiany udziału nauczycieli stażystów w ogólnej liczbie nauczycieli – Piaseczno na tle gmin miejsko-wiejskich powyżej 20 tys. mieszkańców

Na wykresach tych widzimy¹⁶ utrzymujące się różnice między sytuacją w gminie Piaseczno a pozostałymi JST. Np. odsetek nauczycieli dyplomowanych w Piasecznie w okresie 2008/09-2013/14 jest o ponad 20 punktów procentowych niższy niż w pozostałych JST należących do grupy porównawczej.

Co ciekawe, sąsiadująca z Piasecznem, Warszawa również ma odbiegającą od przeciętnej strukturę zatrudnienia nauczycieli, choć trzeba podkreślić, że odstępstwa te są mniejsze niż w wypadku Piaseczna.

Wydaje się, że główną przyczyną takiego stanu rzeczy może być większy niż w innych JST procent młodszych nauczycieli. Spróbujemy zbadać tę hipotezę w dalszej części opracowania.

13.3. Struktura wykształcenia nauczycieli

Strukturę wykształcenia nauczycieli przedstawiamy w grupach odpowiadających poziomom wykształcenia przewidzianym w tabeli minimalnych stawek wynagrodzenia¹⁷, tzn. że:

- Do grupy 1 należą nauczyciele z tytułem zawodowym magistra z przygotowaniem pedagogicznym.
- Do grupy 2 zaliczani są nauczyciele, którzy mają tytuł zawodowy magistra bez przygotowania pedagogicznego lub tytuł zawodowy licencjata (inżyniera) z przygotowaniem pedagogicznym.

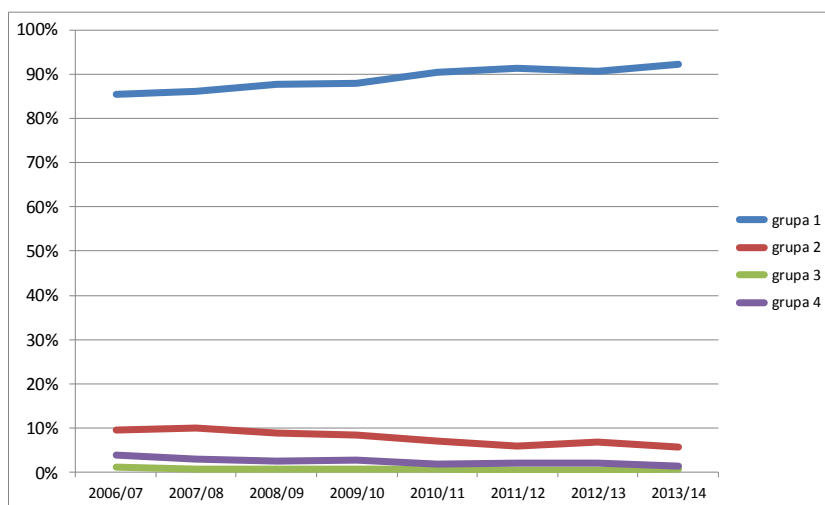
¹⁶ Sposób interpretacji wykresów tego rodzaju opisany jest w podrozdziale *Oświata w finansach gminy*, str. 27.

¹⁷ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r. w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy (Dz. U. z 2014 r. poz. 416 i 922).

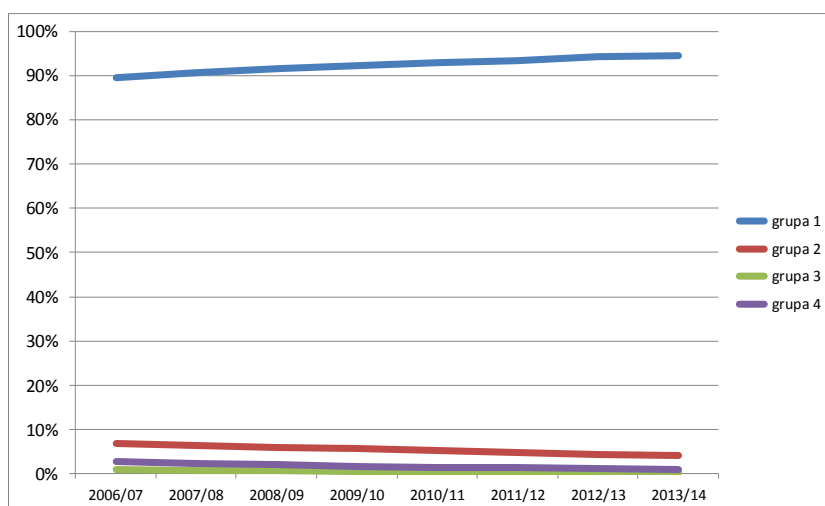
- Do grupy 3 zaliczani są nauczyciele, którzy mają tytuł zawodowy licencjata (inżyniera) bez przygotowania pedagogicznego względnie dyplom ukończenia kolegium nauczycielskiego lub nauczycielskiego kolegium języków obcych.
- W grupie 4 mieszczą się pozostali nauczyciele.

Z zamieszczonych poniżej wykresów wynika, że w gminie Piaseczno odsetek nauczycieli z najwyższym poziomem wykształcenia jest nieco niższy od udziału nauczycieli tej grupy w całym kraju.

Wykres 51. Struktura wykształcenia nauczycieli w jednostkach oświatowych prowadzonych przez gminę Piaseczno (poziomy wykształcenia wg tabeli minimalnych stawek wynagrodzeń nauczycieli).

Wykres 52. Struktura wykształcenia nauczycieli we wszystkich JST w kraju (poziomy wykształcenia wg tabeli minimalnych stawek wynagrodzeń nauczycieli).

Trzeba jednak podkreślić, że w Piasecznie, tak jak w całym kraju, zwiększa się, choć z niewielkimi wahaniami, udział magistrów z przygotowaniem pedagogicznym w ogólnej liczbie nauczycieli. Daje się też zauważyć trend do zmniejszania różnicy pomiędzy wskaźnikiem ogólnokrajowym a piaseczyńskim. W roku szkolnym 2007/08

różnica ta była największa i wynosiła 4,54 punktu procentowego, w roku 2013/14 spadła do 2,31 punktu.

Możliwe, że większa niż gdzie indziej liczba nauczycieli z wykształceniem na poziomie niższym od magisterskiego z przygotowaniem pedagogicznym związana jest z nietypową sytuacją demograficzną piaseczyńskiej oświaty, która sprawia, że w gminie Piaseczno nauczycieli raczej się przyjmuje, a nie zwalnia. Natomiast w większości innych JST, w warunkach, gdy szkoły muszą zwalniać nauczycieli, jednym z oczywistych kryteriów wyboru osób do zwolnienia może być właśnie „niepełne” (choć formalnie dopuszczalne na danym stanowisku) wykształcenie.

13.4. Struktura wieku nauczycieli

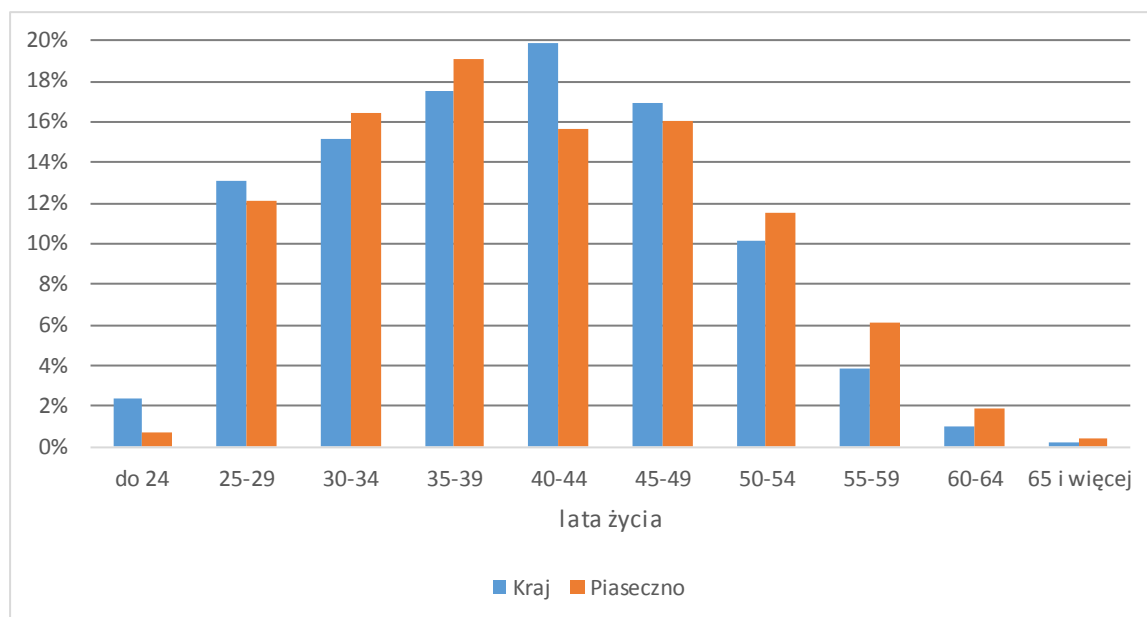
Pisaliśmy już, że jedną z przyczyn stosunkowo małej liczby nauczycieli dyplomowanych w piaseczyńskich szkołach i przedszkolach może być młody wiek wielu z nich. Po prostu jednym z warunków awansu jest przepracowanie określonej liczby lat. Spróbujmy więc porównać strukturę wieku nauczycieli zatrudnionych w gminie Piaseczno z całym krajem.

Z wykresu 53 wynika, że 2006 r. gmina Piaseczno miała większy procent nauczycieli w dwóch grupach wiekowych poniżej 40 roku życia (30-34, 35-39) oraz we wszystkich grupach powyżej 50 roku życia. Łączny odsetek nauczycieli w wieku poniżej 40 lat wynosił w Piasecznie 48,35 proc., był więc tylko nieznacznie wyższy od ogólnokrajowego, który wynosił 48,08 proc. Struktura wieku nauczycieli 2006 r. nie jest więc chyba głównym powodem, który sprawił, że w roku szkolnym 2006/07 udział nauczycieli dyplomowanych w ogólnej liczbie nauczycieli był w Piasecznie o 16,3 punktu procentowego mniejszy niż w całym kraju (zob. *Struktura stopni awansu zawodowego*, str. 91).

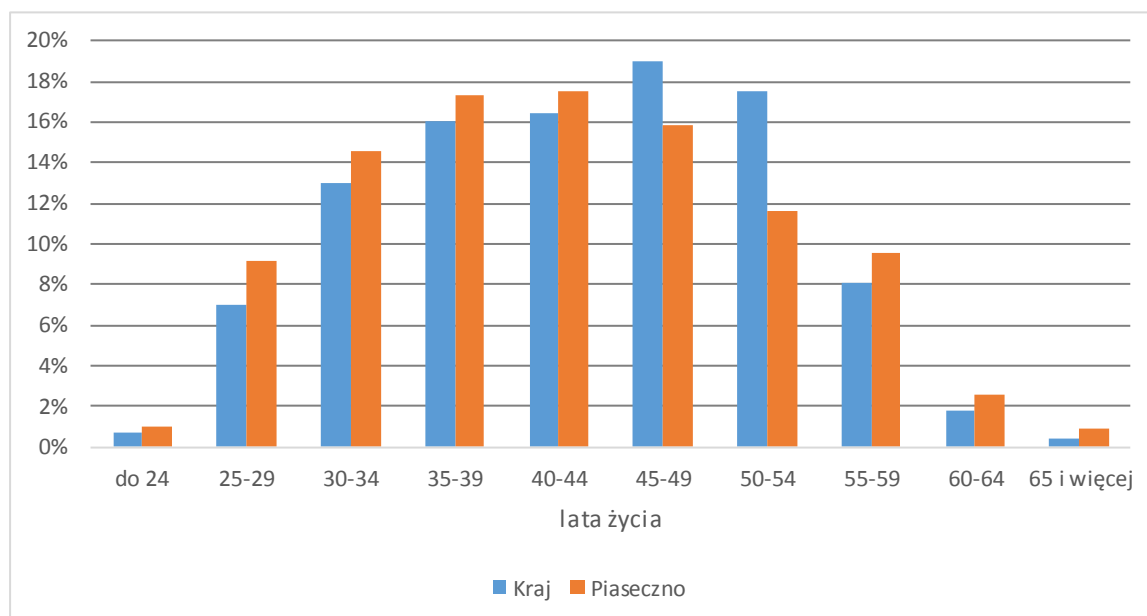
Wykres 54 przedstawia porównanie struktur wieku nauczycieli we wrześniu 2013 r. Histogram na tym wykresie, zarówno w odniesieniu do gminy Piaseczno, jak całego kraju, jest przesunięty w prawo w stosunku do wykresu 53, co oznacza, że przeciętny nauczyciel jest coraz starszy. I rzeczywiście – średnia wieku nauczyciela samorządowych jednostek oświatowych w Polsce wynosiła w 2006 r. 39,9 roku, a w 2013 r. wzrosła do 43,1 roku. Przeciętny nauczyciel postarzał się więc o ponad 3 lata. W Piasecznie zmiana ta była mniej radykalna – z 40,8 do 42,3 roku, czyli o półtora roku.

W całym kraju w 2013 r. nauczycieli w wieku poniżej 40 lat było tylko 36,8 proc., tymczasem w gminie Piaseczno stanowili oni 42 proc. ogółu. Widać więc, że proces starzenia się kadry pedagogicznej, choć postępujący, jest w Piasecznie wolniejszy niż w reszcie kraju.

Wykres 53. Porównanie struktur wieku nauczycieli we wrześniu 2006 r..

Wykres 54. Porównanie struktur wieku nauczycieli we wrześniu 2013 r.

Oczywiście główną przyczyną takiego stanu rzeczy jest fakt, że gmina Piaseczno nie podlega ogólnokrajowym trendom demograficznym, dzięki czemu oświata przyjmuje tu, a nie zwalnia pracowników. Odejścia mają przede wszystkim charakter naturalny (z powodu osiągnięcia wieku emerytalnego) lub dobrowolny, a nie przymusowy.

I właśnie dobrowolne odejścia mogą być jedną z głównych przyczyn nietypowej struktury stopni awansu zawodowego nauczycieli w jednostkach oświatowych prowadzonych przez gminę Piaseczno. Rynek pracy w Piasecznie i okolicach (zwłaszcza

w pobliskiej Warszawie) jest bowiem dość atrakcyjny dla względnie młodych ludzi z wyższym wykształceniem.

Być może więc stosunkowo mała liczba nauczycieli dyplomowanych wynika z faktu, że wielu pedagogów rezygnuje z pracy w oświacie samorządowej przed osiągnięciem najwyższego stopnia awansu zawodowego. Odchodzą oni poza oświatę lub do, ciągle rozwijającej się w okolicy, oświaty niepublicznej. Jednak zweryfikowanie tej hipotezy wymaga przeprowadzenia badań, które znacznie wykraczają poza zakres niniejszego opracowania.

14. Załącznik I. Wyniki ankiet przeprowadzonych wśród uczniów, rodziców i nauczycieli

Ankiety przeprowadzone wśród uczniów, nauczycieli i rodziców były istotnym elementem diagnozy systemu edukacji w gminie Piaseczno. Celem badań nie była diagnoza funkcjonowania poszczególnych szkół i przedszkoli, lecz pozyskanie informacji o ocenach i oczekiwaniach odbiorców usług edukacyjnych oraz nauczycieli. Wnioski z badania ankietowego zostały wykorzystane w analizie SWOT oraz do określenia kierunków działań ustalonych w strategii oświatowej.

Treść pytań, skład próby badawczej oraz sposób przeprowadzenia ankiet zostały uzgodnione przez przedstawicieli firmy VULCAN i kierownictwo Zespołu Ekonomiczno-Administracyjnego Szkół w Piasecznie. ZEAS, przy współudziale dyrektorów szkół, zajął się też przeprowadzeniem samego procesu ankietowania, czyli powieleniem i dystrybucją papierowych formularzy oraz zebraniem ankiet i wprowadzeniem

zgromadzonych danych do narzędzi elektronicznych. VULCAN przeprowadził scale-
nie, przetworzenie oraz analizę zgromadzonych danych.

14.1. Próba badawcza

Z założenia badaniem objęci byli wszyscy nauczyciele zatrudnieni w jednostkach oświatowych prowadzonych przez gminę Piaseczno oraz uczniowie VI klas szkół podstawowych i III klas gimnazjów, a także możliwie duża grupa rodziców, ze szczególnym uwzględnieniem rodziców uczniów ostatnich klas szkół podstawowych i gimnazjów.

W badaniu wzięło udział 3675 respondentów, w tym:

- 513 nauczycieli szkół prowadzonych przez gminę Piaseczno, czyli 66 proc. wszystkich nauczycieli (osób) zatrudnionych w tych szkołach;
- 91 nauczycieli przedszkoli prowadzonych przez gminę Piaseczno, czyli 66 proc. wszystkich osób zatrudnionych w tych przedszkolach;
- 1297 uczniów, czyli 85 proc. wszystkich uczniów ostatnich klas szkół podstawowych i gimnazjów prowadzonych przez gminę Piaseczno;
- 847 rodziców uczniów szkół podstawowych i gimnazjów, co w odniesieniu do liczby uczniów ostatnich klas daje 56 proc.;
- 471 rodziców dzieci uczęszczających do przedszkoli prowadzonych przez gminę Piaseczno, co w odniesieniu do łącznej liczby dzieci w tych przedszkolach daje 38 proc.

oraz

- 374 rodziców dzieci uczęszczających do przedszkoli niepublicznych;
- 82 nauczycieli przedszkoli niepublicznych.

14.2. Zawartość ankiet

Wszystkie ankiety składały się z pytań zamkniętych, na które można było udzielić tylko jednej z czterech możliwych odpowiedzi. W każdej ankiecie pytania zostały sformułowane w sposób dostosowany do respondentów, ale w znacznej części odnosiły się do tych samych zagadnień. Dzięki temu możliwe jest porównywanie opinii wyrażanych z różnych punktów widzenia.

14.2.1. Treść pytań

Każda ankieta rozpoczynała się od pytań charakteryzujących respondenta, ale oczywiście bez naruszania jego anonimowości (nazwa i typ jednostki oświatowej, płeć,

stopień awansu zawodowego w przypadku nauczycieli, wykształcenia w przypadku rodziców). Następnie w każdej ankiecie znajdowały się, wymienione poniżej, pytania merytoryczne, na które można było udzielić jedną z następujących odpowiedzi: *zdecydowanie nie, raczej nie, raczej tak, zdecydowanie tak*.

14.2.1.1. Pytania do rodziców dzieci uczęszczających do przedszkoli

1. Uważam, że przedszkole optymalnie przyczynia się do rozwoju mojego dziecka.
2. Uważam, że współpraca przedszkola z rodzicami jest właściwa.
3. Uważam, że przedszkole w odpowiedni sposób zapewnia dziecku bezpieczeństwo i opiekę.
4. Uważam, że moje dziecko lubi swoje przedszkole.
5. Uważam, że baza materialna przedszkola mojego dziecka jest dobra.
6. Czy przedszkole odpowiednio wpływa na rozwój intelektualny dziecka?
7. Czy właściwie kształtuje umiejętności współzycia i współdziałania z innymi dziećmi?
8. Czy przedszkole właściwie rozwija moralność i osobowość mojego dziecka?
9. Czy przedszkole właściwie wspiera rozwój emocjonalny mojego dziecka?
10. Czy przedszkole chroni dzieci przed niepotrzebnym stresem?
11. Czy przedszkole w wystarczający sposób działa na rzecz kształtowania zdrowego stylu życia u dzieci?
12. Czy zapewnia dzieciom odpowiednią ilość ruchu, w tym również na świeżym powietrzu?
13. Czy budynek przedszkola i jego otoczenie są odpowiednie do potrzeb dzieci?
14. Czy wyposażenie przedszkola jest wystarczające?
15. Czy przedszkole zapewnia dzieciom bezpieczeństwo?
16. Czy oferta żywienia w przedszkolu jest właściwa?
17. Czy godziny otwarcia przedszkola są dogodne?

14.2.1.2. Pytania do nauczycieli przedszkoli

1. Uważam, że oferta przedszkola, w którym pracuję optymalnie przyczynia się do rozwoju dzieci.
2. Uważam, że współpraca przedszkola z rodzicami jest właściwa.
3. Uważam, że przedszkole w odpowiedni sposób zapewnia dzieciom bezpieczeństwo i opiekę.

4. Uważam, że baza materialna naszego przedszkola jest dobra.
5. Czy przedszkole odpowiednio wpływa na rozwój intelektualny dzieci?
6. Czy przedszkole właściwie kształtuje umiejętności współżycia i współdziałania z innymi dziećmi?
7. Czy przedszkole właściwie rozwija moralność i osobowość dzieci?
8. Czy przedszkole właściwie wspiera rozwój emocjonalny dzieci?
9. Czy przedszkole chroni dzieci przed niepotrzebnym stresem?
10. Czy przedszkole w wystarczający sposób działa na rzecz kształtowania zdrowego stylu życia u dzieci?
11. Czy przedszkole zapewnia dzieciom odpowiednią ilość ruchu, w tym również na świeżym powietrzu?
12. Czy budynek przedszkola i jego otoczenie są odpowiednie do potrzeb dzieci?
13. Czy wyposażenie przedszkola jest wystarczające?
14. Czy przedszkole zapewnia dzieciom bezpieczeństwo?
15. Czy oferta żywienia w przedszkolu jest właściwa?

14.2.1.3. Pytania do rodziców uczniów

1. Jestem zadowolony/a z tego, jak szkoła przyczynia się do rozwoju mojego dziecka.
2. Jestem zadowolony/a ze sposobu, w jaki szkoła współpracuje z rodzicami, w tym w zakresie wychowania.
3. Jestem zadowolony/a z tego, jak szkoła zapewnia mojemu dziecku bezpieczeństwo i opiekę.
4. Jestem zadowolony/a z bazy materialnej szkoły mojego dziecka.
5. Czy system edukacji w gminie Piaseczno odpowiednio wspiera rozwój dziecka w zakresie kształtowania jego wiedzy niezbędnej do rozumienia otaczającego go świata?
6. Czy system edukacji w gminie Piaseczno kształtuje umiejętność dokonywania wyborów?
7. Czy system edukacji w gminie Piaseczno przygotowuje uczniów do samodzielnego uczenia się przez całe życie?
8. Czy system edukacji w gminie Piaseczno kształci umiejętność samooceny?
9. Czy system edukacji w gminie Piaseczno przygotowuje do działania i pracy w zespole?

10. Czy system edukacji w gminie Piaseczno w wystarczającym stopniu kształtuje wyobraźnię i przygotowuje do rozwiązywania nietypowych problemów?
11. Czy system edukacji w gminie Piaseczno chroni uczniów przed niepotrzebnym stresem?
12. Czy system edukacji w gminie Piaseczno oferuje uczniom różnorodne zajęcia pozalekcyjne (nie tylko poszerzające wiedzę przedmiotową) dopasowane do ich potrzeb?
13. Czy Pana/Pani dziecku potrzebne są korepetycje?
14. Czy budynek szkoły i jego baza sportowa spełnia Pani/Pana oczekiwania?
15. Czy wyposażenie szkoły spełnia Pani/Pana oczekiwania?
16. Czy szkoła właściwie współpracuje z rodzicami w zakresie wychowania?
17. Czy szkoła w odpowiedni sposób informuje Pana/Panią o postępach dziecka i jego zachowaniu w szkole?
18. Czy szkoła w wystarczający sposób działa na rzecz kształtowania zdrowego stylu życia uczniów?
19. Czy zażywanie narkotyków przez uczniów jest istotnym problemem w szkole?
20. Czy przemoc wśród uczniów jest istotnym problemem w szkole?
21. Czy picie alkoholu przez uczniów jest istotnym problemem w szkole?
22. Czy palenie papierosów przez uczniów jest istotnym problemem w szkole?
23. Czy szkoła realnie przeciwdziała narkomanii, przemocy, picciu alkoholu, paleniu papierosów przez uczniów?
24. Czy uczniowie czują się w szkole bezpiecznie?
25. Czy organizacja pracy świetlicy szkolnej jest właściwa?
26. Czy organizacja dowozu uczniów do szkoły jest właściwa?
27. Czy oferta w zakresie żywienia uczniów w szkole jest odpowiednia?

14.2.1.4. Pytania do uczniów

1. Uważam, że lubię chodzić do szkoły.
2. Uważam, że czuję się w szkole i w drodze do niej bezpiecznie.
3. Uważam, że jestem dobrze traktowany przez nauczycieli.
4. Uważam, że budynek mojej szkoły, jego otoczenie, baza sportowa i wyposażenie są odpowiednie do potrzeb.

5. Czy system edukacji w gminie Piaseczno odpowiednio wspiera Twój rozwój w zakresie kształtowania Twojej wiedzy niezbędnej do rozumienia otaczającego Cię świata?
6. Czy system edukacji w gminie Piaseczno kształtuje u Ciebie umiejętność dokonywanie wyborów?
7. Czy system edukacji w gminie Piaseczno przygotowuje Cię do samodzielnego uczenia się przez całe życie?
8. Czy system edukacji w gminie Piaseczno przygotowuje Cię do działania i pracy w zespole?
9. Czy system edukacji w gminie Piaseczno rozwija Twoją wyobraźnię i przygotowuje do rozwiązywania nietypowych problemów?
10. Czy system edukacji w gminie Piaseczno oferuje Ci zajęcia pozalekcyjne dopasowane do Twoich potrzeb i w dogodnych godzinach, także w zakresie innym niż szkolne przedmioty?
11. Czy budynek szkoły i jego baza sportowa (boisko, sala gimnastyczna) są odpowiednie do potrzeb uczniów?
12. Czy wyposażenie szkoły (meble, pomoce dydaktyczne, komputery, sprzęt sportowy itp.) jest wystarczające?
13. Czy spotykasz się z zażywaniem narkotyków przez uczniów?
14. Czy spotykasz się z przemocą wśród uczniów?
15. Czy spotykasz się z piciem alkoholu przez uczniów?
16. Czy spotykasz się z paleniem papierosów przez uczniów?
17. Czy szkoła realnie przeciwdziała narkomanii, przemocy, picciu alkoholu i paleniu papierosów przez uczniów?
18. Czy oferta żywienia uczniów w szkole jest odpowiednia?

14.2.1.5. Pytania do nauczycieli szkół

1. Uważam, że nasza szkoła w optymalny sposób przyczynia się do rozwoju uczniów.
2. Uważam, że współpraca szkoły z rodzicami, w tym w zakresie wychowania uczniów jest właściwa.
3. Uważam, że szkoła w odpowiedni sposób zapewnia uczniom bezpieczeństwo i opiekę.
4. Uważam, że baza materialna naszej szkoły jest dobra.

5. Czy system edukacji w gminie Piaseczno odpowiednio wspiera rozwój uczniów w zakresie kształtowania ich wiedzy niezbędnej do rozumienia otaczającego ich świata?
6. Czy system edukacji w gminie Piaseczno kształtuje u uczniów umiejętność dokonywanie wyborów?
7. Czy system edukacji w gminie Piaseczno przygotowuje uczniów do samodzielnego uczenia się przez całe życie?
8. Czy system edukacji w gminie Piaseczno kształci umiejętność samooceny?
9. Czy system edukacji w gminie Piaseczno przygotowuje do działania i pracy w zespole?
10. Czy system edukacji w gminie Piaseczno w wystarczającym stopniu kształtuje wyobraźnię i przygotowuje do rozwiązywania nietypowych problemów?
11. Czy system edukacji w gminie Piaseczno chroni uczniów przed niepotrzebnym stresem?
12. Czy system edukacji w gminie Piaseczno oferuje uczniom zajęcia pozalekcyjne (nie tylko poszerzające wiedzę przedmiotową) dopasowane do ich potrzeb?
13. Czy budynek szkoły i jego baza sportowa są odpowiednie do potrzeb uczniów?
14. Czy wyposażenie szkoły jest wystarczające?
15. Czy szkoła wystarczająco współdziała z rodzicami w zakresie wychowania?
16. Czy szkoła w odpowiedni sposób informuje rodziców o postępach uczniów i ich zachowaniu?
17. Czy szkoła w wystarczający sposób działa na rzecz kształtowania zdrowego stylu życia uczniów?
18. Czy część uczniów szkoły powinna brać korepetycje?
19. Czy zażywanie narkotyków przez uczniów jest istotnym problemem w szkole?
20. Czy przemoc wśród uczniów jest istotnym problemem w szkole?
21. Czy picie alkoholu przez uczniów jest istotnym problemem w szkole?
22. Czy palenie papierosów przez uczniów jest istotnym problemem w szkole?
23. Czy szkoła realnie przeciwdziała narkomanii, przemocy, picciu alkoholu, paleniu papierosów przez uczniów?
24. Czy szkoła zapewnia uczniom bezpieczeństwo?
25. Czy organizacja pracy świetlicy szkolnej jest właściwa?
26. Czy organizacja dowozu uczniów do szkoły jest właściwa?
27. Czy oferta w zakresie żywienia uczniów w szkole jest odpowiednia?

14.2.2. Odpowiedniość pytań

Jak już pisaliśmy, pytania odnoszące się do poszczególnych zagadnień występują w ankietach dla różnych grup respondentów, choć są odmiennie sformułowane i występują na niejednakowych pozycjach. Dlatego, żeby ułatwić analizowanie wyników ankiet, w zestawieniach porównawczych używamy ogólnych, jednakowych dla wszystkich grup respondentów, opisów zagadnień badawczych. Poniższa tabela zawiera listę tych zagadnień wraz z ich odpowiednikami w poszczególnych ankietach.

Tabela 25. Odpowiedniość pytań dla różnych grup respondentów.

Zagadnienie	Pytanie w ankiecie dla rodziców z przedszkoli	Pytanie w ankiecie dla nauczycieli przedszkoli	Pytanie w ankiecie dla rodziców ze szkół	Pytanie w ankiecie dla uczniów	Pytanie w ankiecie dla nauczycieli szkół
Lubienie przedszkola lub szkoły	Pytanie 4: Uważam, że moje dziecko lubi swoje przedszkole.			Pytanie 2: Uważam, że lubię chodzić do szkoły.	
Dobre traktowanie przez nauczycieli				Pytanie 4: Uważam, że jestem dobrze traktowany przez nauczycieli.	
Zapewnienie bezpieczeństwa i opieki - pytanie ogólne	Pytanie 3: Uważam, że przedszkole w odpowiedni sposób zapewnia dziecku bezpieczeństwo i opiekę.	Pytanie 3: Uważam, że przedszkole w odpowiedni sposób zapewnia dzieciom bezpieczeństwo i opiekę.	Pytanie 3: Jestem zadowolony/a z tego, jak szkoła zapewnia mojemu dziecku bezpieczeństwo i opiekę.		Pytanie 3: Uważam, że szkoła w odpowiedni sposób zapewnia uczniom bezpieczeństwo i opiekę.
Zapewnienie i poczucie bezpieczeństwa - wprowadzenie do pytań szczegółowych	Pytanie 15: Czy przedszkole zapewnia dzieciom bezpieczeństwo?	Pytanie 14: Czy przedszkole zapewnia dzieciom bezpieczeństwo?	Pytanie 24: Czy uczniowie czują się w szkole bezpiecznie?	Pytanie 3: Uważam, że czuję się w szkole i w drodze do niej bezpiecznie.	Pytanie 24: Czy szkoła zapewnia uczniom bezpieczeństwo?
Przeciwdziałanie niebezpiecznym zjawiskom			Pytanie 23: Czy szkoła realnie przeciwdziała narkomanii, przemocy, picciu alkoholu, paleniu papierosów przez uczniów?	Pytanie 18: Czy szkoła realnie przeciwdziała narkomanii, przemocy, picciu alkoholu i paleniu papierosów przez uczniów?	Pytanie 23: Czy szkoła realnie przeciwdziała narkomanii, przemocy, picciu alkoholu, paleniu papierosów przez uczniów?
Problem z narkotykami (-)			Pytanie 19: Czy zażywanie narkotyków przez uczniów jest istotnym problemem w szkole?	Pytanie 14: Czy spotykasz się z zażywaniem narkotyków przez uczniów?	Pytanie 19: Czy zażywanie narkotyków przez uczniów jest istotnym problemem w szkole?
Problem z przemocą (-)			Pytanie 20: Czy przemoc wśród uczniów jest istotnym problemem w szkole?	Pytanie 15: Czy spotykasz się z przemocą wśród uczniów?	Pytanie 20: Czy przemoc wśród uczniów jest istotnym problemem w szkole?
Problem z picciem alkoholu (-)			Pytanie 21: Czy picie alkoholu przez uczniów jest istotnym problemem w szkole?	Pytanie 16: Czy spotykasz się z picciem alkoholu przez uczniów?	Pytanie 21: Czy picie alkoholu przez uczniów jest istotnym problemem w szkole?

Załącznik I. Wyniki ankiet przeprowadzonych wśród uczniów, rodziców i nauczycieli

Zagadnienie	Pytanie w ankiecie dla rodziców z przedszkoli	Pytanie w ankiecie dla nauczycieli przedszkoli	Pytanie w ankiecie dla rodziców ze szkół	Pytanie w ankiecie dla uczniów	Pytanie w ankiecie dla nauczycieli szkół
Problem z paleniem papierosów (-)			Pytanie 22: Czy palenie papierosów przez uczniów jest istotnym problemem w szkole?	Pytanie 17: Czy spotykasz się z paleniem papierosów przez uczniów?	Pytanie 22: Czy palenie papierosów przez uczniów jest istotnym problemem w szkole?
Baza materialna	Pytanie 5: Uważam, że baza materialna przedszkola mojego dziecka jest dobra.	Pytanie 4: Uważam, że baza materialna naszego przedszkola jest dobra.	Pytanie 4: Jestem zadowolony/a z bazy materialnej szkoły mojego dziecka.	Pytanie 5: Uważam, że budynek mojej szkoły, jego otoczenie, baza sportowa i wyposażenie są odpowiednie do potrzeb.	Pytanie 4: Uważam, że baza materialna naszej szkoły jest dobra.
Budynek i baza sportowa	Pytanie 13: Czy budynek przedszkola i jego otoczenie są odpowiednie do potrzeb dzieci?	Pytanie 12: Czy budynek przedszkola i jego otoczenie są odpowiednie do potrzeb dzieci?	Pytanie 14: Czy budynek szkoły i jego baza sportowa spełnia Pani/Pana oczekiwania?	Pytanie 12: Czy budynek szkoły i jego baza sportowa (boisko, sala gimnastyczna) są odpowiednie do potrzeb uczniów?	Pytanie 13: Czy budynek szkoły i jego baza sportowa są odpowiednie do potrzeb uczniów?
Wyposażenie	Pytanie 14: Czy wyposażenie przedszkola jest wystarczające?	Pytanie 13: Czy wyposażenie przedszkola jest wystarczające?	Pytanie 15: Czy wyposażenie szkoły spełnia Pani/Pana oczekiwania?	Pytanie 13: Czy wyposażenie szkoły (meble, pomoce dydaktyczne, komputery, sprzęt sportowy itp.) jest wystarczające?	Pytanie 14: Czy wyposażenie szkoły jest wystarczające?
Właściwa oferta żywieniowa	Pytanie 16: Czy oferta żywienia w przedszkolu jest właściwa?	Pytanie 15: Czy oferta żywienia w przedszkolu jest właściwa?	Pytanie 27: Czy oferta w zakresie żywienia uczniów w szkole jest odpowiednia?	Pytanie 19: Czy oferta żywienia uczniów w szkole jest odpowiednia?	Pytanie 27: Czy oferta w zakresie żywienia uczniów w szkole jest odpowiednia?
Właśc. godz. otw.przedszk./organizacja świetl.	Pytanie 17: Czy godziny otwarcia przedszkola są odpowiednie?		Pytanie 25: Czy organizacja pracy świetlicy szkolnej jest właściwa ?		Pytanie 25: Czy organizacja pracy świetlicy szkolnej jest właściwa?
Właściwa organizacja dowożenia			Pytanie 26: Czy organizacja dowozu uczniów do szkoły jest właściwa?		Pytanie 26: Czy organizacja dowozu uczniów do szkoły jest właściwa?
Przyczynianie się do rozwoju	Pytanie 1: Uważam, że przedszkole optymalnie przyczynia się do rozwoju mojego dziecka.	Pytanie 1: Uważam, że oferta przedszkola, w którym pracuję optymalnie przyczynia się do rozwoju dzieci.	Pytanie 1: Jestem zadowolony/a z tego, jak szkoła przyczynia się do rozwoju mojego dziecka.	Pytanie 1: Uważam, że moja szkoła we właściwy sposób dba o mój rozwój.	Pytanie 1: Uważam, że nasza szkoła w optymalny sposób przyczynia się do rozwoju uczniów.
Wpływ na rozwój intelektualny dziecka	Pytanie 6: Czy przedszkole odpowiednio wpływa na rozwój intelektualny dziecka?	Pytanie 5: Czy przedszkole odpowiednio wpływa na rozwój intelektualny dzieci?			
Rozwijanie moralności i osobowości dzieci	Pytanie 8: Czy przedszkole właściwie rozwija moralność i osobowość mojego dziecka?	Pytanie 7: Czy przedszkole właściwie rozwija moralność i osobowość dzieci?			

Załącznik I. Wyniki ankiet przeprowadzonych wśród uczniów, rodziców i nauczycieli

Zagadnienie	Pytanie w ankiecie dla rodziców z przedszkoli	Pytanie w ankiecie dla nauczycieli przedszkoli	Pytanie w ankiecie dla rodziców ze szkół	Pytanie w ankiecie dla uczniów	Pytanie w ankiecie dla nauczycieli szkół
Wpieranie rozwoju emocjonalnego dzieci	Pytanie 9: Czy przedszkole właściwie wspiera rozwój emocjonalny mojego dziecka?	Pytanie 8: Czy przedszkole właściwie wspiera rozwój emocjonalny dzieci?			
Wspieranie rozwoju wiedzy			Pytanie 5: Czy system edukacji w gminie Piaseczno odpowiednio wspiera rozwój dziecka w zakresie kształtowania jego wiedzy niezbędnej do rozumienia otaczającego go świata?	Pytanie 6: Czy system edukacji w gminie Piaseczno odpowiednio wspiera Twój rozwój w zakresie kształtowania Twojej wiedzy niezbędnej do rozumienia otaczającego Cię świata?	Pytanie 5: Czy system edukacji w gminie Piaseczno odpowiednio wspiera rozwój uczniów w zakresie kształtowania ich wiedzy niezbędnej do rozumienia otaczającego ich świata?
Przygotowanie do działania i pracy w zespole	Pytanie 7: Czy właściwie kształtuje umiejętności współżycia i współdziałania z innymi dziećmi?	Pytanie 6: Czy przedszkole właściwie kształtuje umiejętności współżycia i współdziałania z innymi dziećmi?	Pytanie 9: Czy system edukacji w gminie Piaseczno przygotowuje do działania i pracy w zespole?	Pytanie 9: Czy system edukacji w gminie Piaseczno przygotowuje Cię do działania i pracy w zespole?	Pytanie 9: Czy system edukacji w gminie Piaseczno przygotowuje do działania i pracy w zespole?
Kształtowanie umiejętności dokonywania wyborów			Pytanie 6: Czy system edukacji w gminie Piaseczno kształtuje umiejętność dokonywania wyborów?	Pytanie 7: Czy system edukacji w gminie Piaseczno kształtuje u Ciebie umiejętność dokonywania wyborów?	Pytanie 6: Czy system edukacji w gminie Piaseczno kształtuje u uczniów umiejętność dokonywania wyborów?
Przygotowanie do samodzielnego uczenia się			Pytanie 7: Czy system edukacji w gminie Piaseczno przygotowuje uczniów do samodzielnego uczenia się przez całe życie?	Pytanie 8: Czy system edukacji w gminie Piaseczno przygotowuje Cię do samodzielnego uczenia się przez całe życie?	Pytanie 7: Czy system edukacji w gminie Piaseczno przygotowuje uczniów do samodzielnego uczenia się przez całe życie?
Kształtowanie umiejętności samooceny			Pytanie 8: Czy system edukacji w gminie Piaseczno kształci umiejętność samooceny?		Pytanie 8: Czy system edukacji w gminie Piaseczno kształci umiejętność samooceny?
Kształtowanie wyobraźni i przygotowanie do rozwiązywania nietypowych problemów			Pytanie 10: Czy system edukacji w gminie Piaseczno w wystarczającym stopniu kształtuje wyobraźnię i przygotowuje do rozwiązywania nietypowych problemów?	Pytanie 10: Czy system edukacji w gminie Piaseczno rozwija Twoją wyobraźnię i przygotowuje do rozwiązywania nietypowych problemów?	Pytanie 10: Czy system edukacji w gminie Piaseczno w wystarczającym stopniu kształtuje wyobraźnię i przygotowuje do rozwiązywania nietypowych problemów?

Załącznik I. Wyniki ankiet przeprowadzonych wśród uczniów, rodziców i nauczycieli

Zagadnienie	Pytanie w ankiecie dla rodziców z przedszkoli	Pytanie w ankiecie dla nauczycieli przedszkoli	Pytanie w ankiecie dla rodziców ze szkół	Pytanie w ankiecie dla uczniów	Pytanie w ankiecie dla nauczycieli szkół
Kształtowanie zdrowego stylu życia	Pytanie 11: Czy przedszkole w wystarczający sposób działa na rzecz kształtowania zdrowego stylu życia u dzieci?	Pytanie 10: Czy przedszkole w wystarczający sposób działa na rzecz kształtowania zdrowego stylu życia u dzieci?	Pytanie 18: Czy szkoła w wystarczający sposób działa na rzecz kształtowania zdrowego stylu życia uczniów?		Pytanie 17: Czy szkoła w wystarczający sposób działa na rzecz kształtowania zdrowego stylu życia uczniów?
Odpowiednia ilość ruchu	Pytanie 12: Czy zapewnia dzieciom odpowiednią ilość ruchu, w tym również na świeżym powietrzu?	Pytanie 11: Czy przedszkole zapewnia dzieciom odpowiednią ilość ruchu, w tym również na świeżym powietrzu?			
Ochrona przed niepotrzebnym stresem	Pytanie 10: Czy przedszkole chroni dzieci przed niepotrzebnym stresem?	Pytanie 9: Czy przedszkole chroni dzieci przed niepotrzebnym stresem?	Pytanie 11: Czy system edukacji w gminie Piaseczno chroni uczniów przed niepotrzebnym stresem?		Pytanie 11: Czy system edukacji w gminie Piaseczno chroni uczniów przed niepotrzebnym stresem?
Oferta zajęć pozalekcyjnych			Pytanie 12: Czy system edukacji w gminie Piaseczno oferuje uczniom różnorodne zajęcia pozalekcyjne (nie tylko poszerzające wiedzę przedmiotową) dopasowane do ich potrzeb?	Pytanie 11: Czy system edukacji w gminie Piaseczno oferuje Ci zajęcia pozalekcyjne dopasowane do Twoich potrzeb i w dogodnych godzinach, także w zakresie innym niż szkolne przedmioty?	Pytanie 12: Czy system edukacji w gminie Piaseczno oferuje uczniom zajęcia pozalekcyjne (nie tylko poszerzające wiedzę przedmiotową) dopasowane do ich potrzeb?
Potrzeba korepetycji (-)			Pytanie 13: Czy Pana/Pani dziecku potrzebne są korepetycje?		Pytanie 18: Czy część uczniów szkoły powinna brać korepetycje?
Współpraca z rodzicami	Pytanie 2: Uważam, że współpraca przedszkola z rodzicami jest właściwa.	Pytanie 2: Uważam, że współpraca przedszkola z rodzicami jest właściwa.	Pytanie 2: Jestem zadowolony/a ze sposobu, w jaki szkoła współpracuje z rodzicami, w tym w zakresie wychowania.		Pytanie 2: Uważam, że współpraca szkoły z rodzicami, w tym w zakresie wychowania uczniów jest właściwa.
Współdziałanie z rodzicami w zakresie wychowania			Pytanie 16: Czy szkoła właściwie współpracuje z rodzicami w zakresie wychowania?		Pytanie 15: Czy szkoła wystarczająco współdziała z rodzicami w zakresie wychowania?
Informowanie o postępach i zachowaniu uczniów			Pytanie 17: Czy szkoła w odpowiedni sposób informuje Pana/Panią o postępach dziecka i jego zachowaniu w szkole?		Pytanie 16: Czy szkoła w odpowiedni sposób informuje rodziców o postępach uczniów i ich zachowaniu?

14.3. Wyniki ankiet

14.3.1. Sposoby przedstawiania wyników

W postaci liczbowej wyniki ankiet mogą być przedstawiane na dwa sposoby – jako rozkłady i średnie.

Średnie wyliczane są po przekodowaniu odpowiedzi na wartości liczbowe wg następującego wzorca: *zdecydowanie nie* – 1, *raczej nie* – 2, *raczej tak* – 3, *zdecydowanie tak* – 4. Wyliczona na tej podstawie średnia w syntetyczny sposób odzwierciedla tendencję panującą wśród respondentów. Np. średnia równa 3 oznacza, że przeciętny respondent skłania się ku odpowiedzi *raczej tak*, a średnia 2,5 oznacza równowagę pomiędzy odpowiedziami na nie i na tak. Średnie świetnie nadają się więc do wstępnych porównań oraz do analizowania zmian w czasie (w razie cyklicznego przeprowadzania badań z tymi samymi pytaniami). Jednak w niektórych wypadkach średnie wyniki mogą być za mało dokładne i mylące, dlatego trzeba również analizować rzeczywiste rozkłady odpowiedzi.

Analizując wyniki ankiet, niezależnie od sposobu ich prezentacji, należy pamiętać, że większość pytań miała charakter pozytywny, tzn. że odpowiedzi *raczej tak* i *zdecydowanie tak* oznaczały pozytywną ocenę zjawiska. Jednak w wypadku pięciu zagadnień, występujących w ankietach przeprowadzonych w szkołach, odpowiedzi *raczej tak* i *zdecydowanie tak* sygnalizowały występowanie zjawisk negatywnych (np. problemu z przemocą lub potrzeby pobierania korepetycji). W zestawieniach zagadnienia o charakterze negatywnym zostały oznaczone symbolem (-).

14.3.2. Główne wnioski wynikające z ankiet

Tabela 26 zawiera porównanie średnich odpowiedzi poszczególnych grup respondentów.

W celu uwypuklenia podobieństw i różnic poszczególne średnie umieszczone zostały na barwnych tłach, które wynikają z następujących skal kolorów:

- Dla zagadnień o charakterze pozytywnym wynik równy 1 oznaczony jest kolorem czerwonym, wynikowi pośredniemu 2,5 odpowiada kolor żółty, a wynik 4 oznaczony jest kolorem ciemnozielonym. Wyniki pośrednie oznaczone są kolorami pośrednimi.
- Natomiast skala kolorów dla zagadnień o charakterze negatywnym jest odwrócona, czyli wynikowi równemu 1 odpowiada kolor ciemnozielony, a wynikowi równemu 4 – czerwony.

Tabela 26. Porównanie średnich odpowiedzi poszczególnych grup respondentów.

Zagadnienie	Rodzice przedszk.	Naucz. przedszk.	Rodzice szkoły	Uczniowie	Naucz. szkoły
Lubienie przedszkola lub szkoły	3,76			2,41	
Dobre traktowanie przez nauczycieli				3,13	
Zapewnienie bezpieczeństwa i opieki	3,77	3,94	3,16		3,72
Zapewnienie i poczucie bezpieczeństwa	3,75	3,95	3,06	3,26	3,64
Przeciwdziałanie niebezpiecznym zjawiskom			2,90	2,67	3,40
Problem z narkotykami (-)			2,21	1,69	1,53
Problem z przemocą (-)			2,41	2,66	1,95
Problem z piciem alkoholu (-)			2,14	2,06	1,52
Problem z paleniem papierosów (-)			2,34	2,44	1,84
Baza materialna	3,50	3,52	2,83	2,99	3,06
Budynek i baza sportowa	3,53	3,63	2,65	2,88	2,68
Wyposażenie	3,39	3,44	2,75	2,81	2,80
Właściwa oferta żywieniowa	3,69	3,87	3,08	2,65	3,59
Właśc. godz. otw. przedszk./organizacja świątł.	3,77		2,90		3,45
Właściwa organizacja dowożenia			2,91		3,66
Przyczynianie się do rozwoju	3,76	3,85	3,05	3,12	3,60
Wpływ na rozwój intelektualny dziecka	3,78	3,95			
Rozwijanie moralności i osobowości dzieci	3,69	3,94			
Wspieranie rozwoju wiedzy			2,83	3,07	3,20
Wpieranie rozwoju emocjonalnego dzieci	3,69	3,89			
Przygotowanie do działania i pracy w zespole	3,76	3,96	2,91	3,08	3,25
Kszt. umiejętności dokonywania wyborów			2,70	2,91	3,14
Przygotowanie do samodzielnego uczenia się			2,69	2,93	3,09
Kształtowanie umiejętności samooceny			2,69		3,08
Kszt. wyobraźni i przyg. do rozw. nietyp. problemów			2,58	2,77	3,06
Kształtowanie zdrowego stylu życia	3,64	3,90	2,82		3,52
Odpowiednia ilość ruchu	3,71	3,92			
Ochrona przed niepotrzebnym stresem	3,60	3,83	2,42		2,95
Oferta zajęć pozalekcyjnych			2,69	2,79	3,25
Potrzeba korepetycji (-)			2,53		2,16
Współpraca z rodzicami	3,70	3,79	3,03		3,48
Współdziałanie z rodzicami w zakresie wychowania			3,01		3,50
Informowanie o postępach i zachowaniu uczniów			3,11		3,72

W tabeli średnich wyliczonych dla całej JST nie występują odcienie czerwieni, co oznacza że zdecydowanie negatywne oceny poszczególnych zagadnień są dość rzadkie, co jednak nie znaczy, że w ogóle się nie zdarzają. W niektórych kwestiach, np. przy ocenie stanu bazy materialnej szkół, wyniki z poszczególnych jednostek znacznie odbiegają od tendencji ogólnej – można to zaobserwować analizując elektroniczny załącznik do niniejszego opracowania.

Tabela 27 pozwala na zorientowanie się na ile, zdaniem rodziców i uczniów, sytuacja w gimnazjach różni się od sytuacji szkół podstawowych. Warto przy tym zauważyć, że ze względu na to, iż znaczna część nauczycieli, zatrudnionych w zespołach szkół, pracuje jednocześnie w szkole podstawowej i gimnazjum, nie można do tego typu zestawień, odnoszących się do całej gminy, włączać nauczycieli.

Tabela 27. Porównanie średnich odpowiedzi rodziców i uczniów ze szkół podstawowych i gimnazjów.

Zagadnienie	Rodzice		Uczniowie	
	SP	gimnazja	SP	gimnazja
Lubienie przedszkola lub szkoły			2,43	2,38
Dobre traktowanie przez nauczycieli			3,28	2,96
Zapewnienie bezpieczeństwa i opieki	3,07	3,29		
Zapewnienie i poczucie bezpieczeństwa	3,04	3,09	3,33	3,19
Przeciwdziałanie niebezpiecznym zjawiskom	2,87	2,93	2,87	2,46
Problem z narkotykami (-)	2,10	2,35	1,41	2,01
Problem z przemocą (-)	2,45	2,36	2,69	2,63
Problem z piciem alkoholu (-)	2,05	2,27	1,58	2,59
Problem z paleniem papierosów (-)	2,21	2,52	1,97	2,95
Baza materialna	2,81	2,85	3,11	2,86
Budynek i baza sportowa	2,62	2,68	3,01	2,73
Wypośażenie	2,72	2,79	2,92	2,68
Właściwa oferta żywieniowa	3,11	3,04	2,80	2,48
Właśc. godz. otw. przedszk./organizacja świetl.	2,84	2,99		
Właściwa organizacja dowożenia	2,78	3,04		
Przyczynianie się do rozwoju	3,01	3,09	3,24	2,99
Wspieranie rozwoju wiedzy	2,82	2,85	3,22	2,91
Przygotowanie do działania i pracy w zespole	2,87	2,96	3,23	2,92
Kszt. umiejętności dokonywania wyborów	2,70	2,70	3,06	2,75
Przygotowanie do samodzielnego uczenia się	2,66	2,72	3,12	2,72
Kształtowanie umiejętności samooceny	2,66	2,73		
Kszt. wyobraźni i przyg. do rozw. nietyp. problemów	2,52	2,67	2,93	2,58
Kształtowanie zdrowego stylu życia	2,77	2,87		
Ochrona przed niepotrzebnym stresem	2,38	2,46		
Oferta zajęć pozalekcyjnych	2,66	2,73	2,99	2,57
Potrzeba korepetycji (-)	2,50	2,57		
Współpraca z rodzicami	2,99	3,08		
Współdziałanie z rodzicami w zakresie wychowania	2,96	3,08		
Informowanie o postępach i zachowaniu uczniów	3,07	3,16		

Tabela 28 przedstawia rozkłady odpowiedzi z ankiet dla szkół (bez rozróżnienia typów), tabela 29 z ankiet dla przedszkoli (publicznych i niepublicznych razem), a tabele 30 i 31 rozkłady odpowiedzi rodziców i uczniów osobno dla szkół podstawowych i gimnazjów.

Znaczenie skrótów w nagłówkach tych tabel jest następujące:

- *zd. nie* – zdecydowanie nie;
- *nie* – raczej nie;
- *tak* – raczej tak;
- *zd. tak* – zdecydowanie tak;
- *b.o.* – brak odpowiedzi.

Tabela 28. Rozkłady odpowiedzi – ankiety w szkołach (niezależnie od typu).

Zagadnienie	Rodzice					Uczniowie					Nauczyciele				
	zd. nie	nie	tak	zd. tak	b.o.	zd. nie	nie	tak	zd. tak	b.o.	zd. nie	nie	tak	zd. tak	b.o.
Lubienie przedszkola lub szkoły						18%	32%	40%	9%	1%					
Dobre traktowanie przez nauczycieli						3%	10%	57%	29%	1%					
Zapewnienie bezpieczeństwa i opieki	2%	8%	61%	28%	1%						0%	1%	25%	73%	0%
Zapewnienie i poczucie bezpieczeństwa	1%	7%	71%	16%	5%	2%	8%	50%	39%	0%	0%	1%	30%	63%	5%
Przeciwdziałanie niebezpiecznym zjawiskom	3%	17%	59%	14%	7%	16%	22%	35%	22%	6%	4%	2%	43%	48%	3%
Problem z narkotykami (-)	15%	58%	11%	12%	3%	53%	25%	9%	8%	5%	56%	36%	2%	4%	2%
Problem z przemocą (-)	6%	57%	19%	13%	4%	10%	34%	29%	22%	5%	23%	61%	10%	4%	2%
Problem z piciem alkoholu (-)	16%	59%	11%	9%	4%	37%	28%	15%	13%	6%	56%	35%	3%	3%	2%
Problem z paleniem papierosów (-)	12%	52%	19%	13%	4%	28%	19%	23%	23%	7%	36%	45%	12%	4%	3%
Baza materialna	7%	18%	51%	16%	8%	9%	16%	41%	33%	0%	3%	15%	50%	27%	6%
Budynek i baza sportowa	16%	20%	42%	18%	3%	12%	17%	37%	29%	5%	15%	26%	33%	25%	1%
Wyposażenie	7%	24%	48%	15%	5%	11%	21%	38%	25%	5%	5%	27%	44%	18%	6%
Właściwa oferta żywieniowa	3%	7%	35%	18%	37%	17%	17%	33%	20%	13%	0%	2%	35%	61%	2%
Właśc. godz. otw.przedszk./organizacja świetl.	3%	7%	23%	10%	57%						1%	5%	38%	50%	5%
Właściwa organizacja dowożenia	5%	4%	17%	10%	64%						0%	1%	15%	38%	45%
Przyczynianie się do rozwoju	1%	12%	68%	19%	0%	3%	8%	62%	26%	0%	0%	2%	36%	62%	0%
Wpieranie rozwoju emocjonalnego dzieci	3%	20%	66%	10%	1%	3%	10%	63%	23%	1%	1%	5%	67%	27%	1%
Przygotowanie do działania i pracy w zespole	2%	19%	62%	15%	2%	4%	15%	48%	31%	1%	0%	5%	63%	31%	1%
Kszt. umiejętności dokonywania wyborów	3%	32%	56%	8%	2%	4%	22%	52%	22%	1%	0%	9%	67%	23%	0%
Przygotowanie do samodzielnego uczenia się	3%	34%	52%	9%	2%	6%	20%	50%	24%	1%	0%	11%	67%	20%	1%
Kształtowanie umiejętności samooceny	3%	32%	54%	8%	3%						0%	12%	65%	20%	3%
Kszt. wyobraźni i przyg. do rozw. nietyp. problemów	4%	39%	48%	7%	2%	8%	26%	45%	20%	0%	1%	15%	61%	22%	1%
Kształtowanie zdrowego stylu życia	4%	23%	57%	13%	3%						0%	3%	42%	54%	2%
Ochrona przed niepotrzebnym stresem	10%	44%	39%	6%	2%						2%	19%	59%	19%	1%
Oferta zajęć pozalekcyjnych	8%	28%	48%	14%	2%	13%	21%	38%	27%	0%	3%	12%	43%	42%	1%
Potrzeba korepetycji (-)	16%	32%	28%	19%	5%						18%	52%	20%	6%	4%
Współpraca z rodzicami	3%	12%	62%	21%	1%						0%	1%	48%	50%	1%
Współdziałanie z rodzicami w zakresie wychowania	3%	13%	63%	19%	2%						0%	2%	44%	52%	1%
Informowanie o postępach i zachowaniu uczniów	2%	13%	55%	28%	2%						0%	0%	27%	72%	1%

Tabela 29. Rozkłady odpowiedzi – ankiety w przedszkolach.

Zagadnienie	Rodzice					Nauczyciele				
	zd. nie	nie	tak	zd. tak	b.o.	zd. nie	nie	tak	zd. tak	b.o.
Lubienie przedszkola lub szkoły	0%	0%	23%	77%	0%					
Zapewnienie bezpieczeństwa i opieki	0%	1%	20%	79%	0%	0%	0%	6%	94%	0%
Zapewnienie i poczucie bezpieczeństwa	0%	0%	24%	75%	1%	0%	0%	5%	94%	1%
Baza materialna	1%	4%	41%	54%	1%	0%	2%	43%	54%	1%
Budynek i baza sportowa	1%	3%	38%	57%	1%	0%	2%	32%	65%	1%
Wyposażenie	1%	6%	45%	47%	1%	0%	5%	46%	47%	2%
Właściwa oferta żywieniowa	0%	2%	26%	71%	1%	0%	0%	13%	87%	0%
Właśc. godz. otw.przedszk./organizacja świetl.	0%	1%	20%	78%	1%					
Przyczynianie się do rozwoju	0%	0%	23%	76%	0%	0%	0%	15%	85%	0%
Wpływ na rozwój intelektualny dziecka	0%	0%	22%	78%	0%	0%	0%	5%	95%	0%
Rozwijanie moralności i osobowości dzieci	0%	0%	29%	70%	0%	0%	0%	6%	94%	0%
Wspieranie rozwoju wiedzy	0%	0%	30%	69%	0%	0%	0%	11%	89%	0%
Przygotowanie do działania i pracy w zespole	0%	0%	24%	76%	0%	0%	0%	4%	96%	0%
Kształtowanie zdrowego stylu życia	0%	1%	33%	65%	0%	0%	0%	10%	90%	0%
Odpowiednia ilość ruchu	0%	1%	26%	72%	0%	0%	0%	8%	92%	0%
Ochrona przed niepotrzebnym stresem	0%	1%	36%	62%	1%	0%	0%	17%	83%	0%
Współpraca z rodzicami	0%	1%	28%	71%	0%	0%	1%	20%	79%	0%

Tabela 30. Rozkłady odpowiedzi – rodzice i uczniowie ze szkół podstawowych.

Zagadnienie	Rodzice					Uczniowie				
	zd. nie	nie	tak	zd. tak	b.o.	zd. nie	nie	tak	zd. tak	b.o.
Lubienie przedszkola lub szkoły						19%	31%	39%	11%	0%
Dobre traktowanie przez nauczycieli						1%	8%	52%	38%	1%
Zapewnienie bezpieczeństwa i opieki	3%	10%	63%	23%	1%					
Zapewnienie i poczucie bezpieczeństwa	2%	7%	71%	15%	5%	1%	7%	49%	42%	0%
Przeciwdziałanie niebezpiecznym zjawiskom	4%	17%	57%	13%	8%	13%	16%	36%	29%	6%
Problem z narkotykami (-)	21%	57%	7%	11%	4%	67%	19%	4%	4%	6%
Problem z przemocą (-)	7%	54%	20%	15%	4%	11%	31%	30%	23%	6%
Problem z piciem alkoholu (-)	22%	56%	9%	9%	4%	55%	27%	7%	4%	7%
Problem z paleniem papierosów (-)	17%	54%	13%	12%	3%	44%	20%	14%	13%	8%
Baza materialna	7%	20%	50%	16%	7%	7%	13%	42%	38%	0%
Budynek i baza sportowa	17%	21%	43%	17%	3%	8%	16%	37%	34%	5%
Wyposażenie	8%	25%	49%	14%	4%	10%	18%	37%	30%	6%
Właściwa oferta żywieniowa	1%	8%	39%	17%	35%	13%	16%	32%	26%	13%
Właśc. godz. otw.przedszk./organizacja świetl.	3%	9%	23%	8%	56%					
Właściwa organizacja dowożenia	6%	3%	15%	7%	69%					
Przyczynianie się do rozwoju	1%	14%	66%	18%	0%	2%	4%	61%	32%	0%
Wpieranie rozwoju emocjonalnego dzieci	4%	21%	63%	10%	1%	2%	4%	62%	31%	0%
Przygotowanie do działania i pracy w zespole	2%	21%	62%	14%	1%	3%	10%	47%	39%	1%
Kszt. umiejętności dokonywania wyborów	2%	32%	56%	8%	2%	3%	15%	54%	27%	1%
Przygotowanie do samodzielnego uczenia się	3%	35%	51%	8%	3%	4%	12%	51%	32%	1%
Kształtowanie umiejętności samooceny	3%	34%	53%	7%	3%					
Kszt. wyobraźni i przyg. do rozw. nietyp. problemów	6%	43%	44%	7%	1%	7%	20%	45%	28%	0%
Kształtowanie zdrowego stylu życia	5%	25%	55%	12%	3%					
Ochrona przed niepotrzebnym stresem	10%	46%	37%	5%	2%					
Oferta zajęć pozalekcyjnych	9%	29%	48%	13%	1%	10%	17%	38%	36%	0%
Potrzeba korepetycji (-)	17%	32%	28%	18%	4%					
Współpraca z rodzicami	4%	14%	61%	21%	0%					
Współdziałanie z rodzicami w zakresie wychowania	3%	15%	62%	17%	2%					
Informowanie o postępach i zachowaniu uczniów	2%	15%	54%	27%	2%					

Tabela 31. Rozkłady odpowiedzi – rodzice i uczniowie z gimnazjów.

Zagadnienie	Rodzice					Uczniowie				
	zd. nie	nie	tak	zd. tak	b.o.	zd. nie	nie	tak	zd. tak	b.o.
Lubienie przedszkola lub szkoły						19%	31%	39%	11%	0%
Dobre traktowanie przez nauczycieli						1%	8%	52%	38%	1%
Zapewnienie bezpieczeństwa i opieki	3%	10%	63%	23%	1%					
Zapewnienie i poczucie bezpieczeństwa	2%	7%	71%	15%	5%	1%	7%	49%	42%	0%
Przeciwdziałanie niebezpiecznym zjawiskom	4%	17%	57%	13%	8%	13%	16%	36%	29%	6%
Problem z narkotykami (-)	21%	57%	7%	11%	4%	67%	19%	4%	4%	6%
Problem z przemocą (-)	7%	54%	20%	15%	4%	11%	31%	30%	23%	6%
Problem z piciem alkoholu (-)	22%	56%	9%	9%	4%	55%	27%	7%	4%	7%
Problem z paleniem papierosów (-)	17%	54%	13%	12%	3%	44%	20%	14%	13%	8%
Baza materialna	7%	20%	50%	16%	7%	7%	13%	42%	38%	0%
Budynek i baza sportowa	17%	21%	43%	17%	3%	8%	16%	37%	34%	5%
Wyposażenie	8%	25%	49%	14%	4%	10%	18%	37%	30%	6%
Właściwa oferta żywieniowa	1%	8%	39%	17%	35%	13%	16%	32%	26%	13%
Właśc. godz. otw.przedszk./organizacja świetl.	3%	9%	23%	8%	56%					
Właściwa organizacja dowożenia	6%	3%	15%	7%	69%					
Przyczynianie się do rozwoju	1%	14%	66%	18%	0%	2%	4%	61%	32%	0%
Wpieranie rozwoju emocjonalnego dzieci	4%	21%	63%	10%	1%	2%	4%	62%	31%	0%
Przygotowanie do działania i pracy w zespole	2%	21%	62%	14%	1%	3%	10%	47%	39%	1%
Kszt. umiejętności dokonywania wyborów	2%	32%	56%	8%	2%	3%	15%	54%	27%	1%
Przygotowanie do samodzielnego uczenia się	3%	35%	51%	8%	3%	4%	12%	51%	32%	1%
Kształtowanie umiejętności samooceny	3%	34%	53%	7%	3%					
Kszt. wyobraźni i przyg. do rozw. nietyp. problemów	6%	43%	44%	7%	1%	7%	20%	45%	28%	0%
Kształtowanie zdrowego stylu życia	5%	25%	55%	12%	3%					
Ochrona przed niepotrzebnym stresem	10%	46%	37%	5%	2%					
Oferta zajęć pozalekcyjnych	9%	29%	48%	13%	1%	10%	17%	38%	36%	0%
Potrzeba korepetycji (-)	17%	32%	28%	18%	4%					
Współpraca z rodzicami	4%	14%	61%	21%	0%					
Współdziałanie z rodzicami w zakresie wychowania	3%	15%	62%	17%	2%					
Informowanie o postępach i zachowaniu uczniów	2%	15%	54%	27%	2%					

Z powyższych zestawień oraz z analizy wyników szczegółowych, zawartych w załączniku elektronicznym, wynika, że:

- Ocena oświaty wśród rodziców i uczniów jest generalnie dobra.
- Zdecydowanie najwyższy jest poziom zadowolenia z funkcjonowania przedszkoli¹⁸ i to zarówno wśród rodziców, jak i nauczycieli (choć rodzice są nieco bardziej krytyczni).
- Niedostateczna jest wiedza nauczycieli na temat odczuć rodziców i uczniów w zakresie oceny oferty i wyników pracy szkół.
- Uczniowie postrzegają przemoc jako istotny problem w szkołach (ok. połowa uczniów deklaruje, że spotyka się z przemocą w szkole).
- Nauczyciele nie dostrzegają w pełni problemu przemocy w szkołach.
- Bardzo duża część uczniów uważa, że szkoła nie przeciwdziała realnie niebezpiecznym zjawiskom takim jak narkomania, palenie papierosów, przemoc, alkohol i jest to niezgodne z opinią nauczycieli na ten sam temat (sytuację w tym zakresie zdecydowanie lepiej oceniają uczniowie szkół podstawowych).
- Połowa ankietowanych uczniów nie lubi chodzić do szkoły.
- Występuje duże zróżnicowanie ocen stanu budynków i bazy sportowej szkół pomiędzy poszczególnymi jednostkami.
- Część rodziców uważa, że nie jest właściwie informowana przez szkołę o wynikach i zachowaniu ich dzieci, co jest rozbieżne z opinią nauczycieli na ten sam temat.
- W opinii rodziców szkoła w znacznie mniejszym stopniu chroni uczniów przed niepotrzebnym stresem, niż w opinii nauczycieli.
- Ogromna większość nauczycieli ocenia pozytywnie i bardzo dobrze działania szkoły na rzecz kształtowania zdrowego stylu życia, co nie jest zgodne z opiniami części rodziców na ten sam temat.
- Zdaniem znacznej części rodziców (ponad $\frac{1}{3}$) szkoła w niedostatecznym stopniu kształtuje wyobraźnię, umiejętność dokonywania wyborów i samooceny oraz przygotowuje do samodzielnego uczenia się.
- Zdaniem znacznej części rodziców (ponad $\frac{1}{3}$) za mało różnorodna jest oferta zajęć pozalekcyjnych.
- Prawie połowa rodziców i ponad $\frac{1}{4}$ nauczycieli uważa, że uczniowie potrzebują korepetycji.

¹⁸ W zamieszczonych tutaj zestawieniach odpowiedzi pochodzące z przedszkoli publicznych i niepublicznych uwzględnione są łącznie, ponieważ nie ma między nimi istotnych różnic.

15. Załącznik J. Analiza wyników sprawdzianów i egzaminów

Analiza wyników egzaminów zewnętrznych opracowana została na podstawie danych:

- z informacji o stanie realizacji zadań oświatowych w gminie Piaseczno – średnie wyniki szkół podstawowych z lat szkolnych 2008/09-2012/13.
- z portalu EWD (ewd.edu.pl) – dane dla gimnazjów (wskaźniki trzyletnie) z okresów od 2006-2008 do 2011-2013.
- od dyrektorów szkół – zanonimizowane dane uczniów szkół podstawowych z lat od 2010/11-2013/14.

Analiza przedstawia trendy wyników sprawdzianów po klasie szóstej w szkołach podstawowych oraz trendy wyników egzaminów i edukacyjnej wartości dodanej¹⁹ (EWD) w gimnazjach.

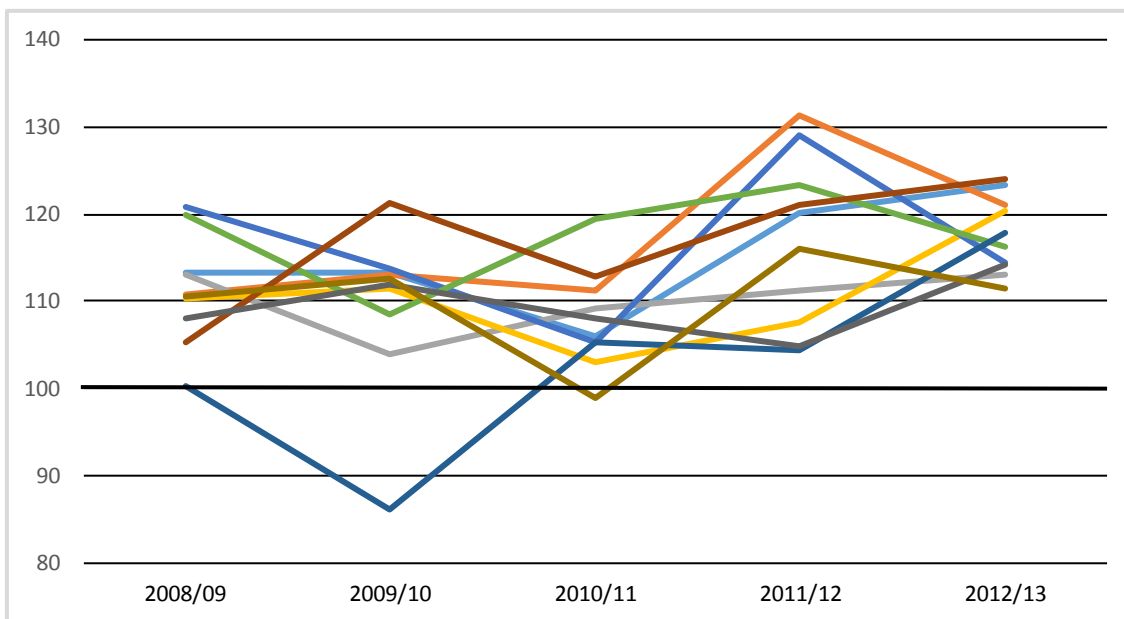
Wyniki egzaminów i sprawdzianów zostały odniesione do średnich krajowych.

15.1. Szkoły podstawowe

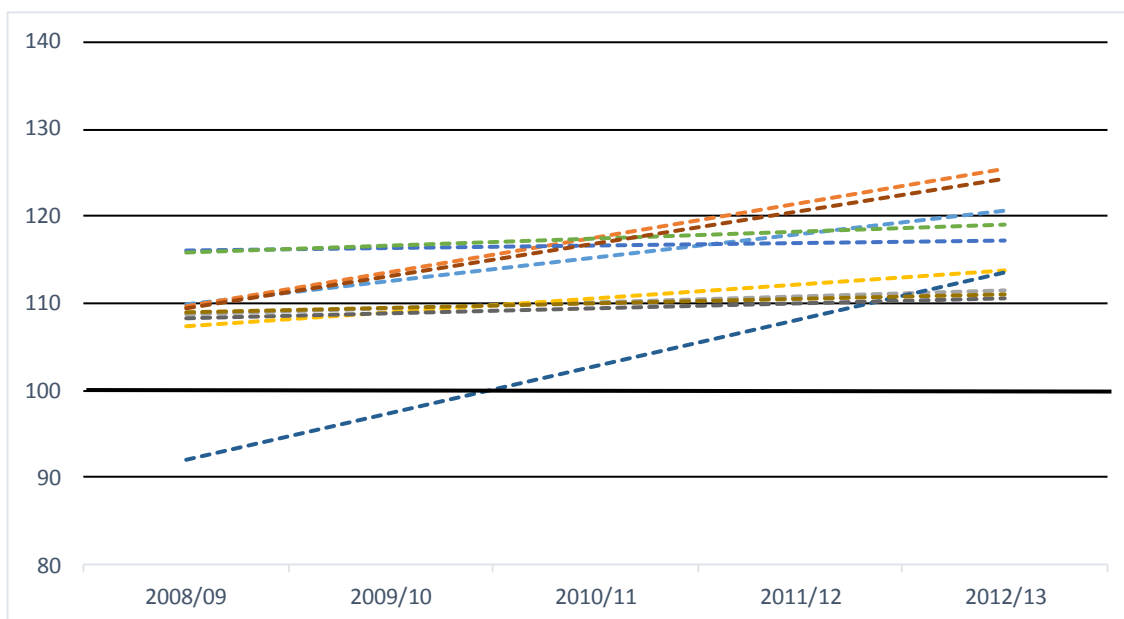
Wyniki przedstawione są na wykresach. Linia przerywana na wykresie to linia trendu. Na osi x zaznaczono lata szkolne, a na osi y wyniki szkoły odniesiony do średniego wyniku w kraju. Wszystkie wyniki powyżej 100 to wyniki wyższe od średniej krajowej. Wykresy nie zawierają legend, aby nie odnosić analizy do konkretnych szkół, lecz pokazać sytuację w gminie.

¹⁹ Więcej informacji na temat EWD można znaleźć na stronie ewd.edu.pl.

Wykres 55. Wyniki sprawdzianów w poszczególnych szkołach podstawowych prowadzonych przez gminę Piaseczno w odniesieniu do średniego wyniku w kraju.

Wykres 56. Trendy wyników sprawdzianów w poszczególnych szkołach podstawowych prowadzonych przez gminę Piaseczno w odniesieniu do średniego wyniku w kraju.

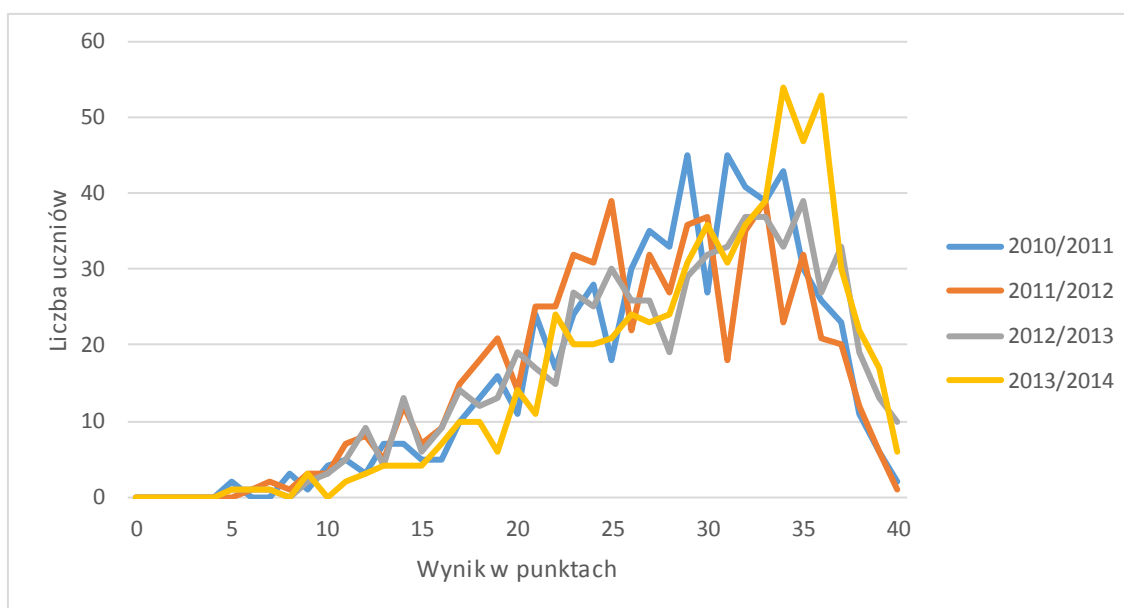

Z przedstawionych powyżej wykresów wynika że::

- Wyniki sprawdzianów po klasie szóstej szkoły podstawowej są w latach od 2009 do 2013 generalnie wyższe od średniej dla całej Polski. Od tej zasady występują nieliczne wyjątki.
- W większości szkół trend jest rosnący lub wyniki trzymają się na tym samym wysokim poziomie. Są to wyniki bardzo dobre, w niektórych przypadkach znacznie wyższe od średniej krajowej. Można również zaobserwować pozytywne reakcje niektórych szkół. Jeżeli w którymś roku wyniki są słabsze, następuje mobilizacja i w kolejnym roku wyniki się poprawiają.
- Wyniki poszczególnych szkół nie są mocno zróżnicowane.
- Największe zróżnicowanie wyników występowało w roku szkolnym 2009/10, a najmniejsze w minionym roku szkolnym.

Wykres 118 przedstawia rozkłady wyników egzaminów poszczególnych uczniów. Każda krzywa odzwierciedla jeden rok szkolny. Na poziomej osi wykresu przedstawione są wyniki egzaminów w punktach (od 0 do 40), a oś pionowa przedstawia liczbę uczniów, którzy uzyskali dany wynik punktowy.

Wykres 57. Rozkłady indywidualnych wyników egzaminów w skali całej gminy.

Jak nietrudno zauważyć, uczniowie piaseczyńskich szkół podstawowych w większości uzyskują wyniki wysokie lub bardzo wysokie i tak jest w każdym z badanych roku szkolnym.

Dobre wyniki sprawdzianów po klasie szóstej i pozytywne trendy świadczą o dobrej pracy szkół w zakresie, który sprawdzają egzaminy zewnętrzne.

15.2. Gimnazja

Wyniki egzaminu gimnazjalnego przedstawimy korzystając z dwóch rodzajów wskaźników:

- Wyników egzaminów, odniesionych do średniej krajowej równej 100, czyli podobnie, jak w wypadku sprawdzianów po szkole podstawowej, lecz w podziale na humanistyczną i matematyczno-przyrodniczą część egzaminu.
- Wskaźników edukacyjnej wartości dodanej (EWD), które zostały pomyślane jako sposób mierzenia wielkości wkładu gimnazjum w rozwój uczniów. Wskaźniki EWD również odnoszone są do średniej krajowej, która w ich wypadku wynosi 0.

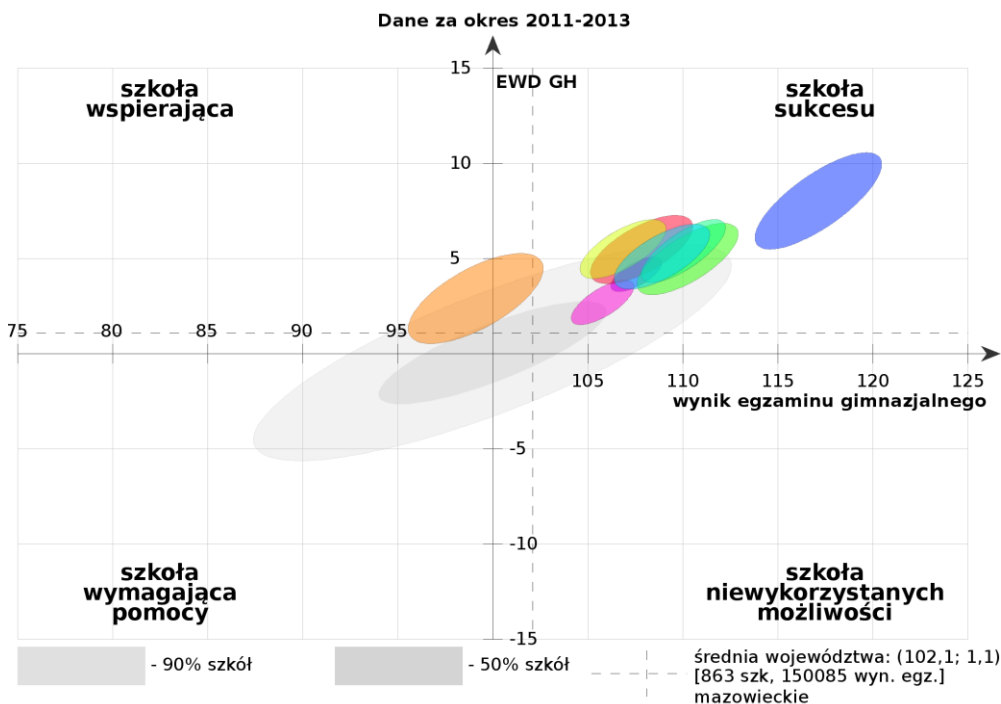
W analizie dotyczącej gimnazjów uwzględniliśmy także Gimnazjum nr 2 w Piasecznie, które nie jest prowadzone przez samorząd.

Zamieszczone poniżej wykresy nie zawierają legend, które umożliwiłyby identyfikację szkół, bowiem celem analizy nie była ich ocena, lecz odzwierciedlenie sytuacji w gminie.

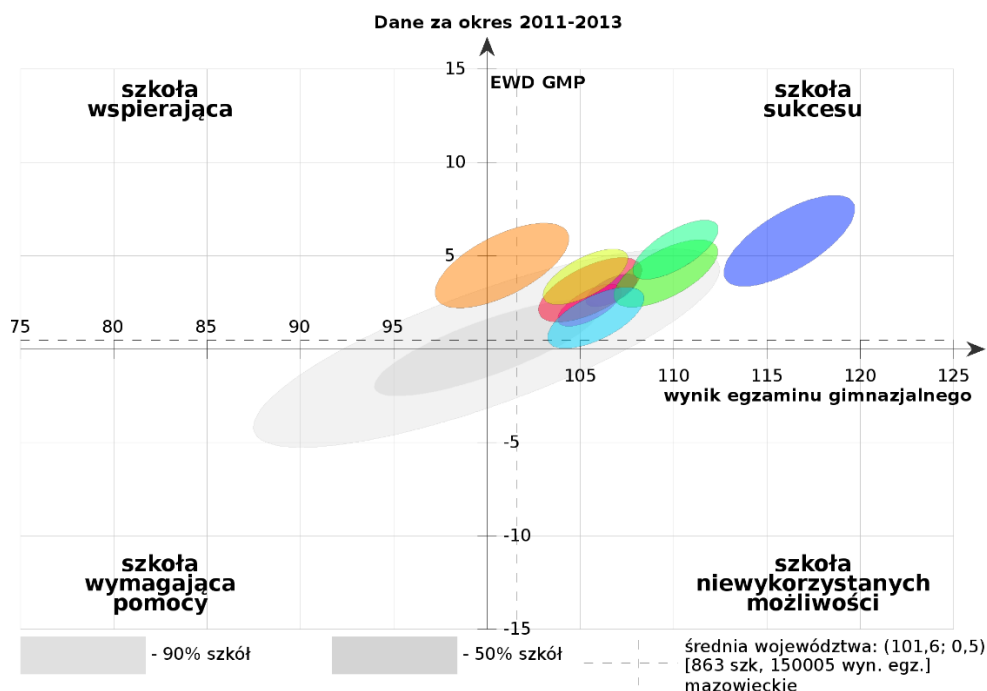
15.2.1. Wskaźniki EWD za lata 2011-2013

Zamieszczone poniżej wykresy pochodzą z portalu EWD (ewd.edu.pl) i przedstawiają wskaźniki edukacyjnej wartości dodanej, wyliczone za okres 2011-2013, wszystkich gimnazjów działających na terenie gminy.

Wykres 58. Wskaźniki humanistyczne EWD gimnazjów z gminy Piaseczno (okres 2011-2013).

Wykres 59. Wskaźniki matematyczno-przyrodnicze EWD gimnazjów z gminy Piaseczno (okres 2011-2013).

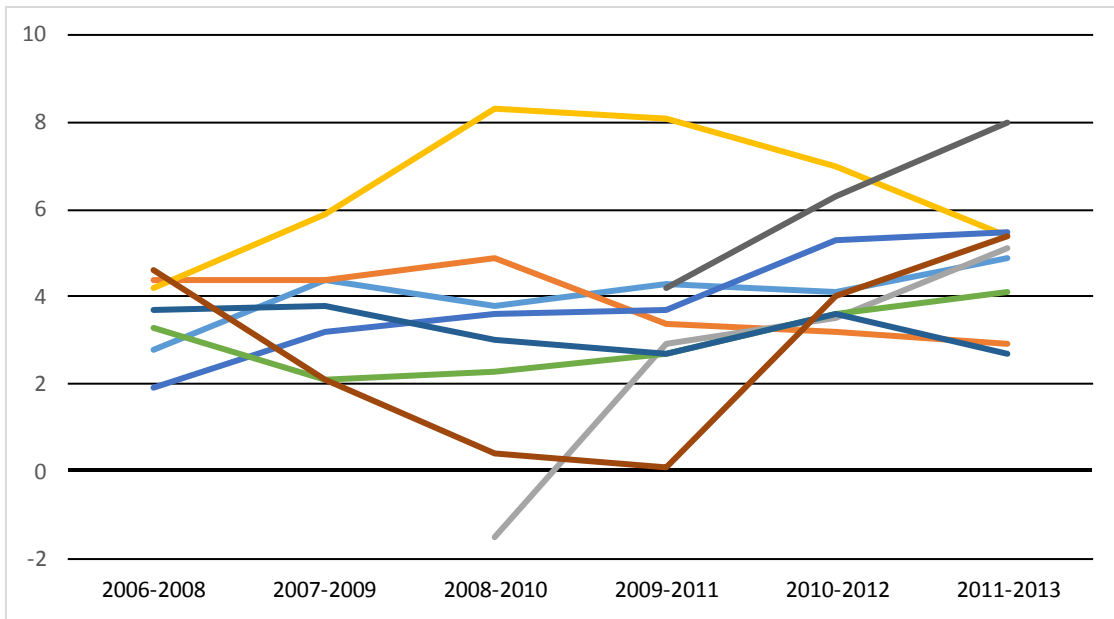

Jak widać na zaprezentowanych wykresach wszystkie gimnazja gminy Piaseczno uzyskały w trzyletnich badaniach 2011-2013 dodatnie wskaźniki EWD i to z obu rodzajów egzaminów. EWD dla tych gimnazjów jest bardzo podobne. Zróżnicowanie gimnazjów widoczne jest w zakresie wyników egzaminu gimnazjalnego. Jedno z gimnazjów uzyskało wynik bliski średniej krajowej pozostałe wyniki nieco wyższe od średniej krajowej i wojewódzkiej i jedno wynik znacznie wyższy od średniej krajowej i wojewódzkiej. Są to bardzo dobre wyniki.

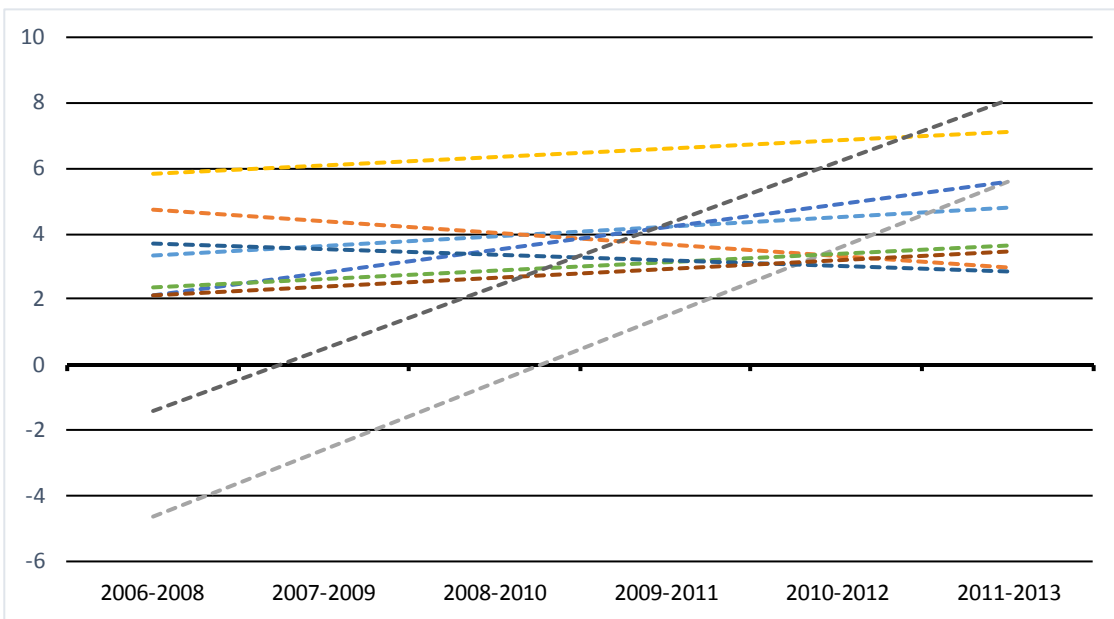
15.2.2. Zmiany w czasie

Zbadaliśmy również trendy zmian trzyletnich wskaźników EWD za lata 2006-2008 do 2011-2013 oraz zmiany wyników z obu części egzaminu gimnazjalnego.

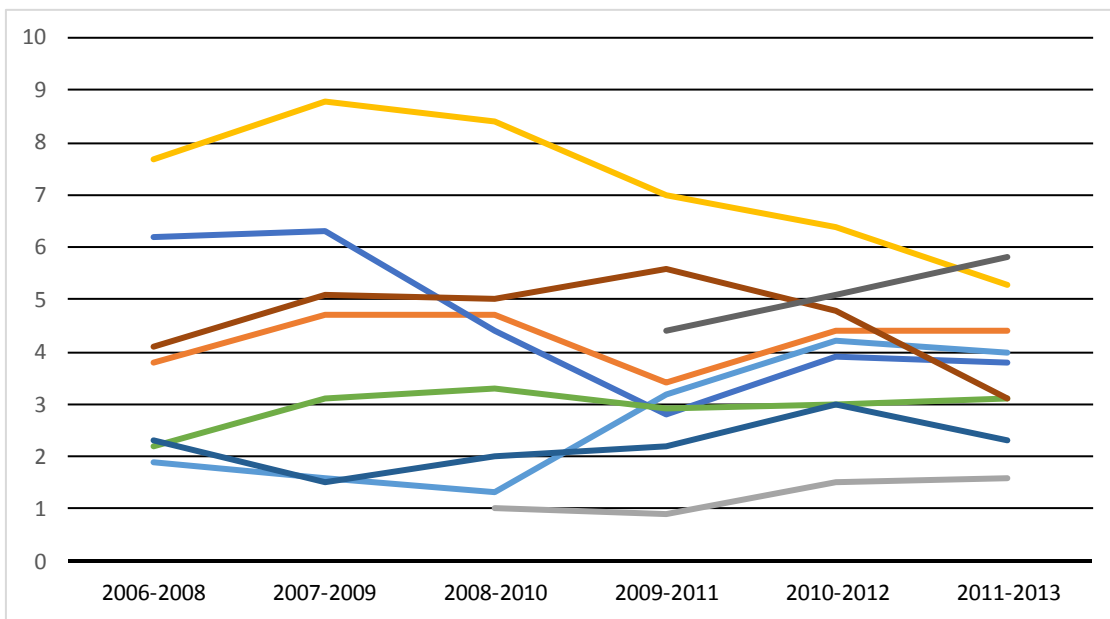
Wykres 60. Zmiany humanistycznych wskaźników EWD – gimnazja w gminie Piaseczno.

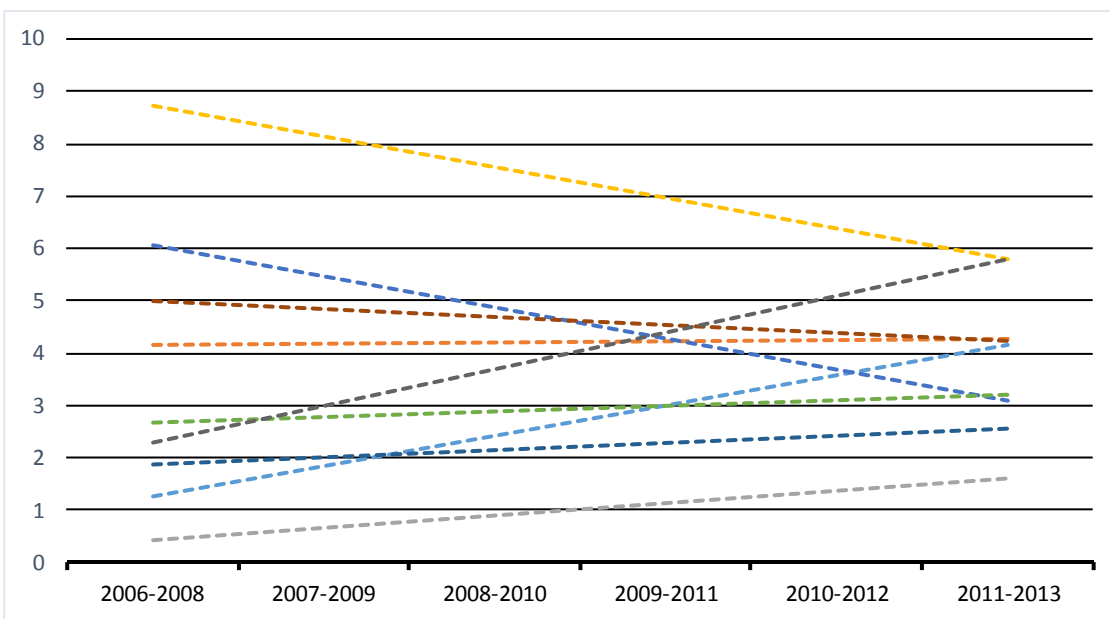
Wykres 61. Trendy zmian humanistycznych wskaźników EWD – gimnazja w gminie Piaseczno.

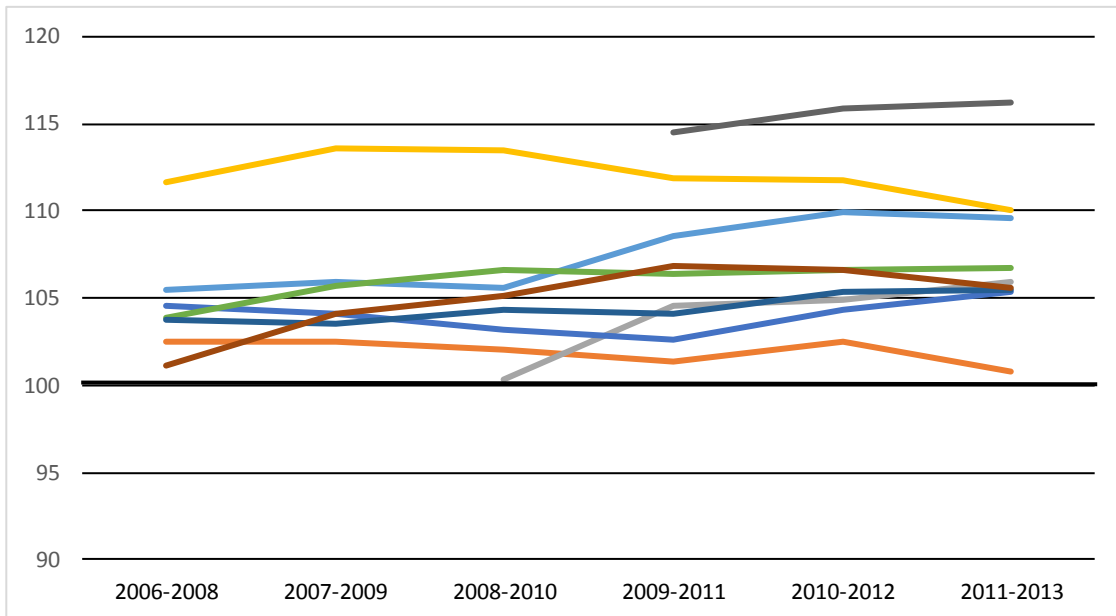
Wykres 62. Zmiany matematyczno-przyrodniczych wskaźników EWD – gimnazja w gminie Piaseczno.

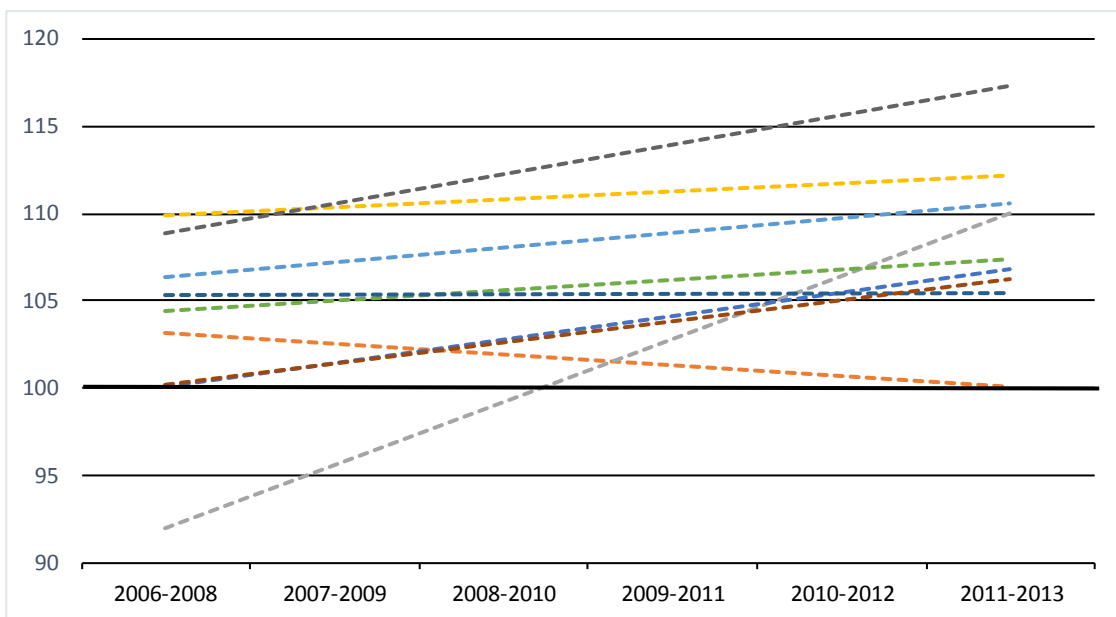
Wykres 63. Trendy zmian matematyczno-przyrodniczych wskaźników EWD – gimnazja w gminie Piaseczno.

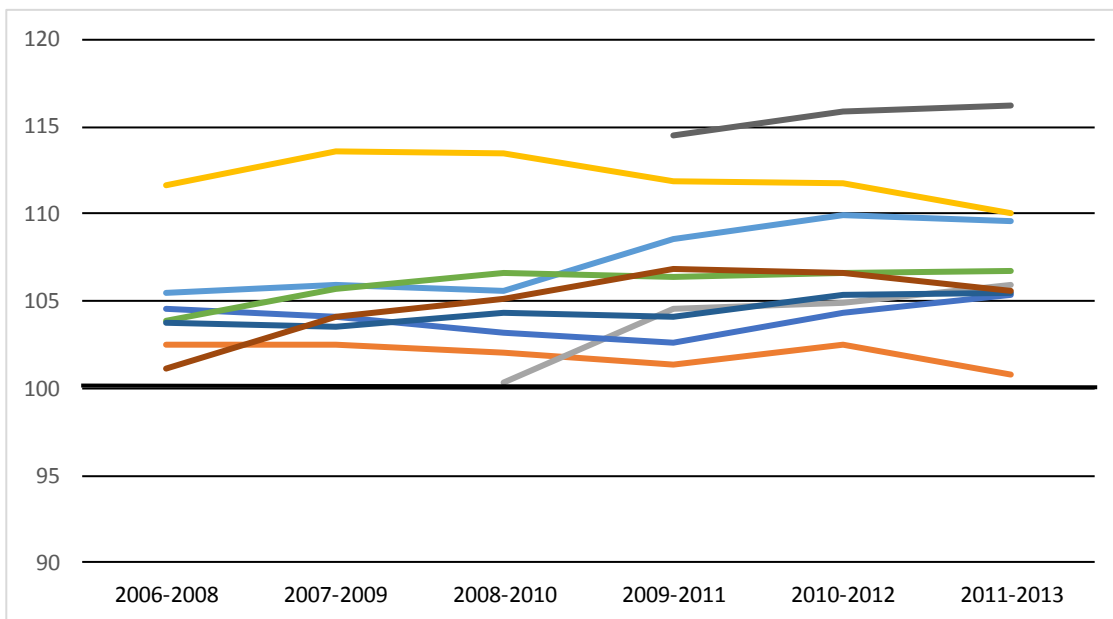
Wykres 64. Zmiany średnich wyników egzaminów w gimnazjach gminy Piaseczno – część humanistyczna.

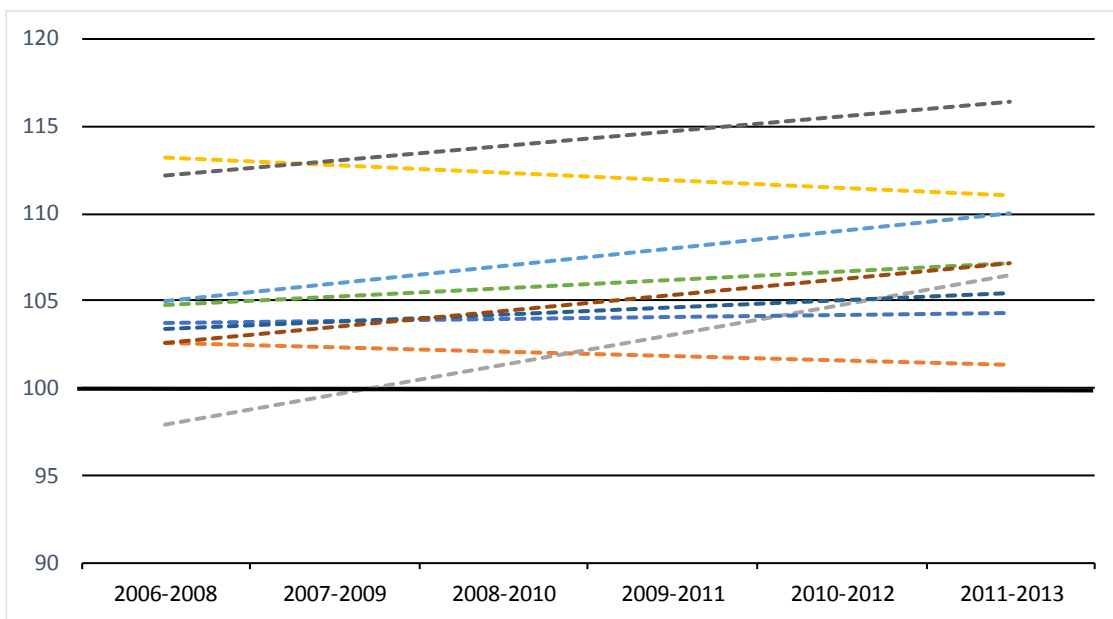
Wykres 65. Trendy zmian średnich wyników egzaminów w gimnazjach gminy Piaseczno – część humanistyczna.

Wykres 66. Zmiany średnich wyników egzaminów w gimnazjach gminy Piaseczno – część matematyczno-przyrodnicza.

Wykres 67. Trendy zmian średnich wyników egzaminów w gimnazjach gminy Piaseczno – część matematyczno-przyrodnicza.

Analizując wykresy, można zauważyć, że:

- Wskaźniki EWD i średnie wyniki egzaminów we wszystkich gimnazjach są ponadprzeciętne i wysokie.
- W większości gimnazjów zarówno wskaźniki EWD, jak i średnia wyników egzaminów ma stały trend wzrostowy lub neutralny. Są jednak gimnazja, w których występuje trend malejący. Spadek ten jest szczególnie niepokojący w wypadku matematyczno-przyrodniczego wskaźnika EWD,
- Wysokie średnie wyniki egzaminów świadczą o wysokim potencjale uczniów przyjmowanych do gimnazjów, co zdaje się dobrze świadczyć o działaniach szkół podstawowych. (Koreluje to z wysokimi wynikami sprawdzianu po klasie szóstej, omówionymi powyżej).
- Niepokoić może negatywny trend dotyczący zarówno EWD jak i średnich wyników w niektórych gimnazjach. Oznacza on, że szkoły o spadkowym trendzie EWD nie wyciągały wystarczających wniosków z wyników egzaminów. Prawdopodobnie dodatnie EWD uznawano, słusznie, za sukces szkoły, nie zwracano jednak uwagi na trend. Stąd być może niewystarczająca reakcja na pogarszające się wskaźniki.
- Można także zauważyć sytuację odwrotną. Jedno z gimnazjów miało początkowo (za okres 2008-2010) ujemny humanistyczny wskaźnik EWD. Jednak w następnych latach wskaźnik ten szybko rósł i za lata 2011-2013 osiągnął bardzo wysoki wynik – 5,1. Trend wzrostowy w tym gimnazjum widoczny jest także w odniesieniu do wskaźnika matematyczno-przyrodniczego.
- Ciekawym zmianom podlegało zróżnicowanie humanistycznych wskaźników EWD. W pierwszym z rozważanych okresów (2006-2008) wskaźniki te były zbliżone, w kolejnych latach nastąpiło rozproszenie wskaźników, w ostatnich dwóch badaniach dała o sobie znać tendencja do zmniejszania rozproszenia.
- We wszystkich analizowanych badaniach, wszystkie gimnazja mają dodatnie matematyczno-przyrodnicze wskaźniki EWD.
- Widoczna jest tendencja zmniejszania się zróżnicowania wskaźników EWD, ale zróżnicowanie to nadal pozostaje dość duże.
- Istnieją gimnazja, w których wyniki egzaminów i wskaźniki EWD w ostatnich badaniach niepokojąco maleją.